

МАТЕСКИ Архитекти ДООЕЛ

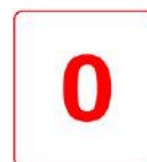
**УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13 – ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ СО ЈАЧИНА
ДО 1MW, НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА**

ОПШТИНА СТРУМИЦА

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

УРБАНИСТИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 –ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ СО ЈАЧИНА ДО 1MW, НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА

ИНВЕСТИТОР НА ПЛАНОТ:

ДПТУ „СОЛАР ГРУП ЕНЕРѢИ“ ДОО увоз-извоз Струмица

ОДОБРУВА:

ОПШТИНА СТРУМИЦА

ИЗРАБОТУВАЧ:

МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ ДООЕЛ Битола

ул. “Партизанска” бр. 23 Битола

УПРАВИТЕЛ:

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.

ПЛАНЕР:

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

СОДРЖИНА

- Општ дел
  - Документ за регистрирана дејност
  - Лиценца за изработување на урбанистички планови
  - Решение за одговорен планер
  - Овластување за изработување на урбанистички планови
  - Проектна програма
  - Податоци од надлежни органи на државната управа и комунални претпријатија
- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани со јачина до 1MW, на КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица

А. ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

1. Вовед
2. Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето во близина на проектниот опфат и неговата непосредна околина
3. Податоци за природните чинители
4. Податоци за создадените вредности и чинители
5. Инвентаризација на земјиштето во проектниот опфат, изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и инсталации
6. Инвентаризација на градби со режим на заштита на културно наследство, постојни споменички целини, културни предели и друго
7. Инвентаризација на изградената комунална инфраструктура

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

8. Опис и образложение на проектниот концепт
9. Намена на земјиштето и градбата
10. Нумерички показатели
11. Билансни показатели
12. Сообраќајно решение
13. Партерно решение со хортикултура
14. Водови и инсталации на инфраструктурите
15. Детални услови за проектирање и градење
16. Мерки
  - Мерки за заштита на животната средина
  - Оцена на влијанијата на определени проекти врз животната средина
  - Природни реткости
  - Мерки за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадување на амбиентниот воздух
  - Мониторинг на емисии од стационарни извори
  - Мерки за заштита на води
  - Управување со отпадот
  - Мерки за заштита од бучава во животната средина
  - Мерки за заштита и спасување
  - Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји
  - Заштита и спасување од урнатини
  - Заштита и спасување од лизгање и свлекување на земјиштето
  - Мерки за обезбедување на пристапност за лица со инвалидност
  - Мерки од аспект на безбедноста на патниот сообраќај
  - Мерки од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај

Б. ГРАФИЧКИ ДЕЛ

-Услови за планирање

1. Ажурирана геодетска подлога со граници на проектен опфат $M = 1 : 1000$

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

2. Инвентаризација и снимање на изградениот градежен фонд и вкупната физичка супраструктура и изградената комунална инфраструктура $M = 1 : 1000$
3. Урбанистичко решение на проектниот опфат – синтезен план $M = 1 : 1000$
4. Идеен проект за планирана градба

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Технички број: 051-01/2022

ОПШТ ДЕЛ

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Трговски регистар и регистар на други правни лица

www.crm.com.mk

Број: 0809-50/150420190009576

Датум и време: 10.10.2019 г. 15:29:46

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	7386826
Назив:	Друштво за трговија,градежништво и услуги МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ увоз-извоз ДООЕЛ Битола
Седиште:	ПАРТИЗАНСКА бр.23 БИТОЛА, БИТОЛА

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Изготвил:

Овластено лице:

Број: 0809-50/150420190009576

Страна 1 од 1

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Број: 0805-50/150420190009575

Датум и време: 10.10.2019 г. 15:28:56

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	7386826
Целосен назив:	Друштво за трговија, градежништво и услуги МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ увоз-извоз ДООЕЛ Битола
Кратко име:	МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ ДООЕЛ Битола
Седиште:	ПАРТИЗАНСКА бр.23 БИТОЛА, БИТОЛА
Вид на субјект на упис:	ДООЕЛ
Датум на основање:	2.10.2019 г.
Времетраење:	Неограничено
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4002019558379
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	микро
Организационен облик:	05.4 - дооел
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог EUR:	0,00
Непаричен влог EUR:	5.000,00
Уплатен дел EUR:	5.000,00
Вкупно основна главнина EUR:	5.000,00

СОПСТВЕНИЦИ	
ЕМБГ/ЕМБС:	1101983410019
Име и презиме/Назив:	ЈОВАН МАТЕСКИ
Адреса:	ПАРТИЗАНСКА бр.23 БИТОЛА, БИТОЛА
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог EUR:	0,00

Број: 0805-50/150420190009575

Страна 1 од 3

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Непаричен влог EUR:	5.000,00
Уплатен дел EUR:	5.000,00
Вкупен влог EUR:	5.000,00
E-mail:	mateski.architects@gmail.com

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	

ОВЛАСТУВАЊА

Управител

ЕМБГ:	1101983410019
Име и презиме:	ЈОВАН МАТЕСКИ
Адреса:	ПАРТИЗАНСКА бр.23 БИТОЛА, БИТОЛА
Овластувања:	Управител, ВСС
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Овластено лице:	Управител
E-mail:	mateski.architects@gmail.com

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	mateski.architects@gmail.com

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0805-50/150420190009575

Страна 2 од 3

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Изготвил:

Овластено лице:

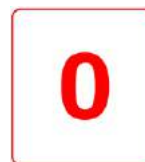
Број: 0805-50/150420190009575

Страна 3 од 3

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
СКОПЈЕ

Врз основа на член 16 став (2) од Законот за просторно и урбанистичко планирање,
Министерството за транспорт и врски издава

ЛИЦЕНЦА
ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

на

Друштво за трговија, градежништво и услуги
МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ увоз-извоз ДООЕЛ Битола
ул. ПАРТИЗАНСКА бр. 23 БИТОЛА, БИТОЛА
ЕМБС: 7386826

(назив, седиште, адреса и ЕМБС на правното лице)

СО ДОБИВАЊЕ НА ОВАА ЛИЦЕНЦА ПРАВНОТО ЛИЦЕ СЕ СТЕКНУВА СО ПРАВО ЗА
ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ, УРБАНИСТИЧКО-ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТАЦИИ,
УРБАНИСТИЧКО-ПРОЕКТНИ ДОКУМЕНТАЦИИ И РЕГУЛАЦИСКИ ПЛАН НА ГЕНЕРАЛЕН
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

ЛИЦЕНЦАТА Е СО ВАЖНОСТ ДО: 20.05.2027 година

Број: 0115
20.05.2020 година
(ден, месец и година на издавање)

МИНИСТЕР

Горан Сугарески

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Врз основа на одредбите од Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РМ број 32/20), а во врска со изработка на УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 –ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА, изработена од „МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ“ ДООЕЛ Битола го издава следното:

РЕШЕНИЕ ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ НА ПЛАНЕР

За изработка на УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 –ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА, од страна на МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ ДООЕЛ Битола, се назначува:

Планер: М-р Јован Матески дипл. инж. арх. со Овластување бр. о. 0232

Образложение:

Планерот е должен Урбанистичкиот проект да го изработи согласно Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на РМ број 32/20) како и другите важечки прописи и нормативи од областа на урбанизмот.

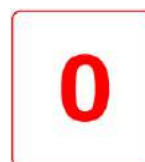
управител:

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 67, став (10) од Законот за урбанистичко планирање,
(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 32 од 10 февруари 2020 г.)
Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ
ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

ЈОВАН МАТЕСКИ

дипломиран инженер архитект (NQF VII/1)

Овластувањето се издава на НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ и важи се додека лицето носител на
овластувањето ги исполнува условите пропишани во овој закон и во статутот на комората

Број: **0.0232**

Издадено на: 18.02.2022 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

[Signature]
М-р Кристинка Радевски
дипл. инж. арх.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл. инж. арх.

Овластен
планер

0232

ПРОЕКТНА ПРОГРАМА

за изработка на УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 – ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА

ВОВЕД

Врз основа на член 62 од Законот за урбанистичко планирање (Сл.Весник на РМ бр.32 од Септември 2020год) изработена е Проектна програма за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13 – површински соларни и фотоволтаични електрани на КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица. Урбанистичкиот проект ќе се изработува врз основа на просторните можности на локацијата, постојната состојба, ажурираната геодетска подлога, проектната програма, како и потребите на Нарачателот. Изготвувањето на проектната докуменатција се врши во согласност со Законот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 32/20), Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20, 219/21).

ПРОЕКТЕН ОПФАТ И НАМЕНА

Проектен опфат: Границите на проектниот опфат се дефинирани со границите на КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица. Површината на проектниот опфат изнесува 9823,28м².

Класа на намена: Предметниот плански опфат се предвидува за намена Е1.13 – фотоволтаични електрани.

АНАЛИЗА НА ПОСТОЕЧКАТА СОСТОЈБА

Анализата е извршена за потребите на Проектната програма и е од информативен карактер, додека подетална анализа е предмет на работа на проектната документација. Од увидот во постоечката состојба може да се заклучи:

- Предметниот плански опфат е составен од две катастарски парцели КП250 и

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

КП252 во КО Водоча, Општина Струмица, кои се запишани во имотен лист бр.840, како земјоделско земјиште – ниви, трета класа.

- на КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица нема изградено објекти,
- Предметните катастарски парцели се во приватна сопственост,
- Пристапот до парцелите е од постоен пат на КП1614 КО Водоча, во сопственост на Република Северна Македонија.

ПОСТОЕЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Предложената локација на овој урбанистички проект, односно КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица, се надвор од опфат на планска документација и за истите претходно не се издавани услови за планирање на просторот.

ЦЕЛИ

За потребите на инвеститорот, кој е сопственик на КП250 и КП252 во КО Водоча, во Општина Струмица, потребно е да се направи Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13 –површински соларни и фотоволтаични електрани на КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица. **Планираната вкупна моќност на предвидените површински соларни и фотоволтаични електрани ќе биде 710kW, односно до 1MW.**

МЕТОДОЛОГИЈА И ОСНОВА НА ИЗРАБОТКА НА ПЛАНОТ

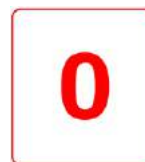
Урбанистички проект ќе се изработи врз основа на методологијата, која произлегува од одредбите утврдени со:

- Законот за урбанистичко планирање (Сл.Весник на РСМ бр. 32/20),
- Правилник за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20 и 219/21),
- Правилник за поблиска содржина, форма и начин на обработка на ГУП, ДУП, УПС, УВНМ и Регулациски план на ГУП, формата, содржината и начинот на обработка на Урбанистички плански документации и Архитектонско-урбанистички проект и содржината, формата и начинот на обработка на Проектот за инфраструктура (Сл. Весник на РМ бр. 142/15),
- Закон за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15 и 192/15),

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

- Закон за заштита на природата (Сл. Весник на РМ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 146/15),
- Закон за урбано зеленило (Сл.Весник на РМ бр.11/18),
- Закон за заштита и спасување (Сл. Весник на РМ бр. 93/12, 41/14 и 129/15),
- Други законски и подзаконски акти поврзани со изработката на УП.

Основа за изработка на предметниот УП се:

- Имотен лист бр.840, за КП250 и КП252 во КО Водоча, Општина Струмица;
- Елаборат со ажурирана геодетска подлога изработена од ДГРУ „Геоплан Компани,, ДОО Струмица, со бр.08-09/373/3, од 05.01.2022год.

ИЗРАБОТИЛ:

М-р Јован Матески дипл.инж.арх.

Овластување бр. 0.0232

НАРАЧАТЕЛ:

ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

ПОДАТОЦИ ИНФОРМАЦИИ И МИСЛЕЊА ОД НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ

Влада на Република Северна Македонија
- ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ -
Подрачно одделение за заштита и спасување - Струмица

01 Февруари 2022

Архивски број: 09-24/2

ДО
„МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ“ ДООЕЛ Битола

Предмет: Податоци, доставува.-
Врска: Ваш акт од јануари 2022 година.-

Согласно чл. 32 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање Дирекцијата за заштита и спасување Подрачно одделение Валацково информира:

Почитувани,

Ве известуваме дека Дирекцијата за заштита и спасување не располага ниту има податоци за постоечка или планирана инфраструктура на планскиот опфат за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13 – фотоволтаични електрани на КП 250 КО Водоча, Општина Струмица.

Исто така, во прилог на дописот, Дирекцијата за заштита и спасување Ви доставува претходни услови за заштита и спасување со цел истите да се вградат при изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13 – фотоволтаични електрани на КП 250 КО Водоча, Општина Струмица.

Во делот МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ, да се опфатат следните мерки:

1. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ
При изработка на Основен проект за објектите кои се предвидува да бидат изградени од цврста градба (придружни објекти), треба да се почитуваат пропишаните мерки за заштита од пожари, согласно Законот за заштита и спасување (Сл. Весник на РСМ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 18/11 и 93/12), Законот за пожарникарство (Сл. Весник на РСМ бр. 67/04, 81/07, 55/13) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област. Во однос на заштитата од пожари, во наведената документација да се реши и громобранската инсталација, со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

2. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД УРНАТИНИ
Заштитата од урнатини, како превентивна мерка, се утврдува во урбанистичките решенија во текот на планирање на просторот, урбанизирање на населбите и изградбата на објектите. Во урбанистичките решенија се утврдува претпоставениот степен на урнатини, нивниот однос према слободните површини и степенот на проодност на сообраќајниците. При проектирањето да се води сметка да не се создаваат тесни грла на сообраќајниците и зони на тотални урнатини. Заштитата од урнатини се обезбедува со изградба на оптимално отпорни објекти согласно сеизмолошката карта на РСМ, кои се изградени со помала количина на градежен материјал и релативно помали тежини.

1

Дирекција за заштита и спасување
Подрачно одделение за заштита
и спасување Струмица

ул. „Мила Парван“ 66
2400 Струмица
Република Северна Македонија

Тел. 024 228 885
078 475 429
e-mail: Strumica@dztz.gov.mk

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

3. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД ПОПЛАВИ, УРИВАЊЕ НА БРАНИ И ДРУГИ АТМОСФЕРСКИ НЕПОГОДИ

При изработка на Урбанистичката Планска Документација да се предвидат и пропишат мерките за заштита од поплави, уривање на брани и други атмосферски непогоди согласно Законот за заштита и спасување ("Службен весник на РМ" бр. 36/04, 49/04 и 86/08), и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област.

4. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД СВЛЕКУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО

При изработка на Државната урбанистичка планска документација, со оглед на конфигурацијата на теренот, претпоставува можно настанување на свлекување на земјиштето, потребно е да се изготви елаборат од извршени геомеханички, геолошки и хидролошки испитувања.

5. РАДИОЛОШКА, ХЕМИСКА И БИОЛОШКА ЗАШТИТА

Да се предвидат мерките за радиолошка, хемиска и биолошка заштита.

Согласно Процената на загроеност од природни непогоди и други несреќи на опфатот за кој се однесува урбанистичкиот план, а имајќи ги предвид одредбите од Законот за заштита и спасување-пречистен текст (Сл. Весник на РСЛ бр. 93/12), може да се вградат и други мерки за заштита и спасување.

Исто така, при проектирањето, да се имаат предвид одредбите од Правилникот за мерки за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји. (Сл. весник на РСМ број 32/11), како и обврската при изградба на објекти да се изготвува техничка документација – елаборат за заштита од пожари, експлозии и опасни материји кој е дел од процесот за добивање на одобрение за градење.

Откако ќе ги разработите и вградите условите за заштита и спасување во Урбанистичката документација за изработка на Урбанистички проект вон опфат за градба со намена Е1.13 – фотоволтаични електрани на КП 250 КО Водоча, Општина Струмица, да ја доставите до Дирекцијата за заштита и спасување, за да добиете мислење за застапеност на мерките за заштита и спасување.

ПОДРАЧНО ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ СТРУМИЦА

Овластено лице
Марјан Даутов

MARJAN
DAUTOV

Digitally signed by MARIAN
DAUTOV
DN: c=MK, o=DZS,
2.5.4.97-VATMK-4630004632350,
ou=DZS-4630004632350,
sn=DAUTOV,
givenName=MARIAN,
serialNumber=CRT3610620,
cn=MARIAN DAUTOV
Date: 2022.02.01 09:57:57 +01'00'

Доставено до:
- Насловот
- Архива

2

Дирекција за заштита и спасување
Подрачно одделение за заштита
и спасување Струмица

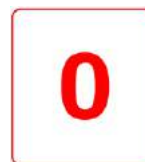
ул. „Моста Пилјде“ 66
2400 Струмица
Република Северна Македонија

Тел. 024 328 885
076 475 429
e-mail: Strumica@dzs.gov.mk

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

До
Матески архитекти
ул. Партизанска бр.23
Битола

Максим Горки бр.4, 1.000 Скопје

Т: Кабинет на генерален директор
+ 389 (0) 2 3 149 811
Подружница СЕПС
+ 389 (0) 2 3 149 814
Подружница ОПМ
+ 389 (0) 2 3 149 813

Ф: + 389 (0) 2 3 111 160

www.mepso.com.mk

Бр.11-615/1

02.02.2022

Предмет: Податоци за постојни и планирани електроенергетски објекти

Врз основа на Вашето барање од 24.01.2022 год., предмет креиран на Е-урбанизам на 24.01.2022 година со број на постапка 40541 (наш број 11-615 од 01.02.2022 година) за податоци и информации потребни за изработка на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за градба со намена Е1.13 – фотоволтаични електрани на КП 250 и КП 252, КО Водоча во Општина Струмица, Ве известуваме дека предметниот плански опфат **НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА** со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Изработил: Александар Костевски

Проверил: Јасмина Ставрова

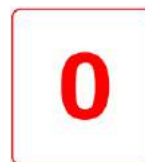
Makedonski Telekom
CA, ELI
POPOVSKA
Digitally signed
by Makedonski
Telekom CA, ELI
POPOVSKA
Date: 2022.02.02
12:41:35 +01'00'

по овластување од Генерален директор
бр.02-10/112 од 06.03.2019 год.
Раководител на Служба за ГИС
и геодетски работи

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Одговорно лице: Цветомир Јованоски
Контакт телефон: 072/ 932-596

Предмет: Издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје

Почитувани,

Во врска со Вашиот допис, со кој барате да Ви издадеме податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје за изработка УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 –ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА. Ве известуваме дека во согласност со податоците од службената евиденција, располагаме со следните податоци

- 110(35)kV Трафостаница
- 110kV Подземна мрежа
- 110kV Надземна мрежа
- 35kV Подземна мрежа
- 35kV Надземна мрежа

- 10(20)/0.4kV Трафостаница
- 10(20)kV Подземна мрежа
- 10(20)kV Надземна мрежа

- 0.4kV Подземна мрежа
- 0.4kV Надземна мрежа

Друго Во бараниот опфат, а во согласност со податоците од службената евиденција, ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје, НЕМА свои електроенергетски објекти и инфраструктура.

Составен дел на овој одговор е и прилог – графички приказ (подлога во pdf и dwg формат со соодветно обележани леври) со вртани електроенергетски објекти и инфраструктура според податоците од службената евиденција.

НАПОМЕНА: Приклучувањето на објектот на дистрибутивната електроенергетска мрежа се врши во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. По направена првична анализа, нема можност за приклучок на производителот на постојната дистрибутивна мрежа.

Препорачуваме при изработката на планската документација, а соодветно на типот на документација за која се бараат податоци, да се планираат (вцртаат) траси во тротоарите од двете страни, во кои би се положувале електроенергетски објекти од различни напонски нивои и маркици за трансформаторски станици (согласно потребната потрошувачка). Премините преку пат да се предвидат да бидат согласно стандардите за премин на електроенергетска инфраструктура.

Задолжително да се предвиди заштитен појас на електроенергетските објекти согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија

При постоене на подземна инфраструктура во дадениот опфат, потребно е да се обратите до најблискиот Корисничко Енерго Центар, за проценка дали е потребно присуство на стручен вработен на лице место при реализирањето на активностите во предметниот опфат.

Потврдата е од ограничено времетраење во рок од 3 месеци од датумот на нејзиното издавање.

Со почит,

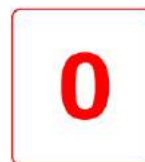
Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје
Оддел Мрежен Инженеринг

Cvetomir Jovanoski Digitally signed by Cvetomir Jovanoski
Date: 2022.02.10 14:47:07 +0100

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

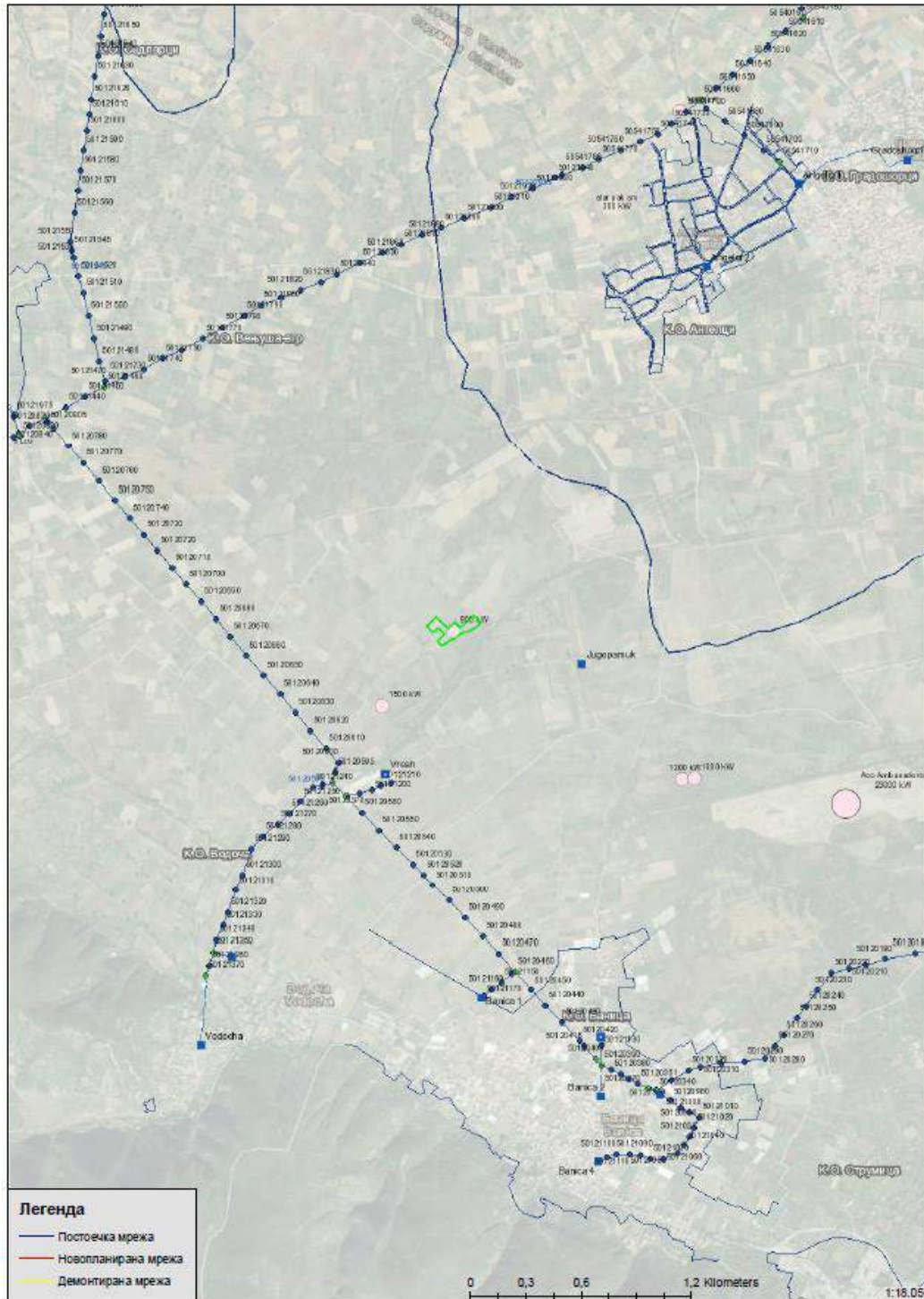
ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

СПОДЕЛИ ДОЖИВУВАЊА

Македонски Телеком АД - Скопје
Кеј 13 Ноември бр.6, 1000 Скопје

Бр: 40541
Дата: 02.02.2022

До
Друштво за трговија, градежништво и услуги
МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ увоз-извоз ДООЕЛ Битола

Ваше упатување: Барање на податоци и информации
Наше контакт лице: Пери Горѓески, Елизабета Манева
Телефон: +389 70 200 736; +389 70 200 571
Во врска со: Известување за планирани и постојни тк инсталации

Почитувани,
Во врска со Вашето Барање, добиено преку системот е-урбанизам, со кое што барате податоци за изработка на УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 – ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА, Ве известуваме дека во границите на планскиот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Напомена: Информациите содржани во овој документ се доверливи и тие се наменети за користење само од страна на примателот. Примателот е обврзан да преземе разумно ниво на грижа заради заштита на доверливите информации содржани во документот. Воедно, примателот е обврзан документот или било кој дел од неговата содржина да не го открива или дистрибуира на трети лица кои не се засегнати со актуелниот предмет, а заради спречување на можни злоупотреби.

Со почит,
Македонски Телеком АД Скопје
По овластување на
Директор на сектор за пристапни мрежи
Васко Најков

NIKOLCHE TASEVSKI
Digital signed by
NIKOLCHE TASEVSKI
Date: 2022.02.03
07:58:31 +01'00'

МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД - СКОПЈЕ
Адреса: „Кеј 13-ти Ноември“ број 6, 1000 Скопје, Р. Македонија
Телефон: +389 2 3100 200 | Факс: +389 2 3100 300 | Контакт центар +389 2 122
E-Mail: kontakt@telekom.mk | Internet: www.telekom.mk
ЕМБС 5168660
ISO 9001, ISO 14001 и ISO 27001 сертифицирана компанија

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

ЈПКД "КОМУНАЛЕЦ" СТРУМИЦА
ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Ул. "Климент Охридски" бр. 35 б - Струмица

Жиро сметка: 200000003051321
Банка депонент: Стопанска банка

ТЕЛЕФОН:
Централа (034) 346 341

e-mail: jpkd.komunalec@hotmail.com

До:
МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ ДООЕЛ
Битола

Датум: 09.02.2022

Наш знак: 10-535/2
Ваш знак:

Предмет: Информации за подземни водоводни и канализациони инсталации

Почитувани,

Врз основа на Вашето барање за податоци од јануари 2022 г. за потребите за изработка на **УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 – ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, Општина Струмица**, Ве известуваме дека на наведената локација немаме наша постоечка и планирана инфраструктура.

Поздрав

Изготвил / Одобрил
Андреј Тошев

Digitally signed by Andrej Toshev
DN: cn=Andrej Toshev, gn=Andrej, o=МК о-ЈПКД
Komunalec Strumica ou=Sektor vodovod i kanalizacija
Reason: I am the author of this document
Location: Strumica
Date: 2022-02-14 08:20+01:00

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Наш број: 1404-401/2
Скопје: 08.02.2022 г.

ДО:
МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ ДООЕЛ БИТОЛА
ул. „Партизанска“ бр.23
Битола

Предмет: Одговор за барање за податоци за ТК инсталации
Врска: Ваше барање преку е-урбанизам

Почитувани,

Во врска Вашето барање за доставување на податоци за изградени електронски комуникациски мрежи а во врска со изработка на УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА E1.13 – ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА, ОПШТИНА СТРУМИЦА, према доставената ситуација, ве известуваме дека на посочената локација Агенцијата за електронски комуникации нема податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Со почит,

Сектор за телекомуникации

Изработил: С. Јовевска 01.02.2022
Раководител на сектор
Д-р Борис Арсов

ДИРЕКТОР:
Jeton Akiku

AЕК-401.03

www.aek.mk

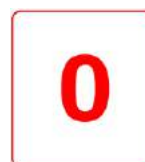
ул. „Св. Димитар“ Битола 23
1000 Скопје

тел: 02 32 89 300
факс: 02 32 34 611
e-mail: kontakt@aec.mk

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Урбанистички проект надвор од опфат на урбанистички план

А. ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ НАДВОР ОД ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

1. Вовед

Проектниот опфат на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани, за фотоволтажна централа со јачина до 1MW во м.в. Геренот, КО Водоча, Општина Струмица, се наоѓа северно од селото Водоча, и од опфатот на градот. Пристапот ќе се обезбеди преку постојниот локален пат (делница Струмица – Вељуса), со соодветен новопланиран сообраќаен приклучок.

Границите на проектниот опфат се:

- На југоисток се движи паралелно со постојниот пат, односно покрај КП1614, во КО Водоча.
- На североисток опфатот граничи со КП 257, скршнува по границите со КП: 254, 253, по што скршнува кон север и се движи по границите со КП 239, дел од КП 240, и КП 241, сите во КО Водоча.
- На запад се движи по дел од границата со КП 242, потоа по КП 249, 251, дел од КП 247, и КП246, КО Водоча.

Површината на проектниот опфат, кој ги опфаќа КП 250 и КП252 во КО Водоча, во урбанистичкиот проект изнесува 0,98 ha.

2. Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето во близина на проектниот опфат и неговата непосредна околина

Предметната локација досега не била опфатена со никаков урбанистички план, општ акт или урбанистичко-планска документација, а од Општина Струмица е добиена информација дека проектниот опфат не е во опфат на урбанистички планови или одобрени урбанистички проекти. Заради тоа и согласно член 58 став 6 од Законот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 32/20), урбанистичкиот проект се изработува врз основа на прибавени услови за планирање на просторот. Добиените Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани, за фотоволтажна централа со јачина до 1MW во м.в.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Геренот, КО Водоча, Општина Струмица, изработени од Агенцијата за просторно планирање со тех.бр. У02722 од март 2022 (издадено Решение од Министерството за животна средина и просторно планирање со бр.УП1 15 608/2022 од 01.04.2022 година), согласно член 62 став 4 точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20), се составен дел на графичките прилози на документационата основа на овој урбанистички проект.

3. Податоци за природните чинители

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учеството и влијанието на човекот во нив спаѓаат географската и геопрометната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, сеизмички, педолошки и климатски карактеристики. Предметната локација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план во м.в. Геренот, КО Водоча., Општина Струмица се наоѓа северно од населено место Водоча на надморска височина од околу 250 метри. Територијата каде што се наоѓа предметната локација е под влијание на умерено континентална клима.

Специфичната географска и топографска положба на Општина Струмица ја карактеризираат две зонални клими. Субмедитеранска, со поголемо или помало вкрстување со источно-континентална, чија испреплетеност на регионот му даваат посебен белег – долги топли лета со високо среднодневни температури и намалено годишно количество врнежи, намалени зимски температури и појава на ветрови од сите правци.

Карактеристични за тој регион се северозападниот, југозападниот, а поретко северецот и јужниот топол ветер.

Просечната годишна температура на воздухот е 13,1 С со највисоки просечни месечни температури во Јули 23,9 С и најниски просечни месечни температура во Јануари 1,7 С.

Во однос на светлината, Струмичкиот регион се одликува со долг период на сончеви денови и со висок светлосен интензитет што позитивно влијае на фруктификацијата. Има околу 230 сончеви денови. Сончевиот сјај трае просечно 2377 часа годишно. Магла во просек има најмногу 20 дена и тоа во ноември, декември и јануари. Поради субмедитеранските влијанија од Егејското море и влијанието на континенталната клима, климатските услови во Струмичкиот Регион се

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

карактеризираат со намалено годишно количество врнежи, засилена ареидност, и менлив плувометриски режим со намалена зимска температура.

Во Струмица просечно годишно паѓаат 604мм, воден талог со максимум на есен и пролет (април-мај) додека долготрајните суши (над еден месец) со ретка појава (2%).

Ветровите во ова подрачје дуваат од сите правци, од кои најизразен интензитет има северозападниот правец. Овој ветар дува со честина од 163% и средна брзина 2,1м/с, со максимум во јули од 8м/с. По честината втор ветер е југозападниот со честина од 99% и средна брзина од 1,7м/с, со максимум во пролет од 7м/с. Со слична честина е и јужниот ветар од 83%, а брзина од 1,8м/с, а северниот и западниот имаат брзина од 1,8м/с, односно 2,0м/с, и честина од 68 односно 69%, и максимална брзина од 8м/с. Источниот ветар е со честина од 51%, и средна брзина од 1,4м/с, и максимална брзина од 10м/с.

Речиси целата површина на Струмичкото поле е педолошки испитано. Застапени се повеќето познати типови. Најзастапени се поквалитетни почви, како што се: алувијалните, смолниците, гајњачите и карбонатите со над 80% од вкупно испитаната територија. Од овие површини 26165 ха се погодни за наводнување, а се покриени со алувијални и дилувијални наноси.

Скалестите почви најраспространети се во планинскиот дел, односно во периферните делови на котлината. Во низинскиот и централниот дел на котлината најповеќе ги има алувијалните почви. Тие зафаќаат околу 11520 ха и како најплодни претставуваат еден од основните фактори за развој на земјоделското производство.

Во реоните на интензивно градинарско производство, кои влегуваат во границите на Општина Струмица, како што се Дабиле, Добрејци, Просениково, Муртино, Куклиш, Градско Балдовци и други, главно се застапени алувијалните почви и помал процент делувијалните со над 99 % фракција ситнозем и според содржината на глина средно до тешки плести. Имаат добра водопропусливост, воздушен и тоplotен режим и висок капацитет на абсорпција. Во локалитетите Банско и Баница повеќе се застапени делувијалните почви кои се добро култивирани и погодни за одгледување на земјоделски култури. Во нив најголемо учество имаат површините од II и III класа со вкупно од 24400 ха или над 93%, додека помалку од 7% му припаѓаат на површините од IV и VI класа.

Ваквата почвена и бонитетна карактеристика на Струмичкото поле го определува и начинот на користењето на земјиштето од страна на земјоделските субјекти.

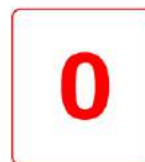
4. Податоци за создадените вредности и чинители

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен 2002 год. вкупниот број на жители во општината Струмица на чиј простор

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

се наоѓа предметната локација, изнесува 54.676 жители, од кои 46,2% претставува расположива работна сила значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Релевантен регионален патен правец за предметната локација, според Просторниот план на Република Македонија, влегува во групата на регионални патишта "P1" и "P2" и се со ознака:

- P1403 - Врска со А4 – Радовиш – Владиевци – Василево –Струмица – врска со А4,
- P2432 - Струмица (врска со А4) – Вељуса – Василево (врска со P1403).

Во рамки на предметниот проект нема изградени објекти и истиот не е опремен со комунална инфраструктура, со исклучок на постојниот земјен пат кој поминува покрај проектниот опфат.

5. Инвентаризација на земјиштето во проектниот опфат, изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и инсталации

За утврдување на постојната состојба, направена е инвентаризација во рамките на проектниот опфат, при што е утврдено дека опфатот претставува неизградено земјиште. Покрај проектниот опфат од јужната страна поминува постоен земјен пат кој претставува посебна КП1614, со катастарска култура јавен пат. Пристапот до парцелата е од постојниот земјен пат, јужно од опфатот.

Табела 1: Инвентаризација на постојна состојба

ПОСТОЈНА СОСТОЈБА				
Број на катастарска парцела	Основна намена	површина на опфат (м ²)	изградена површина (м ²)	Процент на застапеност (%)
КП 250 и КП 252	неизградено земјиште	9823,28	0	100,0%

6. Инвентаризација на градби со режим на заштита на културно наследство, постојни споменички целини, културни предели и друго

Според податоци добиени од Министерство за култура - Управа за заштита за културно наследство, констатирано е дека во границите на опфатот нема заштитени добра, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство, со напомена доколку при реализацијата на проектот бидат откриени

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагменти) од материјалната култура на Р.С.Македонија, изведувачот е должен веднаш да ја извести Управата за заштита на културното наследство, во смисла на член 65 од Законот за заштита на културното наследство (Службен весник на РМ бр. 20/04, 71/14, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14 и 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

7. Инвентаризација на изградената комунална инфраструктура

Според податоците добиени од комуналните претпријатија, направена е целосна инвентаризација на постојната комунална инфраструктура во рамките и непосредна близина на проектниот опфат.

ЕВН Македонија има доставено графички прилози со нанесени постојни среднапонска надземна мрежа и трафостаници, како и планирана СН мрежа кои поминуваат во близината на проектниот опфат.

Според добиените податоци од ЈПКД „Комуналец“ Струмица, на локацијата не поминуваат водоводни и канализациони линии од доменот на нивното владение.

Според податоци добиени од МЕПСО проектниот опфат не се пресекува со ЕЕ објекти во нивна сопственост, а од АЕК и Македонски Телеком АД Скопје дека нема постојни телекомуникациски инсталации.

Дирекцијата за заштита и спасување – ПО Струмица има доставено известување дека нема планирани објекти и инсталации од значење за заштита и спасување на посочената локација. Составен дел од известувањето се и условите за заштита и спасување кои треба да бидат вградени во проктнатата документација, и тоа:

- заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји;
- заштита и спасување од урнатини;
- заштита и спасување од поплави, уривање на брани и други атмосферски непогоди,
- како и заштита и спасување од свлекување на земјиштето.

8. Опис и образложение на проектниот концепт

Изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани, за фотоволтажна централа со јачина до 1MW во м.в. Геренот, Општина Струмица е во согласност со член 59 став 6 точка 11 од Законот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. Технички број: 051-01/2022 Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

32/20, како и член 58 став 3 точка 14 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20) може да се уредуваат поединечни градби како што се мали градби за производство на енергија – фотоволтаични плантажи.

Целта на урбанистичкиот проект е да се овозможат услови за изградба на фотоволтажна централа за производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија), што кореспондира со основните определби на Просторниот план на Р.Македонија. Преку воведување на алтернативни извори на енергија се овозможува заштеда на необновливи извори на енергија што е еден од основните приоритети во одржливиот развој.

9. Намена на земјиштето и градбата

Со овој урбанистички проект се планира следната поединечна намена:

Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани

Во урбанистичкиот проект дозволена е употреба на комплементарни намени. Согласно Член 80 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20), комплементарна намена означува дејност или активност која се врши на ист простор како дополнување, функционално комплетирање и остварување на основната намена на градбата од друга примарна дејност или активност и служи за поквалитетно одвивање на основната намена без да го менува нејзиниот карактер и во одредени случаи го овозможува остварувањето и употребата на основната намена.

Трафостаниците, согласно горенаведениот Правилник, спаѓаат во поединечната намена Е1.8 – Инфраструктури за пренос на електрична енергија и истата претставува комплементарна намена во смисла на член 80 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20) т.е. намена што во градежната парцела ја дополнува и служи исклучиво за функционирање на утврдената поединечна намена.

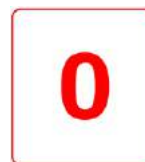
Согласно член 113 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20) се планира оградување на градежната парцела со транспарентна ограда со вкупна висина од 1,20 м до 2,00 м, со можност за изведба на сидан парапет со висина од 0,40 м до 0,80 м.

Во спроведувањето на урбанистичките планови оградите се поставуваат по правило во рамки на земјиштето од градежната парцела што се оградува, додека вратите и капиите од уличните огради на градежните парцели не смеат да се отвараат вон регулационата линија односно кон надвор.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Со овој урбанистички проект не се планираат: издвоени антенски столбови со височина поголема од 15м, ветерници или други објекти со височина поголема од 100м, кои би претставувале препреки во воздухопловството.

10. Нумерички показатели

Во рамки на проектниот опфат, планирана е една градежна парцела, во која планирана е една површина за градење. Во рамки парцелата е планирано поставувањето на фотоволтаичните модули во еден дел, како и поставувањето на трафостаницата. Во понатамошната фаза, при изработката на идејното решение, пристапено е и кон детална урбанистичка разработка на површините за градење, и истото е прикажано во проектниот дел од овој урбанистички проект.

Планираните параметри од планираната градежна парцела 1 се во рамките на дозволените согласно Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20), и тоа:

Табела 2 - Нумерички показатели

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ									
Број на ГП	Класа на намена	Површина на парцела (м ²)	Површина за градење (м ²)	Бруто изградена површина (м ²)	Висина на венец (м)	Катност на објектот (м)	Процент на изграденост (%)	Коефициент на искористеност	Минимален процент на озеленетост во рамките на ГП (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823,28	7569,39	7569,39	3		77,1	0,77	20,00

Потребниот број на паркинг места ќе се определи со основниот проект, а во согласност со чл.134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20 и 219/21)

11. Билансни показатели

Табела 3 – Билансни показатели на ГП

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДЕЖНАТА ПАРЦЕЛА				
Број на ГП	Поединечна намена	Површина на парцела (м ²)	Површина за градење (м ²)	Процент на изграденост (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични ектрани	9823,28	7569,39	77,1
	Сообраќајни површини во рамките на ГП		2253,89	22,9

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

12. Сообраќајно решение

До градежната парцела колскиот пристап е обезбеден од постојниот земјен пат со променлива ширина од 4.5-15м и нов сообраќаен приклучок, чие идејно сообраќајно решение е дадено во проектниот дел на овој УП. Во рамки на градежната парцела има планирано сообраќајница со ширина од 3,5м, преку која е овозможен пристап до објектите.

Со изработка на урбанистичкиот проект, пристапено е кон изработка на нивелациско решение за предметниот локалитет. Предмет на изработка на нивелациското решение е изработка на вертикално решение на пристапните сообраќајници и внатрешните сообраќајници, истото е усогласено со нивелетата на постојниот пристапен пат, како и конфигурацијата на теренот. Подолжните наклони се минимални и се движат околу 0,7% .

Согласно член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20) за групата на класи на намена Е – Инфраструктури, „Потребниот број паркинг места се утврдува во процесот на донесувањето на урбанистички план, во зависност од конкретната намена на градбата, бројот и структурата на вработени, бројот, фреквенцијата и структурата на корисниците, степенот на моторизација, постоењето и капацитетот на јавен превоз, водејќи грижа сите потреби од стационарен сообраќај – службен, индивидуален, за возилата и механизацијата што се употребува за потребите на основната намена на градбата, како и за посетителите и корисниците на градбата – да се обезбедат во рамки на градежната парцела, и/или на соседна градежна парцела и/или на земјиште за општа употреба“, во овој урбанистички проект планирани се 2 паркинг места за моторни возила, во рамки на сопствената парцела, кои се лоцирани на самиот влез во градежната парцела.

13. Партерно решение со хортикултура

Партерното решение се состои од: сообраќајна површина во рамки на градежната парцела, површина за паркирање, поплочена површина и зеленило. Во прикажаното урбанистичко решение, означени се површините со зеленило кои се наоѓаат помеѓу сообраќајните површини во рамки на градежната парцела и границата на опфатот.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

Останатото зеленило е планирано во просторот помеѓу фотоволтаичните модули и е прикажано во деталната разработка на површините во градежната парцела во проектниот дел од овој урбанистички проект.

Согласно член 166 и член 169 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20), а имајќи ја во предвид основната намена, типот и големината на градбата, во рамки на градежната парцела планирано е приватно дворно зеленило.

Со оглед на типот на конкретните објекти, планирана е површина само со ниско зеленило – трева т.е. не се предвидува висока вегетација која би создавала сенки и со тоа би претставувало пречка за максималното функционирање на фотоволтаичните панели. Согласно со Законот за урбано зеленило („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 11/18 и 42/20), потребно е да се обезбеди минимум 20% озеленетост во рамки на градежната парцела.

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗЕЛЕНИЛО ВО ГРАДЕЖНАТА				
Број на ГП	Поединечна намена	Површина на парцела (м ²)	Површина на зеленило (м ²)	Минимален процент на зеленило (%)
ГП 1.1	зеленило во рамките на градежната парцела	9823,28	1964,7	20,0

Табела 4- Билансни показатели на зелени површини

14. Водови и инсталации на инфраструктурите

Водоводна и канализациона инфраструктура

Планираните решенија за водовод, се изработени на основа следните подлоги и податоци:

- Нивелационо решение на улиците
- Постојни технички прописи и нормативи за овој вид на објекти и инсталации.

Според податоците и информациите добиени од ЈПКД „Колуналец“ Струмица, на локацијата не поминуваат водоводни и канализациони линии од доменот на нивното владение.

Со оглед на типот на новопланираните објекти не се планира канализациона мрежа, а заради потребата за чистење на ФВ модулите, се предвидува снабдување со вода од сопствен бунар во рамки на проектниот опфат.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

Исто така, имајќи го во предвид типот на објектите, се планира атмосферските води да се одведат и инфилтрираат по слободен пад во околните зелени површини.

Електро-енергетска инфраструктура

Новопредвидениот објект со намена Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани ќе служи за производство на електрична енергија од обновлив извор на енергија и како таков нема потреба од димензионирање на нејзина потрошувачка.

Поврзувањето со постојната среднонапонска ел. мрежа во близина на проектниот опфат ќе се определи во понатамошниот тек на разработка на техничката документација, односно со изработка на соодветна документација од страна на инвеститорот, во соработка со стручните служби на ЕВН Македонија.

Согласно добиеното мислење од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје (бр. 10-23/5-28 од 10.02.2022) треба да се има во предвид следново: При планирањето и изработката на ДУП-овите, УПС-ите и сл. истотака е потребно да се планираат траси во тротоарот во кои што траси (канал) би се положувале електроенергетски објекти (ВН, СН или НН кабли). Услов е кај сите вкрстувања и приближувања до електроенергетски објекти и инфраструктура, да се запазуваат законските прописи и работни норми.

Задолжително да се предвиди заштитен појас на електроенергетските објекти согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. Доколку во опфатот е потребна промена или дислокација на електроенергетските објекти и инфраструктура, потребно е да се предвиди локација/траса за дислокација на објектите и инфраструктурата и инвеститорот е должен да ги надомести трошоците за дислокација.

Телекомуникациска мрежа

Според добиените податоци и информации од Македонски Телеком АД Скопје и Агенцијата за електронски комуникации во предметниот проект опфат нема постојни телекомуникациски инсталации.

15. Детални услови за проектирање и градење

ГРАДЕЖНА ПАРЦЕЛА 1

На градежната парцела 1 со површина од **9.823,28м²**, е предвидена површина за градба на објекти со класа на намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

електрани - за фотоволтажна централа со јачина до 1MW со максимална вкупна површина за градба од 7.569,39м².

Планираните објекти се со максималната височина од 3м.

Вкупниот процент на изграденост на ниво на градежната парцела изнесува 77,1%, а коефициентот на искористеност е 0.77.

Минималниот процентот на зеленило во градежна парцела е 20%.

Во просторот определен со градежните линии и апроксимативни површини за градба е дозволено поставување на површини за градење на повеќе градби кои дополнително се разработени во проектниот дел од овој УП, во рамки на следниве урбанистички параметри.

Пристапот до градежната парцела е од јужната страна преку нов сообраќаен приклучок од постојниот пат. За потребите на објектот, во рамки на градежната парцела, планирани се 2 паркинг места.

16. Мерки

- Мерки за заштита на животната средина

Законската регулатива врз основа на која се уредува проектниот опфат, од аспект на заштита на животната средина и која е потребно да се примени при изработка на урбанистичкиот план е следна:

Закон за животната средина („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18);

Закон за заштита на природата („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16 и 113/18);

Законот за квалитетот на амбиентниот воздух („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 163/13 и 146/15);

Закон за води („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16);

Уредба за класификација на површинските води („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 99/16);

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 18/99 и 71/99);

Закон за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 68/04, 28/06, 103/08, 17/11, 54/11, 163/13, 10/15 и 31/16);

Закон за управување со отпадот („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20);

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);

Закон за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18);

Закон за земјоделско земјиште („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14, 72/15, 98/15, 154/15, 215/15, 7/16, 39/16 и 161/19);

Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. бр.142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 83/18);

Закон за градење („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 130.09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/15, 217/15, 226/15, 31/16, 39/16, 71/16, 132/16, 35/18, 64/18, 168/18, 244/19 и 18/20);

Правилникот за стандарди и нормативи за проектирање („Сл.весник на Р.Македонија“, бр. 60/12, 29/15, 32/16 и 14/16) и други законски и подзаконски акти.

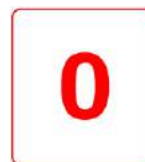
Право и должност е на Република Македонија, Општината, како и на сите правни и физички лица, да обезбедат услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина, а тоа е регулирано со Законот за животната средина („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/0948/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Цели на овој Закон се: - зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина; заштита на животот и на здравјето на луѓето; заштита на биолошката разновидност; рационално и одржливо користење на природните богатства и спроведување и унапредување на мерките за решавање на регионалните и на глобалните проблеми на животната средина. Секој е должен при

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.
Овластен
планер **0232**

преземањето активности или при вршење на дејности да обезбеди висок степен на заштита на животната средина и на животот и здравјето на луѓето.

Заштита и унапредување на животната средина е систем на мерки и активности (општествени, политички, социјални, економски, технички, образовни и други) со кои се обезбедува поддршка и создавање на услови за заштита од загадување, деградација и влијание на/врз медиумите и одделните области на животната средина. Државата формира мрежа за мониторинг, што се состои од мониторинг на медиумите (водата, воздухот и почвата) и областите на животната средина.

Целокупната активност во оваа област ќе се насочува кон обезбедување на непречен просторен развој, при едновремена заштита на квалитетна, здрава и хумана средина за живеење и работа.

Мерките за заштита и унапредување на квалитетот на средината ќе бидат вградени во создавањето на концептот на просторната организација на урбаниот опфат.

- Оцена на влијанијата на определени проекти врз животната средина

Согласно Законот за животна средина („Сл.весник на Р.Македонија“бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанието врз животната средина („Сл.весник на Р.Македонија“бр. 74/05), за проектите кои се наведени во Прилогот II од Уредбата, при изработка на основните проекти треба да се утврди потреба за спроведување на постапката за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина, во согласност со критериумите утврдени во членовите 5, 6, 7 и 8 од Уредбата, ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Во фазата на спроведување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани, за фотоволтажна централа со јачина до 1MW во м.в. Геренот, Општина Струмица, доколку не се спроведува оцена на влијанијата на проектот врз животната средина, да се почитуваат Уредбата за изменување на уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен градоначаникот на општината, градоначалникот на градот Скопје и градоначалникот на општините во градот Скопје („Службен весник на Р.Македонија,„) бр.32/12 и Уредбата за изменување на уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен органот за Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

вршење на стручни работи од областа на животната средина, „Службен весник на Р.Македонија, бр.36/12).

- Природни реткости

Врз основа на одредени критериуми и валоризација на просторот на подрачјето на проектен опфат, не се утврдени објекти или предели кои се сметаат за природни богатства и како такви треба да бидат ставени под посебен вид на заштита.

- Мерки за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадување на амбиентниот воздух

Мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадување на амбиентниот воздух, врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, преку утврдување на граничните вредности за квалитетот на амбиентниот воздух, се предмет на уредување на Законот за квалитетот на амбиентниот воздух („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04 , 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 163/13 и 146/15).

Амбиентен воздух е надворешен воздух во тропосферата во кој не е опфатен воздухот на работното место, а неговиот квалитет е состојба на амбиентниот воздух, прикажан преку степенот на загаденост. Извори на загаденост на амбиентниот воздух согласно овој закон се:

1. инсталации кои се користат во технолошки процеси и енергетски градби (стационарни извори);
2. мотори со внатрешно согорување вградени во возила (подвижни извори);
3. горива.

Управувањето со квалитетот на амбиентниот воздух се врши преку:

- оценување на квалитетот на амбиентниот воздух и
- донесување и спроведување на проектен документи.

Заради реализирање на квалитетот на амбиентниот воздух согласно овој закон, како и за нивно планирање и реализирање, се изработуваат:

1. Национален план за заштита на амбиентниот воздух (План) и
2. Програма за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух (Програма).

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Планот го донесува Владата на Република Македонија, а Програмата, на предлог на градоначалникот, ја донесува Советот на општината. Мониторингот на состојбите и промените на квалитетот на амбиентниот воздух, се врши на начин и под услови утврдени со овој закон.

Во сегашната состојба како загадувачи на воздухот се јавуваат издувните гасови од возилата кој се јавуваат по постојниот локален пат од предметниот проектен опфат. Моторниот пристап до постојните и планираните градби во внатрешноста на паркот, како и заштитните мерки - противпожар се решаваат режимски.

Од горенаведеното може да се заклучи дека загадувањето од издувните гасови од возилата нема да има битно влијание на третиралиот простор.

- Мониторинг на емисии од стационарни извори

Правните и физичките лица сопственици, односно корисници на определени инсталации кои се извор на емисии на загадувачки супстанции во амбиенталниот воздух кои се опфатени со државната и/или со локалните мрежи, согласно со овој закон се должни да:

1) инсталираат и да одржуваат во исправна состојба мерни инструменти за следење на емисиите на местото на изворот и

2) обезбедат редовно следење, мерење и обработка на податоците на емисиите од изворот на загадувањето и за тоа да водат дневник.

Мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии од определени поединечни стационарни извори

1) Правните и физичките лица сопственици, односно корисници на определени инсталации кои се извор на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух, а кои не се опфатени во државата и/или локалните мрежи за мониторинг, се должни да изградат ситем за следење на изворот на емисии и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух во реонот на објектот.

2) Лицата од ставот (1) на овој член следењето и мерењето можат да го вршат преку сопствени служби или преку научни и стручни организации или други правни лица, доколку се акредитирани за вршење на мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух, во согласност со овој закон и друг закон.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

За утврдување на степенот на загаденост на амбиентниот воздух, изворите на загадување, како и нивното штетно влијание врз квалитетот на воздухот, се установува Катастарот на загадувачи на воздухот.

- Мерки за заштита на води

Согласно важечката законска регулатива, задолжително е испитување на пречистените води, пред испуштање во најблискиот природен реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со граничните вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот, дадени во Уредба за класификација на површинските води („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 99/16).

Во предметната документација не се планира испуштање на отпадни води во некој реципиент.

- Управување со отпадот

Со Законот за управување со отпадот („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 68/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15, 39/16 и 63/16) се уредуваат: управувањето со отпадот, плановите и програмите за управување со отпадот, правата и обврските на правните и физичките лица во врска со управувањето со отпадот, начин и условите под кои може да се врши собирање, транспортирање, третман, преработка, складирање и отстранување на отпадот и др.

Целите на овој закон се да се обезбеди: - избегнување и, во најголема можна мера, намалување на количеството на создадениот отпад;

- искористување на употребливите состојки на отпадот;
- одржлив развој, преку зачувување и заштита на природните ресурси;
- спречување на негативните влијанија на отпадот врз животната средина;
- остранивање на отпадот, на начин што е прифатлив за животната средина и
- висок степен на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

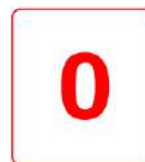
Управувањето со отпадот е дејност од јавен интерес, која се врши во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Приоритети при управување со отпадот:

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

1. Создавачите на отпад се должни, во најголем мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

2. При управување со отпадот, по предходно извршена селекција, отпадот треба: - да биде преработен по пат на рециклирање, повторна употреба или во друг процес за екстракција на секундарните сировини или - да се користи како извор на енергија. Правните и физичките лица кои преземаат одредени активности во процесот на производството, се должни да употребуваат сировини со чија преработка се создава помалку отпад, да применуваат технологии кои обезбедуваат почисто производство и кои ги штедат природните ресурси, односно да произведуваат производи коишто, при нивното производство и употреба, не ја загадуваат животната средина или загадувањето да го сведат на најмала можна мера, во согласност со начелата за одржлив развој.

Надлежните органи на Република Македонија, општините, правните и физичките лица кои управуваат со отпадот, во согласност со овој закон, се должни да донесуваат и да спроведуваат стратешки, проектен и програмски документи за управување со отпадот.

План за управување на отпад на Р.Македонија, се донесува за период од шест години. За реализација на Планот за управување со отпадот на Р.Македонија, советот на општините, донесуваат план за управување со отпадот на општината, за период од три години, а не подолго од шест години.

Складирање и собирање на отпадот

За цврстиот отпад се предвидува поставување на канти и контејнери за отпадоци на погодни места и нивно редовно евакуирање до депонија. Со тоа ќе се спречи загадување на почвата и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина.

- Мерки за заштита од бучава во животната средина

Управувањето со бучавата во животната средина и заштита од бучавата во животната средина е предмет на уредување на Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Цели на овој закон се:

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

1. создавање здрави услови за животот на луѓето и заштита на животната средина од бучава;
2. преземање мерки и активности за избегнување, спречување или намалување на бучавата;
3. преземање на мерки за заштита од бучава која е наметната од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување;
4. отстранување или намалување на штетните ефекти кои се последица од изложеноста на бучавата во медиумите и областите на животната средина и
5. обезбедување на основа за развивање на мерки за намалување на бучавата што ја емитуваат поголемите извори, особено патните, железничките и водните превозни средства и инфраструктура и др.

Определување на мерки за заштита од бучава во животната средина Правните и физичките лица се должни да и преземаат следниве мерки за заштита од бучава:

- да одбираат, набавуваат и употребуваат опрема, инсталации, уреди и средства за работа и превозни средства кои создаваат ниско ниво на бучава;

- да одбираат, набавуваат и употребуваат опрема, средства и апарати наменети за помош во домаќинството, кои создаваат бучава во рамките на граничните вредности на ниво на бучава;

- да одбираат, набавуваат и употребуваат производи на кои постои ознака за јачината на звукот кој го предаваат,

- да изведуваат градежни работи, како и да превземаат заштитни мерки, на начини и со цел намалување на бучавата и нејзиното доведување во рамките на граничните вредности на ниво на бучава;

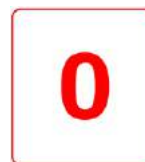
- да изведуваат градби кои ги задоволуваат стандардите за заштита од бучава кои се однесуваат на вградување на соодветна звучна изолација на градбите со цел бучавата и изворите на бучава во работните простории и просториите за престојување на луѓе да се сведе во рамките на граничните вредности на ниво на бучава од соседството;

- да вградат или постават соодветна звучна изолација на градбите во кои постојат работни простории и простории за престојување на луѓе, а се јавуваат како извори на бучава;

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

- да ги извршуваат своите активности на начин кој не дозволува предизвикување од бучава на животната средина над граничните вредности на ниво на бучава;

- да се воздржат од преземање на дејствија и активности кои создаваат непријатност од бучава кај луѓето;

- мониторинг на бучавата согласно со интегрираните еколошки дозволи и - да превземат други мерки со цел за заштита од бучава.

- **Мерки за заштита и спасување**

Согласно Законот за одбрана („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 42/01, 5/03, 58/06, 110/08, 51/11, 151/11, 215/15 и 42/20), Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), Законот за пожарникарство („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04, 81/07, 55/13, 158/14, 193/15, 39/16 и 152/19) и Законот за управување со кризи („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 29/05, 36/11, 41/14, 104/15, 39/16 и 83/18), задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.

Заштитата и спасувањето е работа од јавен интерес за Републиката. Системот за заштита и спасување го организираат и спроведуваат државните органи, органите на државната управа, органите на единиците на локалната самоуправа, јавните претпријатија, јавните установи и служби, трговски друштва, здруженија на граѓани, граѓаните и силите за заштита и спасување на начин уреден со:

- Закон за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18),

- Законот за пожарникарство („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04, 81/07, 55/13, 158/14, 193/15, 39/16 и 152/19), како и:

- Уредбата за спроведување на мерката за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 100/10),

- Уредбата за спроведување на мерката за заштита и спасување од урнатини („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 100/10) и

- Уредбата за начинот на применувањето на мерките за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите, во проектите и при изградба на градбите, како и учество во техничкиот преглед („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 105/05).

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанување на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на силите за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави. Заради организирано спроведување на заштита и спасување, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загроеност од природни непогоди, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување. Планот го донесува Советот на Општината.

Согласно член 51 и член 53 од горенаведениот Закон за заштита и спасување, мерките за заштита и спасување се остваруваат преку организирање на дејства и постапки од превентивен карактер, кои ги подготвува и спроведува Републиката преку органите на државната управа во областа за кои се основани.

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

Органите на државната управа, органите на единиците на локалната самоуправа, трговските друштва, јавните претпријатија, установите и службите, се должни да ја предвидат и планираат организацијата на спроведувањето на мерките за заштита и спасување и да спроведат мерки кои се во функција на превенцијата.

Во функција на превенција се следните мерки и активности:

1. Изработка на Процена на загроеност за можни опасности и План за заштита и спасување од проценетите опасности.
2. Вградување на предвидените и планираните мерки за заштита и спасување во редовното планирање и работа
3. Уредување на просторот и изградба на објекти, во функција на заштита и спасување
4. Воспоставување на организација и систем потребни за заштита и спасување и
5. Обезбедување на материјална база, персонал и други ресурси потребни за извршување на планираната организација. Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат при планирањето и уредувањето на просторот, во плановите како и при изградба на градбите и инфраструктурата согласно член 53 од претходно наведениот Закон за заштита и спасување како и согласно Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување, при планирање и уредување на просторот и населбите, во проектите и изградба на објектите („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 105/05), како и учество во техничкиот преглед.

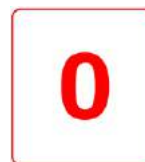
Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите
- Во проекти за објекти и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзини деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и обоена металургија, како и за јавна, административна, културна, туристичко-угостителска дејност
- При изградба на објект и инфраструктура. Согласно член 54 од Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) а во функција на уредување на просторот задолжително се, обезбедува:
  - Изградба на објекти отпорни на сеизмички дејства
  - Регулирање на водотеците и изградба на систем на одбранбени насипи
  - Изградба на снеготаштитни појаси и пошумување на голините
  - Обезбедување на противпожарни пречки
  - Изградба на градби за заштита и

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.
Овластен
планер **0232**

• Изградба на потребната инфраструктура Согласно член 61 од Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), се предвидуваат следните урбанистичко-технички и хуманитарни и други мерки за заштита и спасување кои би се појавиле при и по природните непогоди и други несреќи, а не се предвидени со овој закон.

- Засолнување
- Заштита и спасување од поплави
- Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи
- Заштита од неексплодирани убојни и други експлозивни средатва
- Заштита и спасување од урнатини
- Заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи и
- Спасување од сообраќајни несреќи

Хуманитарни мерки се:

- Евакуација,
- Згрижување на загрозеното и настраданото население
- Радиолошка, хемиска и биолошка заштита
- Прва медицинска помош
- Заштита и спасување на животни и производи од животински потекло
- Заштита и спасување на растенија и производи од растително потекло
- Асанација на теренот.

Дел од овие урбанистичко-технички мерки потребно е да се применат во границите на третиралиот проект опфат, како во рамките на урбанистичкото планирање, така и при изработка на основните проекти на градбите предвидени со оваа планска документација.

Урбанистичко технички мерки кои се предвидуваат во овој урбанистички проект се:

Заштита и спасување од поплави, уривања на брани и други атмосферски непогоди

Согласно Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) член 67, заштитата и спасувањето од поплави опфаќа регулирање на водотеците, изградба на заштитни

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

градби, набљудување и санирање на оштетени делови на заштитните градби, набљудување и извидување на состојбите на водотеците и високите брани, заштитните градби и околината, обележување на висинските коти на плавниот бран, навремено известување и тревожење на населението во загрозеното подрачје и негова евакуација и спасување, како и учество во санирање на последиците предизвикани од поплавата.

Со оглед на типот на објектот (фотоволтаични панели кои се поставени над површината на земјата на соодветна конструкција), заштита од поплави заради обилни врнежи е обезбедена преку нивно слободно истекување и инфилтрација во околните зелени површини.

- Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи

Превентивни мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање на изградба на градбите. Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, како и за градби на кои се врши реконструкција – пренамена е должен да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Од изработка на елаборатите се иземаат станбени градби со висина на венецот до 10 м. и јавните градби со капацитет за истовремен престој до 25 лица.

Согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи дава Дирекцијата, односно нејзините подрачни организациони единици за заштита и спасување согласно член 70, од Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со:

- Законот за пожарникарство („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 67/04, 81/07, 55/13, 158/14, 193/15, 39/16 и 152/19),

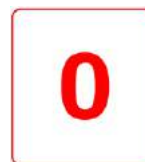
- Уредбата за спроведување на мерката за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 100/10),

- Уредба за спроведување на мерката заштита и спасување – евакуација на населението („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 101/10),

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

- Уредба за начинот на применување на мерките за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и учество во техничкиот преглед („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 105/05),

- Правилникот за суштинските барања за заштита од пожар на градежните објекти („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 94/09),

- Правилник за мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл.весник на РСМ“ бр. 231/20),

- Правилник за техничките нормативи за хидрантската мрежа за гасење на пожари („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 26/18), како и други позитивни прописи со кои е регулирана оваа проблематика.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, проектен опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Радовиш.

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загроеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатскохидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загроеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможат непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојанија, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Исто така, во проектната документација која се изработува врз основа на Законот за градење, потребно е да се предвидат надворешни противпожарни хидранти што одговара на прописите за надворешните противпожарни хидранти во населени места и да се овозможи непречен пристап за противпожарните возила од најмалку две спротивставени страни на објектот. Растојанието на хидрантите од ѕидот на објектот изнесува најмалку 5 метри, а најмногу 80 метри. При проектирање и изведување, ако

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

објектот се гради до веќе постоечка градба, или се градат две нови градби, меѓусебното растојание на градбите треба да изнесува $\frac{1}{3}$ од вкупната височина на двете градби, сметано од котата на терен до котата на венец, согласно член 21 од Правилникот за мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл.весник на РМ“ бр. 231/20) и да се почитуваат безбедносните зони за опасните материи. Согласно Правилникот за мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл.весник на РМ“ бр. 231/20), широчината на коловозот на пристапниот пат, за еднонасочен сообраќај и движење на противпожарните возила се проектира така да не биде помала од 3,5м, односно 5,5м за двонасочен сообраќај.

Рабниците на пристапниот пат треба да бидат со висина не поголема од 7,0 см. и закосени поради лесен пристап на пожарни возила до објектот.

При дефинирањето на градбите во рамките на градежната парцела земено е во предвид потребното минимално растојание меѓу градбите од аспект на префрлање на пожарот од една до друга градба во зависност од предвидената висина на градбите и од противпожарната оптовареност на истите.

За градбите за кои не се однесува оваа одредба ќе се применуваат важечките мерки нормативи и стандарди кои се однесуваат на заштита и спасување.

Согласно член 76 од Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), Јавното претпријатие што стопанисува со водоводната мрежа во градот е должно да изработи основни решенија на улична хидратанска мрежа во сите делови на градот така и во проектен опфат која е предмет на проектната документација. При изработка на основните проекти на предвидените градби во рамките на проектниот опфат да се предвиди громобранска инсталација со цел да нема појава од зголемено пожарно оптеретување.

Согласно Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) член 80, заштитата од неексплодирани убојни и други експлозивни средства опфаќа пребарување на теренот и пронаоѓање, пронаоѓање на неексплодираните убојни средства, обележување и обезбедување на теренот, онеспособување и уништување на сите видови на неексплодирани убојни и други експлозивни средства како и транспорт до определенто и уреденото место за уништување и безбедносни мерки за време на транспортот. Онеспособување и уништување на сите видови на неексплодирани убојни и други експлозивни средства се врши на местото на пронаоѓање, ако за тоа

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

постојат безбедносни услови. Ако не се исполнети условите од ставот 2 на овој член, уништувањето на неексплодирани убојни и други експлозивни средства се врши на претходно определени и уредени места за таа намена. Стандардните оперативни процедура за заштита од неексплодирани убојни и други експлозивни средства ги пропишува директорот на Дирекцијата.

Заштита и спасување од урнатини

Согласно Законот за заштита и спасување („Сл.весник на Р.Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18) член 81, заштитата и спасувањето од урнатини опфаќа превентивни и оперативни мерки.

Превентивни мерки за заштита од уривање се активностите кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите.

Оперативни мерки за спасување од урнатини се активностите за извидување на урнатините, пронаоѓање на затрупаните, осигурување на конструкцијата на оштетените и поместените делови на објектите заради спречување на дополнително уривање, преземање на мерки за заштита од дополнителни превземено од опасности, извлекување на затрупаните, давање на прва медицинска помош и извлекување на материјалните добра.

За заштита на предметниот плански опфат од урнатини при урбанистичкото планирање превземени се следните мерки:

- при рушење објектот ја зафаќа $x/2$ од површината околу себе, односно руините се во најголем дел во склоп на парцелата;
- сообраќајната мрежа нема да биде оптоварена со руини и ќе има можност за пристап на возила за пожар, прва помош, и т.н.

Територијата е изложена на сеизмичко дејство со интензитет од 8 степени МКС, што наметнува задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, при изградбата на новите објекти.

При проектирањето да се води сметка да не се создаваат тесни грла на сообраќајниците и зони на тотални урнатини. Заштитата од урнатини се обезбедува со изградба на оптимално отпорни објекти согласно сеизмолошката карта на

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Р.Македонија, кои се изградени со помала количина на градежен материјал и релативно помали тежини.

Организацијата и спроведувањето на спасувањето од урнатини, кое се остварува во рамките на системот за заштита и спасување, се уредува со Уредбата за спроведување на мерките за заштита на спасување од урнатини („Сл.весник на Р.Македонија“ 100/10 год.).

Заштита и спасување од лизгање и свлекување на земјиштето

При изработка на основни проекти, со оглед на конфигурацијата на теренот, ако истиот претставува можно настанување на свлекување на земјиштето, потребно е да биде изготвен Елаборат за извршени геомеханички, геолошки и хидротехнички испитувања.

Мерки за обезбедување на пристапност за лица со инвалидност

Согласно член 189 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“бр.225/20), мерките за пристапност и проодност, како и за надминувањето на урбаните бариери, што се составен дел на урбанистичките планови се однесуваат на:

1. јавни сообраќајни и други пешачки површини на земјиште за општа употреба од групите на класи на намени Д и Е,
2. станбени и станбено-деловни згради со десет и повеќе станови од групата на класи на намени А, и
3. градби за јавна употреба со институционални, деловни и комерцијални намени од групите на класи на намени Б и В.

Со овој урбанистички проект се планира градба од групата на класи на намена Е1.13 – површински соларни и фотоволтаични електрани.

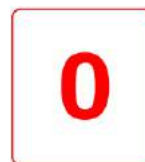
Мерки за заштита природното и на културното наследство

Во предметниот проектен опфат нема заштитени добра, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претстатуваат културно наследство. Доколку при реализацијата на проектот бидат откриени објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагменти) од материјалната култура на Р.С.Македонија, изведувачот е должен веднаш да ја извести Управата за заштита на културното наследство, во смисла на член 65 од Законот за заштита на културното наследство (Службен весник на РМ

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

бр. 20/04, 71/14, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14 и 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Мерки од аспект на безбедноста на патниот сообраќај

При планирањето треба да бидат исполнети одредбите на член 313 од Правилникот за технички елементи за изградба и реконструкција на патишта („Сл.весник на Р.Македонија“ бр.110/09, 114/09, 26/10, 124/10, 163/10, 94/11 и 146/11) кој се однесува на најмалото растојание до најблиската званична клучка или друг легален приклучок на прислужно-услужен објект.

Мерки од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај

Имајќи во предвид дека проектниот опфат се наоѓа вон зона на било кој аеродром, леталиште или воздухопловен уред, односно во проектниот опфат се наоѓа вон зона на било кој аеродром, леталиште или воздухопловен уред, односно во проектниот опфат нема објекти, инсталации, уреди или било какви структури од областа на цивилното воздухопловство, истиот може да се планира без посебни услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

ИЗРАБОТИЛ:

М-р Јован Матески дипл.инж.арх. -овластување бр. 0.0232

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р **ЈОВАН МАТЕСКИ**
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

Урбанистички проект надвор од опфат на урбанистички план

Б. ГРАФИЧКИ ДЕЛ

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

**за изградба на фотоволтаични електрани, на КП 250 и КП 252, КО
Водоча**

ОПШТИНА СТРУМИЦА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Тех. бр. У02722

Скопје, март 2022

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

за изградба на фотоволтаични електрани, на КП 250 и КП 252, КО
Водоча

ОПШТИНА СТРУМИЦА

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Барател: Општина Струмица

Тех. бр. У02722

Раководител на задачата
Владимир Кузмановски, д.е.к.

Координатор
м-р Весна Мирчевска Димишковска, д.и.з.ж.с.

Помошник раководител на сектор за ИТ и инфраструктура
м-р Соња Георгиева Денинова, д.г.и.

Агенција за планирање на просторот
Директор

м-р Андријана Андреева, д.и.а.

Скопје, март 2022

УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
за изградба на фотоволтаични електрани, на КП 250 и КП 252, КО
Водоча
ОПШТИНА СТРУМИЦА

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија, го донесе Просторниот план на Република Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Имајќи ја предвид важноста на Просторниот план, со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 39/2004).

Со Законот се уредуваат условите начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот. Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.

Спроведувањето на Планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи, други развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план, се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, како и со урбанистички планови за населените места и друга документација за планирање и уредување на просторот, предвидена со закон. За изготвување и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава решение за услови за планирање на просторот.

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Во конкретниот случај Условите за планирање на просторот се наменети за изградба на фотоволтаични електрани, на КП 250 и КП 252, КО Водоча, Општина Струмица. Предвидените фотоволтаични електрани се со моќност до 1 MW, зафаќаат површина од 0,98 ha, и се наоѓаат на земјоделско земјиште: ниви (III класа).

Видот на планската документација да се усогласи со Законот за урбанистичко планирање и Правилникот за урбанистичко планирање.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со **Просторниот план на Република Македонија**.

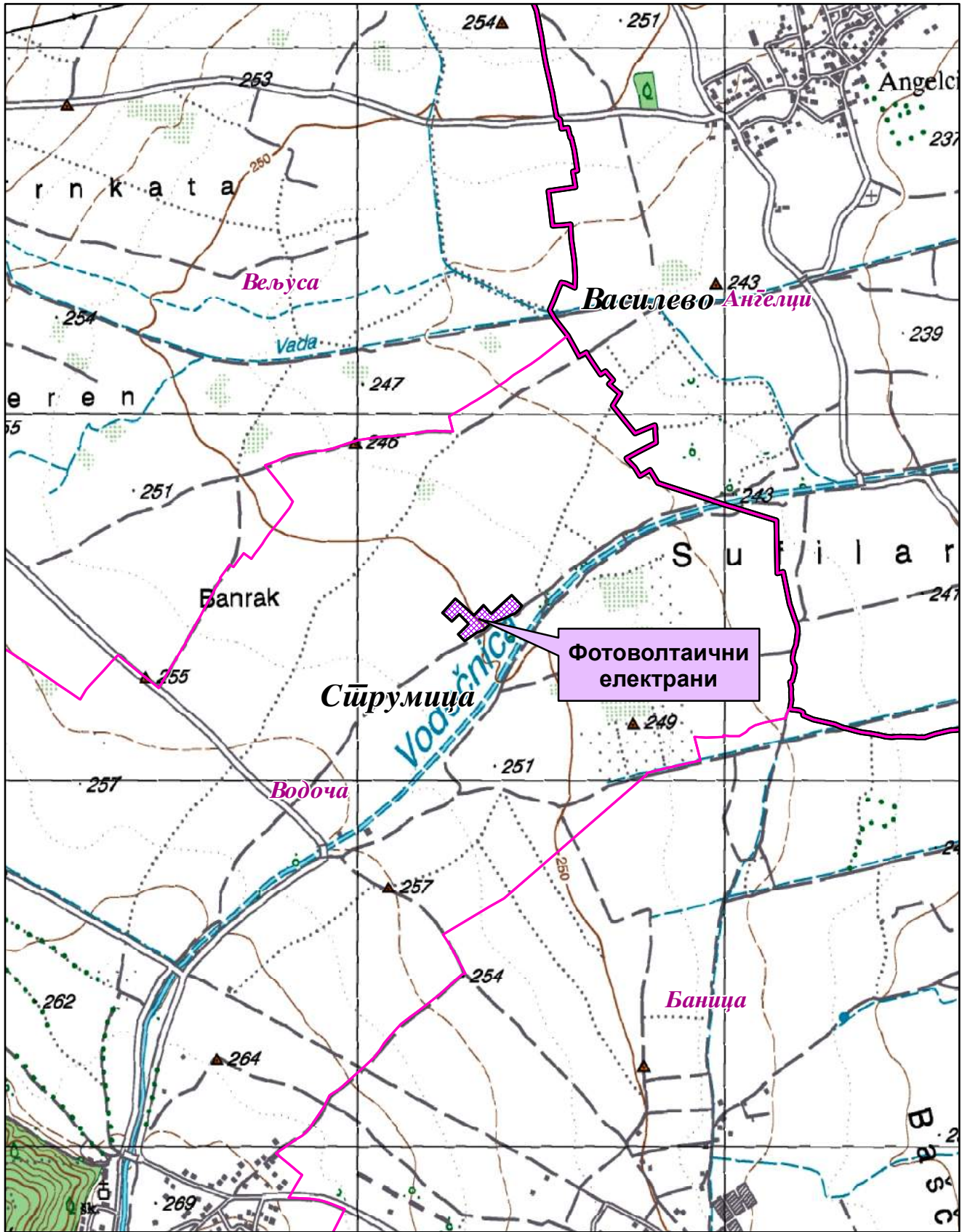
Основни определби на Просторниот план

Основната стратешка определба на Просторниот план на Републиката е остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата, како и обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.

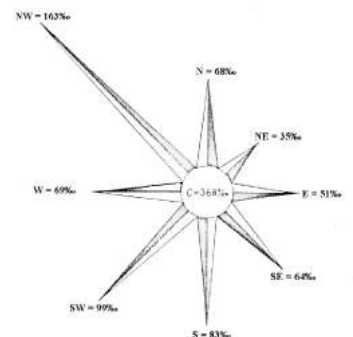
Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира намалување на регионалните диспропорции, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура. Во инвестиционите одлуки, стриктно се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво. Една од основните цели на Просторниот план се однесува на штедење, рационално користење и заштита на природните ресурси, искористување на погодностите за производство и лоцирање на активности на простори врзани со местото на одгледување или искористување.

Meѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I - IV боштитна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето. Во напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на **унапредувањето и заштитата на животната средина**. Состојбата на животната средина и еколошките барања се битен фактор на ограничување во планирањето на активностите, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

- Општинска граница
- Катастарска граница

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје претставуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, без учество и влијание на човекот. Тие ги опфаќаат: географската и геопрометната положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, педолошки, хидрографски, сеизмички, климатски и др.

Предметната локација во КО Водоча, Општина Струмица се наоѓа североисточно од населено место Водоча на надморска височина од 250m.

Подрачјето на Струмичкото поле, се карактеризира со изменето медитеранска клима. Влијанијата на медитеранската клима продираат по текот на река Струмица, која отекува северно, североисточно и источно од Струмица.

Просечната годишна температура на воздухот е 12,7⁰С со највисоки просечно месечни температури во јули 23,6⁰С и најниски во јануари 0,9⁰С. Амплитудата изнесува 22,7⁰С додека разликата меѓу апсолутно максималната 40,5⁰С и апсолутно минималната температура -24,0⁰С изнесува 64,5⁰С. Мразниот период изнесува 160 дена. Бројот на денови со снег е 18.

Сончевиот сјај изнесува 2258,5 часови годишно. Бројот на ведри денови годишно е 127, облачни 168 и тмурни денови 71. Релативната влажност на воздухот изнесува 74% средно-годишно.

Во овој регион просечно годишно паѓаат 567,4mm воден талог со максимум на есен и пролет (ноември и мај) додека долготрајните суши над еден месец се ретка појава (2%).

Маглите се појавуваат околу 23 дена и тоа од октомври - март.

Ветровите во ова подрачје дуваат од сите правци од кои најизразен интензитет има северозападниот правец. Овој ветар дува со честина од 163% и средна брзина од 2,1m/s со максимум во јули од 8m/s. По честината втор ветер е југозападниот со 99% и средна брзина 1,7m/s со максимум во пролет од 7m/s. Со слична честина е и јужниот ветер (83%), а брзина од 1,8m/s, а северниот и западниот имаат брзина од 1,8 односно 2,0m/s и честина 68 односно 69% и максимална брзина од 8m/s. Источниот е со честина од 51% и средна брзина од 1,4m/s и максимална брзина од 10m/s.

Подрачјето на Струмица се наоѓа меѓу две **сеизмички** најмаркантни, а може да се каже и најопасни зони на Балканот. Вардарската сеизмогена зона долж реката Вардар од запад и Струмската сеизмогена зона долж долината на Струма. Споменатите епицентрални подрачја имаат постојано влијание врз терените на ова подрачје а максимална јачина од досега случените земјотреси изнесува 8⁰ по Меркалиевата скала.

На интензитетот на земјотресите посебно влијание имаат инженерско геолошките услови на тлото врз кои е направена и сеизмичка резонанизација на теренот. Ритчестиот простор југозападно од Струмица има сеизмичко поволни инженерско геолошки услови, котлинскиот дел северно и северозападно е сеизмички чувствителна средина додека рамничарскиот дел источно од градот е сеизмички доста чувствителна средина и заедно со претходната категорија

поседуваат сеизмички неповолни инженерско - геолошки услови на тлото. Во овој регион присутни се артерски издани на различна длабочина.

Податоците се од мерна станица Струмица.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на економските дејности во Просторниот план на Република Македонија се темели на дефинираните цели на економскиот развој во “Националната стратегија на економскиот развој”, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот, поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на производните и услужни дејности.

Според економската структура, фазата од развојот во која се наоѓа економијата, степенот на расположивоста на факторите, економските состојби и економската позиција на Државата во светот, идниот развој на македонската економија е детерминиран од насоките и комбинацијата на инвестициите со другите развојни фактори.

Концепцијата на просторната организација на производните и услужни дејности поаѓајќи од објективните фактори, пазарните услови, доминацијата на приватната сопственост во економскиот систем и одлуките на државните и локалните органи, се остварува како комбинација на концентрацијата на стопанството на одделни места и дисперзија во просторот кои се комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на економските дејности.

Со разместувањето на економските дејности и со агломирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е Градот Струмица со гравитационо влијание врз просторот за кој се наменети Условите за планирање.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за лоцирање на производните и услужни дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на факторите на развојот.

Половите на развој ги формираат оските на развојот кои се условени од географските карактеристики на просторите, т.е. релјефот, теченијата на реките и слично, од изградените инфраструктурни системи и стопански капацитети, а во денешно време позначајно е влијанието на деловните односи и комуникациите.

Со Просторниот план на Р Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантна за Општината на чиј простор се наоѓа локацијата за која се наменети Условите за планирање е “Источната развојна оска” која има добри изгледи да се оформи во источниот дел од Државата поврзувајќи ги градовите: Куманово - Свети Николе - Штип - Радовиш и Струмица. На север еден крак оди кон Р Србија и Црна Гора, а од Струмица, еден крак води до Петрич во Р Бугарија. Во сегашно време оваа оска е со слаб интензитет, но развојот ќе го зголемува нејзиното значење.

Развојните оски имаат значајна улога во просторната организација, а во прв ред за модернизација на патиштата, за изградбата на далекуводи, гасоводи итн., со што ќе се создадат предуслови за поттикнување на развојот на вкупната економија во Регионот и интегрален просторен развој на Државата.

Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на економските активности врз животната и работна средина.

Изградбата на фотоволтаични електрани, со моќност до 1 MW, КО Водоча, Општина Струмица ќе биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија).

Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат.

Користење и заштита на земјоделското земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели;
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на структурата на обработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материи од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- Обезбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реонизација на земјоделското производство поради

рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустриско-преработувачки капацитети.

Согласно Просторниот план на Република Македонија просторот на Републиката е поделен во **6 земјоделско стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на Медитерански или Цовардарски земјоделско стопански реон поделен на Јужно медитерански со 2 микрореони и Централно-медитерански со 10 микрореони.**

При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето. **Предметната локација се наоѓа на земјоделско земјиште-ниви (III класа).**

Пренамената на земјоделското земјиште се регулира со Законот за земјоделско земјиште. Доколку при изработка на урбанистичко планската документација се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планските програми веднаш по заверка на истите до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

Согласно Просторниот план на РМакедонија планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој кој е насочен кон рационално користење на водата. Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Републиката е сиромашна со вода. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за “воден ресурс” зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и за заштитата на живиот свет.

Со Просторниот план на Република Македонија на територијата на Републиката дефинирани се 15 водостопански подрачја (BII): „Полог“, „Скопје“, „Треска“, „Пчиња“, „Среден Вардар“, „Горна Брегалница“, „Средна и Долна Брегалница“, „Шелагонија“, „Средна и Долна Црна“, „Долен Вардар“, „Дојран“, „Струмичко Радовишко“, „Охридско - Струшко“, „Преспа“ и „Дебар“. Оваа поделба овозможува пореално да се согледаат расположивите и потребните количини на вода за одреден регион.

Просторот на кој се предвидува изградба на фотоволтаичните електрани, во КО Водоча, Општина Струмица, се наоѓа во водостопанското подрачје (ВII) „Струмичко Радовишко“ кое го опфаќа сливот на реката Струмица од изворот до Македонско Бугарската граница.

Површинските води се најзначајни за подмирување на потребите од вода, но нивната распределба на територијата на Републиката е нерамномерно. Потенцијалот на површинските води е диктиран од појавата, траењето и интензитетот на врнежите. Поради морфолошката, хидрогеолошката и хидрографската структура на просторот врнежите брзо се концентрираат во речната мрежа и истекуваат. Површинските истекувања за сливните подрачја во Републиката имаат вредност од 26,2 л/сек/км² за реката Радика до 3,1 л/сек/км² за сливот на реката Струмица, што покажува дека ВII „Струмичко Радовишко“ е сиромашно со вода. За искористување на постојниот хидролошки потенцијал на водотеците во ова ВII изградени се акумулациите „Водоча на реката Водоча и Турија на реката Турија. Во наредниот период се предвидува изградба на акумулациите Подареш на река Подареш и Ореховичка на река Ореховичка.

Изградбата на фотоволтаичните електрани со кои ќе се користи сончевата енергија, како обновлив ресурс за производство на електрична енергија, во регион кој е сиромашен со вода, ќе допринесе за подобрување на енергетската покриеност на Регионот во согласност со принципите на еколошко и одржливо искористување на природните ресурси.

За наводнување на обработливите површини во ВII „Струмичко Радовишко“ изградени се системи за наводнување кои покриваат површина од 18.432 ha, а се предвидува проширување за нови 8.300 ha. Сегашни изворници за наводнување во ова ВII се акумулациите Мантово, Водоча и Турија, а за идниот период се предвидува и акумулацијата Подареш. При изработката на документацијата да се утврди местоположба на постоечката и планираната инфраструктура за наводнување и соодветно на тоа да се предвидат мерки за нивна заштита и непречено функционирање согласно законската регулатива.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Република Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Републиката. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Според статистичките податоци последниве години во Републиката над 30% од потрошената електрична енергија е од увозно потекло за што се одвојуваат големи девизни средства. Зголемената потрошувачка на енергетски горива ја наметнува потребата од подобрувањето на енергетската ефикасност. Европската регулатива “Европа 2020” за паметен, одржлив и сеопфатен развој предвидува мерки за намалување на емисиите на издувни гасови, зголемување на користењето на обновливи извори на енергија и зголемување на енергетската ефикасност. Имплементирањето на овие мерки, ќе придонесе за подобра односно поквалитетна

иднина за следните генерации, отворање на нови работни места, а истовремено се обезбедуваат услови за одржлив развој. Со рационално искористување на енергетските извори им се овозможува на идните генерации да имаат ресурси за сопствен раст и развој.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чиј земји најчесто се увозници) е многу значајен фактор за натамошниот развој. Електроенергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да преставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Републиката досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Лерин) и Косово (Косово-Б) и кон Бугарија (Црвена Могила), а во план е градбата на вод кон Албанија. Планираната, со Просторниот план на РМ, траса на водот од Скопје5 кон Србија е сменета и изграден е водот Штип-Србија.

Локацијата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица нема конфликт со постојните и планирани преносни и конективни водови. Така 110kV водот Струмица1-Кочани минува на 4,4km североисточно од оваа локација.

Градбата на фотоволтаични електрани од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Гасовод

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Републиката. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприватливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, претставува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти и течни горива. Природниот гас испушта помалку штетни материи во однос на другите енергенти, заради што аерозагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-СМакедонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Републиката и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Републиката, но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради делница-4 Хамзали-Грција со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на планираниот гасовод од делница-4 ќе минува на 8,5km источно од оваа локација.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на населението.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како произведен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водечкото активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите**, хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 год. вкупниот број на жители во Општина Струмица на чиј простор се наоѓа предметната локација, изнесува 54.676 жители, од кои 46,2% претставува расположива работна сила која што е значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и мрежа на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Северна Македонија. Под поимот урбанизација се подразбира во прв ред развој на градовите изразен со порастот на нивното население, социјалните и политички функции и во изградбата и уредување на нивните просторно физички структури. Во поширока смисла урбанизацијата го опфаќа и развојот на руралните населби и простори кој е резултат на промените кои водат кон намалување на разликите помеѓу градот и селото.

Ваквите и слични иницијативи на соодветен начин се вградени во основните цели на урбанизацијата и развој и уредување на населбите, дефинирани во Просторниот план на Република Македонија.

Една од целите согласно ШПМ која треба да се земе во предвид при изработка на површински соларни и фотоволтаични електрани, предвидува:

- Планско уредување и екипирање на населбите со **елементи на комунална инфраструктура**.

Од аспект на урбанизацијата при поставувањето на вакви објекти во просторот треба да се обрне внимание на изборот на локации од аспект на заштита на продуктивното земјиште, како и нивно вклопување во постојниот урбан модел на просторот и пејзажното обликување на окружувањето.

Иницијативата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, ќе овозможи поефикасно снабдување на населбите со електрична енергија, што е особено значајно за оние кои немаат соодветно, односно квалитетно снабдување. Преку воведување на алтернативни извори на енергија се овозможува заштеда на необновливи извори на енергија што е еден од основните приоритети во одржливиот развој.

Домување

Основните цели на Просторниот план во областа на домувањето се во функција на оптимална проекција на станбениот простор, а се однесуваат на: обезбедување стан за секое домаќинство, подобрување на станбениот стандард, изградба на адекватна инфраструктура во функција на поквалитетен стандард на домување, асизмичност во градбата, замена на субстандардниот станбен фонд и изнаоѓање модуси и дефинирање на критериуми за надминување на појавата на бесправна изградба.

Современата технологија, автоматизација и модернизација навлегува во сите пори на современиот живот, па оттаму предизвикува битни трансформации и во станот, кои квалитативно го менуваат традиционалниот тип на домување.

Порастот на животниот стандард и порастот на културата на домувањето доведуваат до постојано зголемување на површината на станот, подобрување на внатрешната организација и распоред, квантитативно и квалитативно подигнување на комуналната опременост на станот.

Во тој контекст, оваа иницијатива за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, е во функција на обезбедување поквалитетни услуги за снабдување на домаќинствата со електрична енергија во овој дел на Републиката, со што се овозможува квалитативно и квантитативно подигнување на комуналната опременост на станот.

Јавни функции

Организацијата на јавните функции е директно поврзана со планирањето и уредувањето на населбите и зависи од типот на населбата, нејзиното место и улога во хиерархијата на населбите и соодветното ниво на централитет.

Локацијата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, е во функција на развој на стопанските активности и е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба, така што нема препораки и обврски за организација на јавни функции, што значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува значаен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупната економија и модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на индустриските дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Со плански и организиран начин на ширење на инфра и супраструктурата и создавањето на други погодни услови за локација на производни капацитети во просторот околу општинските центри и во поширокиот рурален простор, се обезбедуваат основи врз кои може да се очекува да се остварува просторната разместеност на индустријата, преку моделот на концентрираната дисперзија.

Во планскиот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Изградбата на фотоволтаични електрани со вкупна моќност до 1 MW, КО Водоча, Општина Струмица ќе биде во функција на развој на енергетскиот сектор преку производство на енергија од обновливи извори, што кореспондира со основните определби на Просторниот план на Република Македонија за одржлив развој.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупната економија има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на “одржлив” развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на производните капацитети засновани на принципите на еколошка заштита.

Сообраќај и врски

Комуникациската мрежа на Република Северна Македонија, сочинета од повеќе комуникациски потсистеми, е етаблирана преку системот за сообраќај и врски врз чија основа, помеѓу другото, се темели и организацијата на просторот на државата. Комуникациските системи во Републиката, кои се од особено значење за развојот на стопанските активности, се очекува да се подобруваат, унапредуваат и да се развиваат во две насоки на развој на комуникациите:

- екстерното поврзување на државата (стратешки коридори);
- интерното поврзување во државата (регионални и локални потреби).

Основа за екстерното поврзување на државата се дефинираните комуникациски коридори согласно меѓународните конвенции и препораки, што воедно се и основа за ориентација кон европските и балканските определби за економски и технолошки комуникации, што е од особено значење за извозот.

Основата за *интерното поврзување* во државата односно планирање и развој на патната мрежа на РС Македонија се базира на категоризација на патиштата, на стратешки дефинирани меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со “Е” ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој.

Мрежата на патишта “Е” ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: Е-65, Е-75, Е-850, Е-871.

Според Просторниот план на Република Македонија, автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:

- М-6 - (БГ - Ново Село - Струмица - Радовиш - Штип - М-5; Крак: Струмица - М-1).

Врз основа на **Одлуката за категоризација на државните патишта** („Службен весник на Република Македонија” број 133/11, 150/11 и 20/12) овој магистрален патен правец се преименува со ознаката:

- А4 - Граница со Косово-ГН Блаце-крстосница Стенковец-обиколница Скопје-Петровец-Миладиновци-Свети Николе-Штип-Радовиш-Струмица-гр.со Бугарија-ГН Ново Село.

Во идната патна мрежа на Републиката, основните патни коридори ќе ги следат веќе традиционалните правци во насока север-југ (коридор 10), односно исток-запад (коридор 8), што се вкрстосуваат во просторот помеѓу градовите: Скопје, Куманово и Велес. На тој начин дел од магистралните патишта во Републиката ќе формираат три основни патни коридори, што треба да се изградат со технички и експлоатациони карактеристики компатибилни со системот на европските автопатишта (ТЕМ):

- север-југ: М-1 (Србија - Куманово - Велес - Гевгелија - Грција),
- исток-запад: М-2 и М-4 (Бугарија-Крива Паланка-Куманово-Скопје-Гетово-Струга-Албанија и крак Скопје - Србија),
- исток-запад: М-5 (Бугарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес -Прилеп - Битола - Ресен - Охрид- Требеништа - М4 (крак Битола -граница со Грција).

На автопатската и магистралната патна мрежа се надоврзуваат **регионалните патишта**, што заедно со локалните категоризирани патишта ќе ја сочинуваат патната мрежа на Републиката.

Релевантните регионални патни правци за предметната локација, според Просторниот план на Република Македонија, влегуваат во групата на **регионални патишта "Р1" и "Р2"** и се со ознака:

- Р1403 – Врска со А4-Радовиш-Владиевци-Василево-Струмица - врска со А4;
- Р2432 – Струмица (врска со А4) – Велјуса –Василево (врска со Р1403).

Динамиката за реализација на мрежата, што ќе овозможи целосно опслужување на Републиката, ќе биде во функција на сообраќајните потреби (очекуваниот обем на сообраќајот), потребите за интеграција во европскиот патен систем, како и економската моќ на државата, а трасите на меѓународните и магистралните патишта, задолжително ќе поминуваат надвор од населените места

и се предлага да се решаваат со денивелирано вкрстосување со останатата патна мрежа.

При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Железнички сообраќај: Концепцијата за развој на железничкиот систем базира на потребата за модернизација и проширување на железницата во целина, како и поврзување на железничката мрежа на Републиката со соодветните мрежи на Република Бугарија и Република Албанија.

Железничката мрежа на Републиката, во планскиот период, треба да ја сочинуваат: магистрални железнички линии од меѓународен карактер, регионални линии и локални линии.

1. Магистрални железнички линии од меѓународен карактер:

± СР- Табановце-Скопје-Гевгелија-ГР.....	213,5 km
± СР - Блаце-Скопје	31,7 km
± СР -Кременица-Битола-Велес.....	145,6 km
± БГ -Крива Паланка-Куманово	84,7 km
± АЛ-Струга-Кичево-Скопје.....	143,0 km

Покрај постојните врски Табановце и Блаце на север, односно Гевгелија и Кременица на југ, ќе се изврши и соодветно поврзување на исток кон Република Бугарија, односно на запад кон Република Албанија, со што ќе се овозможи целосно интегрирање на македонскиот железнички систем со соодветните системи на соседните држави.

Во планскиот период меѓудругото, се очекува развој на интегралниот транспорт, односно техничко-технолошкото доопремување на Македонските железници за извршување на задачите и за вклучување во меѓународниот сообраќај, што е во согласност со стратегијата на развојот на железничкиот сообраќај и со реалните можности на Р.С. Македонија.

Според Просторниот план на Република Македонија железничката мрежа релевантна за предметниот простор е во групата на планирани регионални железнички линии како дел од секундарната врска со соседните држави: Смоквица-Петрич, со изградба на нова железничка линија на целата релација и вклучување на локалниот правец:

- Куманово - Штип- Струмица

Воздушен сообраќај: Воздушните патишта во Р.С. Македонија се интегрален дел од европската мрежа на воздушни коридори со ширина од 10 наутички милји во кои контролирано се одвиваат прелетите над територијата на државата.

Примарната аеродромска мрежа во Државата треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје е оспособен за прием и опрема на интерконтинентални авиони, аеродромот во Охрид е реконструиран во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола се предвидени да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки.

Секундарната аеродромска мрежа се предлага да ја сочинуваат сегашните 5 реконструирани и технички доопремени спортски аеродроми и вкупно 15 аеродроми за стопанска авијација, од кои 7 нови. Покрај тоа треба да се уредат и околу 20 терени за дополнителен развој на воздухопловниот спорт и туризам во согласност со меѓународните прописи за ваков вид на аеродроми.

Радиокомуникациска и кабелска електронско комуникациска мрежа

Радиокомуникациска мрежа е јавна електронска комуникациска мрежа со која се обезбедува емитување, пренос или прием на знаци, сигнали, текст, слики и звуци или други содржини од каква било природа преку радиобранови. Основни елементи на примопредавателниот систем се: антените, антенските столбови, водови, засилувачи и друго.

Јавните електронски комуникациски мрежи треба да се планираат, поставуваат, градат, употребуваат и слично под услови утврдени со Законот за електронските комуникации, прописите донесени врз основа на него, прописите за просторно и урбанистичко планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, нормативите, прописите и техничките спецификации содржани во препораките на Европската Унија.

Изложеноста на јавноста на нејонизирачко електромагнетно зрачење со пуштањето во работа на антенски систем не треба да ги надминува вредностите пропишани со Упатството за гранични вредности при изложеност на нејонизирачко зрачење издадено од Меѓународна комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP – International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection). Агенцијата за електронски комуникации врши контрола со мерење на нејонизирачкото електромагнетно зрачење, со цел да ја утврди усогласеноста на антенските системи со граничните вредности.

Оператори на мобилната телефонија во Републиката се: М-Телеком, А1 Македонија, Телекабел и Лајкамобајл. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
  - региони, општини, населени места,
  - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.),
  - сообраќајна и транспортна инфраструктура.
- Подготовка на проекти за развој на мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот.
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриен е со сигнал на мобилна телефонија на мобилните оператори.

Кабелска електронска комуникациска мрежа - се користи за дистрибуција на јавни електронски комуникациски услуги до крајниот корисник. Пристапниот дел на мрежата е изграден од кабли (од бакарни парици, коаксијални, хибридни коаксијално-оптички и/или оптички) и придружни дистрибутивни и изводни точки: канали, цевки, кабелски окна/шахти, надворешни ормари и др.

Јавната кабелска електронска комуникациска мрежа и придружните средства треба да се планираат, проектираат, поставуваат и градат на начин кој нема да ја попречува работата на другите електронски комуникациски мрежи и придружни средства, како ни обезбедувањето на другите електронски комуникациски услуги.

Изградбата на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства треба да се обезбеди:

- заштита на човековото здравје и безбедност,
- заштита на работната и животната средина,
- заштита на просторот од непотребни интервенции,
- заштита на инфраструктурата на изградените јавни електронски комуникациски мрежи,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи.

АД “Македонски Телекомуникации” и останатите оператори за своите корисници обезбедуваат широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни комуникациони услуги, јавни говорници и др. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената електронска комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Телефонските корисници во ова подрачје во електронско комуникацискиот сообраќај приклучени се преку телефонската централа во Струмица.

Операторите на јавна кабелска електронска комуникациска мрежа треба да обезбедат можност за широкопојасен пристап до услуги (broadband) со големи брзини на: 100% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 30 Mbps и најмалку 50% од домаќинствата покриени со мрежата на операторот со можност за пристап до јавната комуникациска мрежа со брзина на пренос од 100 Mbps.

За потреби на новите градби, изградената електронска комуникациска инфраструктура за пренос со големи брзини треба да им овозможи на сите корисници слободен избор на оператор, а на сите оператори пристап до градбите под еднакви и недискриминаторски услови.

Заштита на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од “пасивниот” пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на одржливиот развој. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на

промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изградбата на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.

Имајќи во предвид дека енергијата на сончевото зрачење претставува најобилен, неисцрпен, бесплатен и обновлив извор на енергија, кој не ја загадува околината, при разработка на влијанијата од фотоволтаичните електрани врз животната средина констатирано е дека истите не создаваат емисии на штетни материји, не трошат гориво и не создаваат бучава. Досегашните научни истражувања посочуваат дека единствено негативно влијание по човековата околина е потребата од зголемена површина на земјиште за нивно инсталирање. При реализација на предвидените активности за изградба на фотоволтаични електрани треба да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води.

Доколку при изградбата на фотоволтаичните електрани се создаде отпад, создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. При **управување со отпадот** по претходно извршената **селекција**, отпадот треба да биде преработен по пат на **рециклирање**, повторно употребен во истиот или во друг процес за екстракција на секундарните суровини или пак да се искористи како извор на енергија. Создадениот отпад треба да се депонира организирано со контролиран транспортен систем во постојната депонија. Потребно е да се потенцира дека создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

Заштита на природното наследство

Од областа на **заштита на природата (природното наследство, природните реткости и биолошката и пределската разновидност)**, документацијата за предметниот простор треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштитата.

Особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;
- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Согласно Законот за заштита на природата („Службен весник на Република Македонија“ број 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16, 113/18 и 151/21) и Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ број 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот и истите треба строго да се почитуваат.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на документацијата за предметниот простор или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување на природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;

- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територијата на нашата држава, оставила значајни траги од вооредни културни, историски и уметнички вредности кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија на економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно постоечката законска регулатива, видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменични целини и културни предели.

На подрачјето на катастарската општина Водоча, кое е предмет на анализа има регистриран недвижен споменик на културата (Експертен елаборат):

1. *Мансатир Св.Леоитие, Водоча, 11-14 век.*

На подрачјето на катастарската општина Водоча евидентирани се следните недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. *Археолошки локалитет “Кулите” Водоча, хеленистичко-римски период;*
2. *Археолошки локалитет “Селиште” Водоча, доцноримски период и среден век;*
3. *Археолошки локалитет “Гиберија” Водоча, римски период и среден век.*

Во Археолошката карта на Република Македонија¹, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина Водоча, евидентирани се локалитетите:

КО Водоча – *Водочки цркви*, средновековен црковен комплекс; *Кулите*, тврдина од хеленистичкото, римското и доцноантичкото време, се наоѓа

---

¹ МАНУ Скопје, 1996 г.

западно од селото на висок рид со зарамнето плато на чија јужна страна се наоѓаат остатоци од бедем и една одбрамбена кула; *Селиште*, населба од доцноантичко време и од среден век; *Тиверија*, населба од римско, од доцноантичко време и од среден век.

Според Просторниот план на Република Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на документацијата од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдените **локалитети со културно наследство** и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижното наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивна заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите, како и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно - историска димензија и нивна соодветна презентација;
- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштитата на недвижното културно наследство.

Културното недвижно наследство во просторните и урбанистички планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационо ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција -прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја извршува својата дејност. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова пред сè, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираниоста, на територијата на Република Северна Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на

туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Републиката се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Струмичко-Радовишки туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 12 туристички локалитети.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија, предметната локација за која се наменети условите за планирање на просторот за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, се наоѓа во простори со висок степен на загрозеност од воени дејства. Тоа се простори кои во случај на војна би се нашле во зафатот на стратегиските насоки на нападот на агресорот. Истовремено тоа се насоки кои се совпаѓаат со природните комуникациски коридори во кои се сконцентрирани најразвиените физички структури и се со најгуста населеност. Оттука во случај на војна во овие простори може да се очекува висок степен на повредливост на физичките структури, луѓето и материјалните добра.

Согласно Законот за заштита и спасување („Службен весник на Република Македонија“ број 93/12 - пречистен текст, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18), задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување кои опфаќаат урбанистичко-технички и хуманитарни мерки, а се применуваат во процесот на планирање и уредување на просторот и проектирање и изградба на објектите, на начин кој го уредува Владата со подзаконски акт.

Сеизмичките појави - земјотресите се доминантни природни непогоди во Државата, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата. Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди ($M < 6,0$) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања. Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвификација, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север - југ и исток - запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VII – X степени на МКС -64).

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со **VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.**

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно - правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природни катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата територија на државата, поради присутниот сеизмички hazard, како и изложеноста на други природни катастрофи. Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на целата Држава, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вопредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање на **заштитата од природни и елементарни катастрофи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се преземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случај на пожари.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, предметната локација во случај на пожар ќе ја опслужуваат противпожарни единици од **градот Струмица.**

Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурацијата на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гасење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на водоводната мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гасење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материи;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гасење на пожарите.

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

При појава на природни стихии, како што се поплавите, секое организирано општество превзема активни и пасивни мерки за организирана одбрана.

Појавата на поплави првенствено е поврзана со природните езера и хидрографската мрежа, но најчестиот вид на поплави и најголемата опасност од нив, сепак, доаѓа од поројните водотеци. Согласно со ова за донесување на брзи, исправни и ефикасни одлуки неопходно е да се располага со:

- однапред разработен план;
- сигурни информации за состојбата во загрозеното подрачје;
- сигурни прогностички информации за очекуваните сосостојби;

Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на град, луѓени ветрови и магли.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.

Потребна е доследна примена на основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.

Со примена на оваа методолошка постапка може да се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:

- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се заснова организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и пошироката животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски accidente.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисла на ограничување на ефектите од емисија на опасни материји, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- Потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките accidente, компатибилен на системот МАРС на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- Потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.
- Изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

Во процесот за проценка на влијанието на плановите, стратегиите и програмите врз животната средина и врз здравјето на луѓето (Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина-СОВЖС), покрај проценката на влијанијата се предвидуваат и мерки кои имаат за цел заштита на животната средина од сите можни влијанија и тоа уште во процесот на планирање и донесување одлуки за одредени стратегии, планови и програми, т.е. плански документи. Преку навремено спроведување на постапката за СОВЖС се обезбедува идентификување на потенцијалните позитивни и негативни влијанија од реализацијата на планскиот документ врз животната средина, а исто така се дефинираат и алтернативи и можни мерки за спречување, намалување и ублажување на негативните влијанија врз сите елементи на животната средина.

СОВЖС се подготвува во согласност со националната легислатива и одредбите од друга релевантна меѓународна легислатива, која е инкорпорирана во националната, во форма на законски и подзаконски акти и Конвенции, кои се ратификувани од страна на РСМ со посебни закони.

Целта на СОВЖС постапката е да се процени дали планскиот документ е во согласност со поставените цели за животна средина на национално и меѓународно ниво. Целите на стратегиската оцена на влијанието врз животната средина се прикажани преку статусот на: населението, социо-економски развој, човековото

здравје, воздухот, климатските промени, водата, почвата, природното и културното наследство и материјалните добра.

Најдобро е процесот на стратeгиска оцена на влијанието на планскиот документ да се одвива паралелно со развојот на планскиот документ, со цел навремено да се земат во предвид целите на животната средина при дефинирање на целите на самиот плански документ.

Постапката за стратeгиска оцена на влијанието врз животната средина се спроведува во неколку фази, од кои првата е **Утврдување на потреба од спроведување на СОВЖС** (дали планскиот документ ќе има значителни влијанија врз животната средина) согласно со Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Оваа фаза претставува изготвување на Одлуката за спроведување или неспроведување на СОВЖС. Органот кој го подготвува планскиот документ е должен да донесе Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратeгиска оцена во која се образложени причините за спроведувањето, односно не спроведувањето согласно со критериумите врз основа на кои се определува дали еден плански документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето.

Влијанијата, кои се претпоставува дека може да произлезат со изградбата на фотоволтаични електрани, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија:

- Изградбата на фотоволтаични електрани, во рамките на планскиот опфат, се очекува да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот. Изградбата на фотоволтаични електрани, ги подобрува перформансите на електро-енергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.
- Со изградбата на фотоволтаични електрани ќе има и негативни влијанија врз животната средина, посебно во фазата на градба на планираните објекти. Влијанијата што ќе се јават во фаза на градба (емисии на штетни материји во воздухот, можни штетни влијанија врз почвата (директни и индиректни), емисии на бучава, отпад и влијанија врз флората и фауната), ќе бидат локални и со ограничен временски рок. Влијанијата кои ќе се јават во фазата на експлоатација се проценуваат како малку значајни, имајќи го во предвид фактот дека фотоволтаичните електрани не создаваат емисии на штетни материји, не трошат гориво и не создаваат бучава. Мерки за заштита од влијанија врз животната средина се наведени во секторската област: заштита на животната средина.
- Поради потребата од зголемена површина на земјиште за изградба на фотоволтаични електрани, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандардите за градба. Меѓу приоритетните

определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

- Предметниот опфат нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови, радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Во експлоатациониот период не се очекува значајни влијанија врз животот и здравјето на луѓето, затоа што видот и природата на планираните содржини со намена фотоволтаични електрани не спаѓаат во групата на големи и директни загадувачи на животната средина и животот и здравјето на луѓето.
- Просторот кој е предмет на изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство. Доколку при изработка на документацијата за предметниот простор или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозувано со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно со законската регулатива.
- Во делот за заштита на културното наследство, културното наследство е наведено на ниво на катастарска општина, поради што при изработка на документацијата потребно е да се утврди дали на предметната локација има културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото и да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива.
- Не постои можност за појава на прекугранични влијанија, ниту во фазата на градба, ниту во фазата на експлоатација, поради доволната оддалеченост на предвидениот опфат од границите на Државата.
- Мерки за ублажување на негативните влијанија од евентуални несреќи и хаварии се наведени во секторската област: Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи.

При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за документацијата за предметниот простор за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, задолжително да се земат во предвид претходно наведените забелешки, како и забелешките од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на **Просторниот план на државата**, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за Државата;
- капацитетите на туристичката понуда;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси

Просторните планови на регионите и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:

- намената и користењето на површините;
- **мрежата на инфраструктура;**
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина.

Насоките на Просторниот план на Републиката во однос на намената и користењето на површините се однесуваат на заложбата при изработката на урбанистичките планови, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над IV категорија).

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

- Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
- Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
- Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.
- Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Условите за планирање на просторот се наменети за просторот се за изградба на фотоволтаични електрани, на КП 250 и КП 252, КО Водоча, Општина Струмица. Предвидените фотоволтаични електрани се со моќност до 1 MW, зафаќаат површина од 0,98 ha, и се наоѓаат на земјоделско земјиште: ниви (III класа).

Видот на планската документација да се усогласи со Законот за урбанистичко планирање и Правилникот за урбанистичко планирање.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

При изработка на документацијата за предметниот простор, треба да се имаат предвид следните поединечни заклучни согледувања од секторските области опфатени со Просторниот план:

Економски основи на просторниот развој

- Според определбите на Просторниот план, идниот развој и разместеност на производните и услужни дејности треба да базира на одржливост на економијата применувајќи ги законитостите на пазарната економија и релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија на економските активности врз животната и работна средина.
- Изградбата на фотоволтаични електрани, со моќност до 1 MW, КО Водоча, Општина Струмица ќе биде во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори (сончева енергија).
- Една од планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија е рационално користење на земјиштето заради што е неопходно пред започнување на сите активности да се утврди економската и општествена оправданост за зафаќање на предложената површина на планскиот опфат.

Заштита на земјоделско земјиште

- Согласно Просторниот план на Република Македонија просторот на Републиката е поделен во 6 земјоделско стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на Медитерански или Повардарски земјоделско стопански реон поделен на Јужно медитерански со 2 микрореони и Централно-медитерански со 10 микрореони. Предметната локација се наоѓа на земјоделско земјиште-ниви (III класа).
- При изработка на планската документација, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредување на нормите и стандарди за градба. Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е заштитата на земјоделското земјиште, а особено стриктното ограничување

на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Водостопанство и водостопанска инфраструктура

- Површинските води се најзначајни за подмирување на потребите од вода, но нивната распределба на територијата на Републиката е нерамномерно. Потенцијалот на површинските води е диктиран од појавата, траењето и интензитетот на врнежите. Поради морфолошката, хидрогеолошката и хидрографската структура на просторот врнежите брзо се концентрираат во речната мрежа и истекуваат. Површинските истекувања за сливните подрачја во Републиката имаат вредност од 26,2 л/сек/км² за реката Радика до 3,1 л/сек/км² за сливот на реката Струмица, што покажува дека ВП „Струмичко Радовишко“ е сиромашно со вода. Изградбата на фотоволтаичните електрани со кои ќе се користи сончевата енергија како обновлив ресурс за производство на електрична енергија, во регион кој е сиромашен со вода, ќе допринесе за подобрување на енергетската покриеност на регионот во согласност со принципите на еколошко и одржливо искористување на природните ресурси.
- За наводнување на обработливите површини во ВП „Струмичко Радовишко“ изградени се системи за наводнување кои покриваат површина од 18.432 ha, а се предвидува проширување за нови 8.300 ha. При изработката на документацијата за фотоволтаичните електрани да се утврди местоположба на постоечката и планираната инфраструктура за наводнување и соодветно на тоа да се предвидат мерки за нивна заштита и непречено функционирање согласно законската регулатива.

Енергетика и енергетска инфраструктура

- Локацијата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.
- Градбата на фотоволтаични електрани од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електросенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Урбанизација и мрежа на населби

- Иницијативата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, ќе овозможи поефикасно снабдување на населбите со електрична енергија, што е особено значајно за оние кои немаат соодветно, односно квалитетно снабдување. Преку воведување на алтернативни извори на енергија се овозможува заштеда на необновливи извори на енергија што е еден од основните приоритети во одржливиот развој.

Домување

- Иницијативата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, е во функција на обезбедување поквалитетни услуги за снабдување на домаќинствата со електрична енергија во овој дел на Републиката, со што се овозможува квалитативно и квантитативно подигнување на комуналната опременост на станот.

Јавни функции

- Локацијата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, е во функција на развој на стопанските активности и е надвор од урбаниот опфат на најблиската населба, така што нема препораки и обврски за организација на јавни функции, што значи дека се исклучени и можностите за било каков конфликт помеѓу два типа на функции.

Индустрија

- Со плански и организиран начин на ширење на инфра и супраструктурата и создавањето на други погодни услови за локација на производни капацитети во просторот околу општинските центри и во поширокиот рурален простор, се обезбедуваат основи врз кои може да се очекува да се остварува просторната разместеност на индустријата, преку моделот на концентрираната дисперзија.
- Изградбата на фотоволтаични електрани со вкупна моќност до 1 MW, КО Водоча, Општина Струмица ќе биде во функција на развој на енергетскиот сектор преку производство на енергија од обновливи извори, што кореспондира со основните определби на Просторниот план на Република Македонија за одржлив развој.

Сообраќајна инфраструктура

- Според Просторниот план на Република Македонија автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:
А4 - Граница со Косово-I II Блаце-крстосница Стенковец-обиколница Скопје-Петровец-Миладиновци-Свети Николе-Штип-Радовиш-Струмица-гр.со Бугарија-I II Ново Село.
- Релевантните регионални патни правци за предметната локација, според Просторниот план на Република Македонија, влегуваат во групата на регионални патишта "P1" и "P2" и се со ознака:
P1403 – Врска со А4-Радовиш-Владиевци-Василево-Струмица - врска со А4;
P2432 – Струмица (врска со А4) – Велјуса – Василево (врска со P1403).
- При планирање да се почитува Законот за јавни патишта („Службен весник на Република Македонија” број 84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16 и 163/16).

Радиокомуникациска и кабелска електронско комуникациска мрежа

- Локацијата за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица нема конфликт со постојните и планирани радиокомуникациски и кабелски електронско комуникациски мрежи.
- Преку кабелските електронски комуникациски мрежи, на крајните корисници треба да им се обезбеди сигурен пренос на јавни електронски комуникациски услуги со задоволување на одредени општи и посебни услови за квалитет, во согласност со Законот за електронските комуникации и препораките за обезбедување на одредено ниво на квалитет на пренос.

Заштита на животна средина

- Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изградбата на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во законската регулатива од областа на заштита на животната средина и подзаконските акти донесени врз нивна основа.
- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности.
- Да се превземат активности за намалување на бучавата и вибрациите од опремата, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.
- Создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. При управување со отпадот по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде преработен по пат на рециклирање, повторно употребен во истиот или во друг процес за екстракција на секундарните сировини или пак да се искористи како извор на енергија.
- Евентуалниот отпад што може да се формира во тек на изградбата и експлоатациониот период треба да се депонира организирано со контролиран транспортен систем во постојната депонија.
- Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

Заштита на природно наследство

- Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.
- Доколку при изработка на документацијата за предметниот простор или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за

природно наследство кое би можело да биде загрошено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат соодветни мерки за заштита на природното наследство согласно Законот за заштита на природата.

Заштита на културно наследство

- Согласно податоците од Експертниот слаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија² на подрачјето на катастарската општина Водоча, има регистрирани и евидентирани недвижни споменици на културата и археолошки локалитети.
- При изработка на документацијата од пониско ниво да се утврди точна локација на евидентираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото.
- Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива (Закон за заштита културното наследство - „Службен весник на Република Македонија“ број 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18,20/19), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Развој на туризмот

- Предметната локација за која што се наменети Условите за планирање, припаѓа на Струмичко-Радовишки туристички регион со утврдени 4 туристички зони и 12 туристички локалитети.
- Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

- Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, се наоѓа во простори со висок степен на загрошеност од воени дејства. Според тоа во согласност со Законот за заштита и спасување, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување.
- Задолжителна примена на мерки за заштита од пожар.
- Анализираниот простор се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII степени по МКС, што наметнува задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

---

² МАНУ Скопје, 1996 г.

Насоки за потребата од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина

- При донесувањето на Одлука за спроведување или Одлука за не спроведување на стратегиска оцена за документацијата за предметниот простор за изградба на фотоволтаични електрани, КО Водоча, Општина Струмица, задолжително да се земат во предвид насоките за потреба од спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина, како и забелешките и заклучоците од секторските области опфатени со Просторниот план на Република Македонија.

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

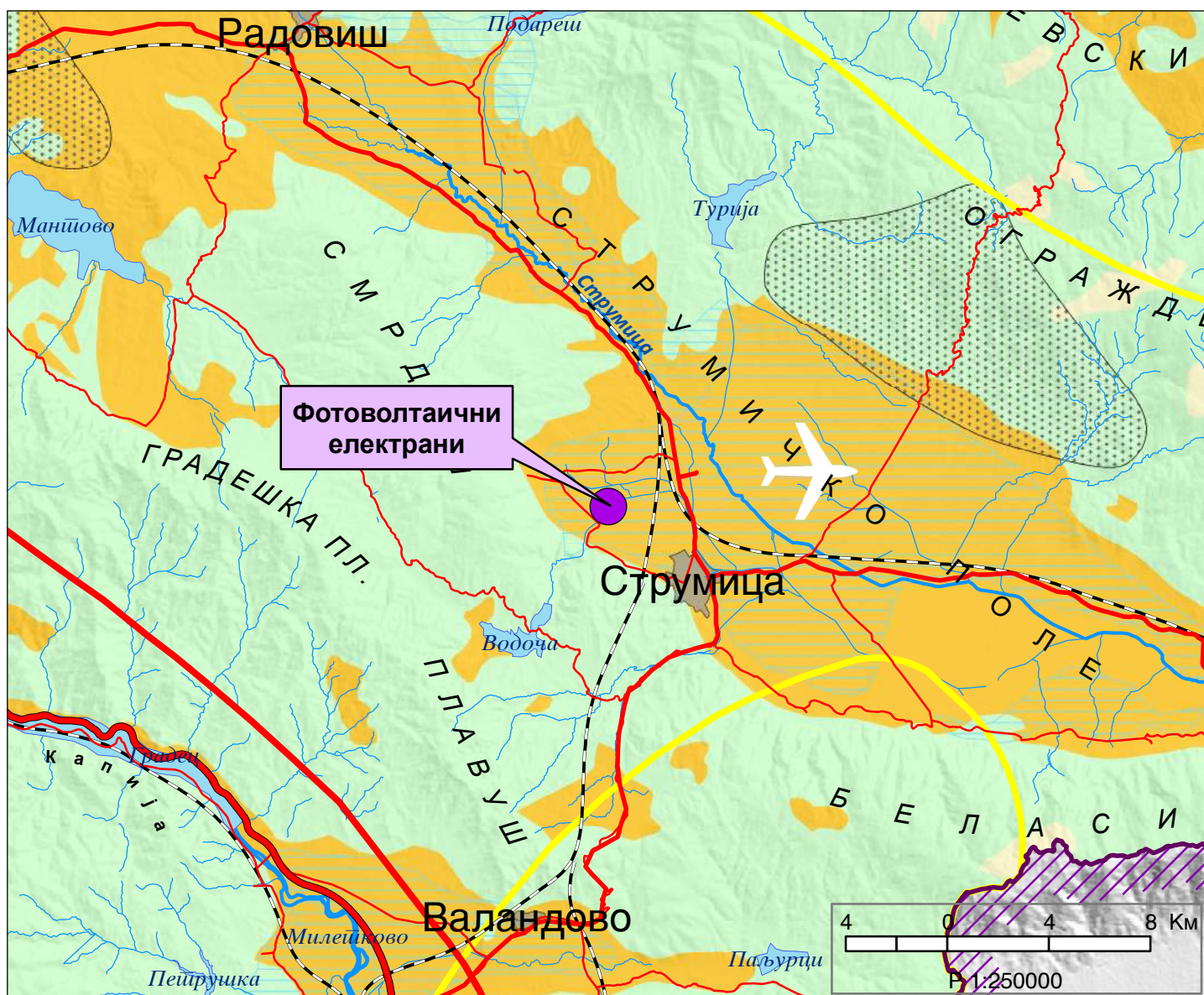
Тема:
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

 шуми и шумско земјиште	 зони за експлоат. на минерали	 автопат
 земјоделско земјиште	 туристички простори	 магистрален пат
 наводнувани површини	 транзитни коридори	 регионален пат
 високопланински пасишта	 туристички центри	 железничка мрежа
 акумулации		 воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

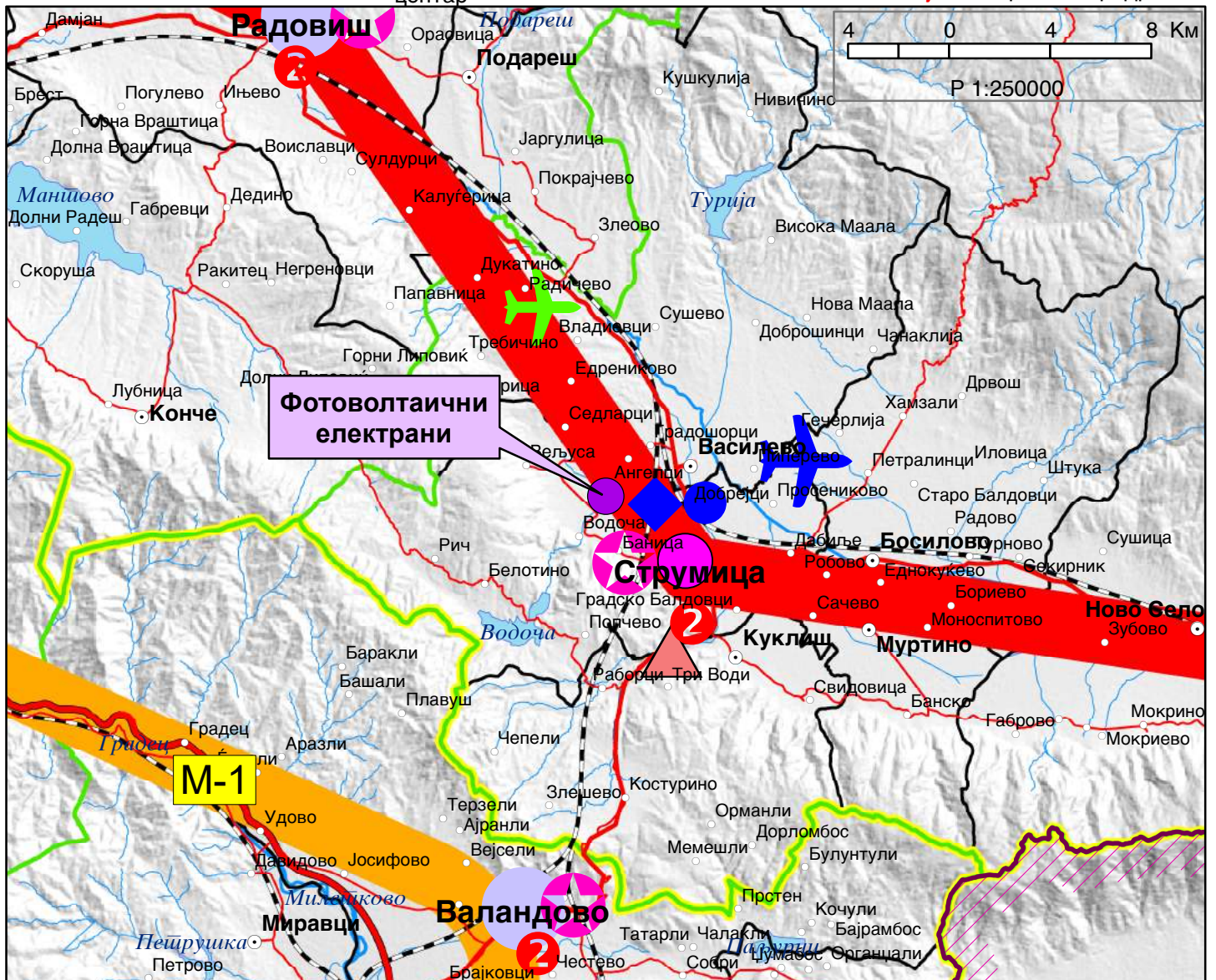
АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
Синтезни карти

Тема:
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

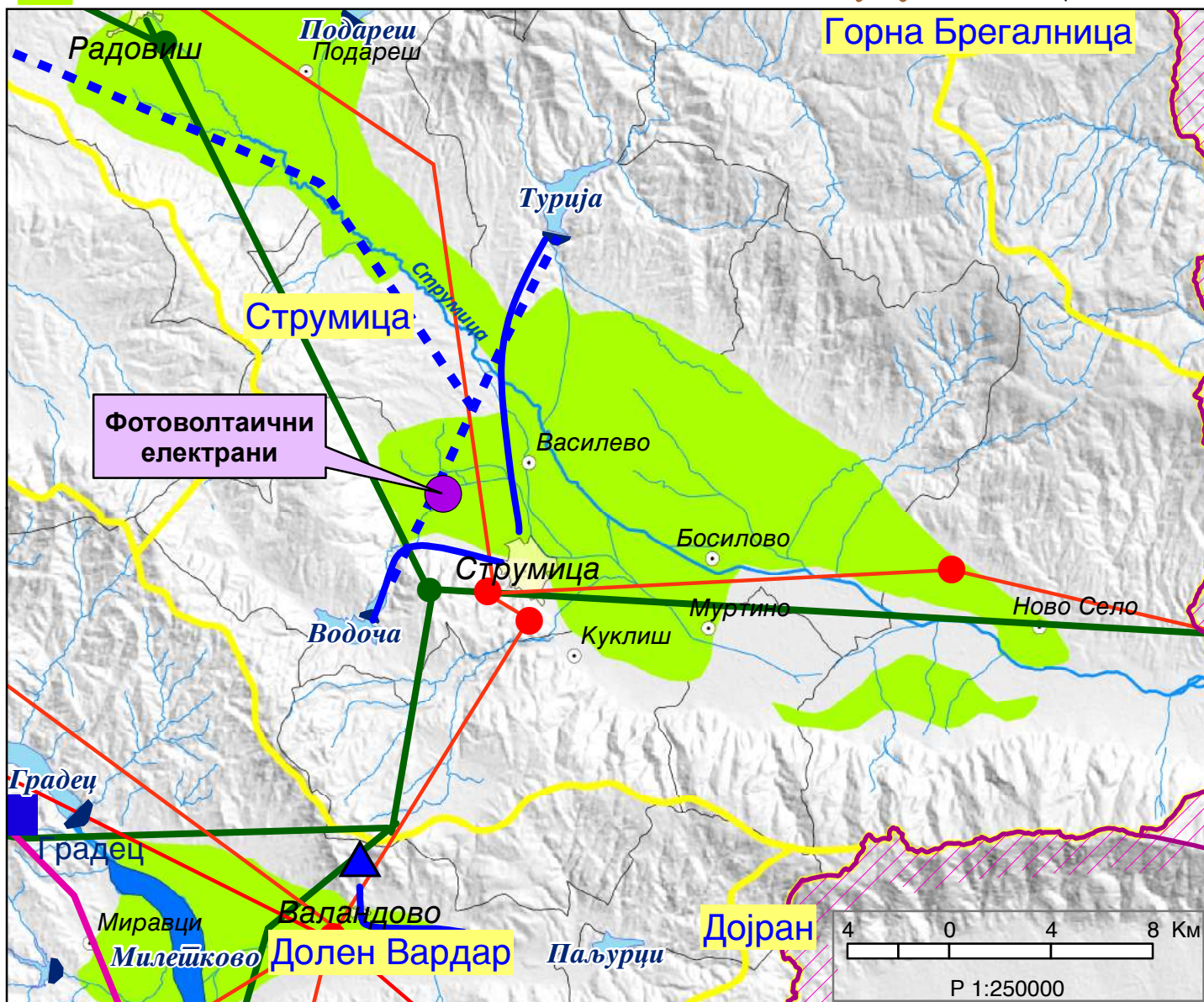
Карта бр. 23

Легенда:

- ▲ Изворишта
- Водоводен систем
- - Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини

- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани
- Далноводи
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV
- Трафостаници
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV

- ▲ Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- ▲ Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

 Граници на региони за управување со животната средина

 Заштита на простори со природни вредности

 Рекултивација на деград. простори

 Управување со загад. на воздух и вода

 Заштита на реки со нарушен квалитет

 Заштита на акумулации и реки за водозафати

 Рекултивација на деградирани простори

 Заштита на земјоделско земјиште

 Заштита на шуми

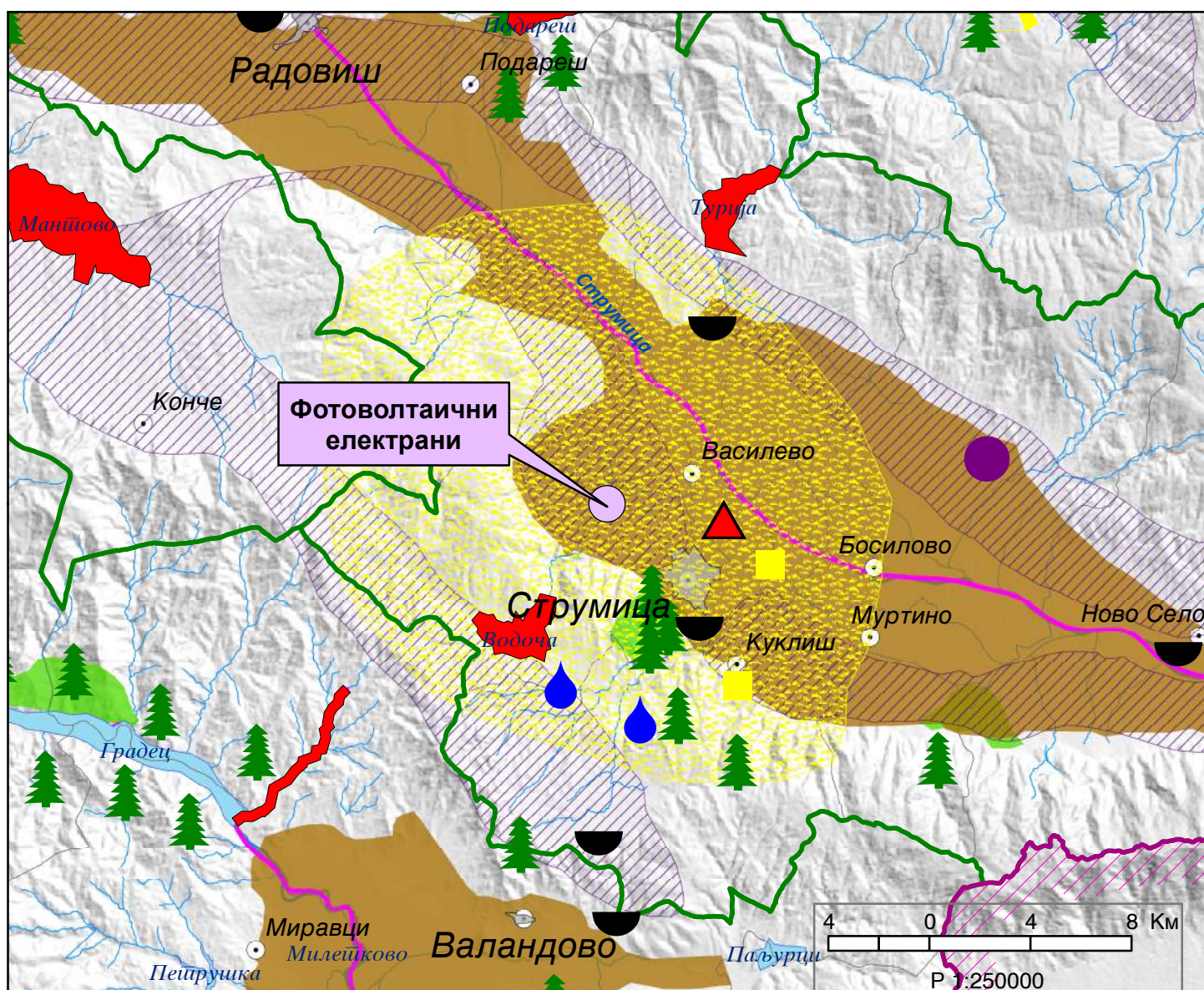
 Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии

 Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии

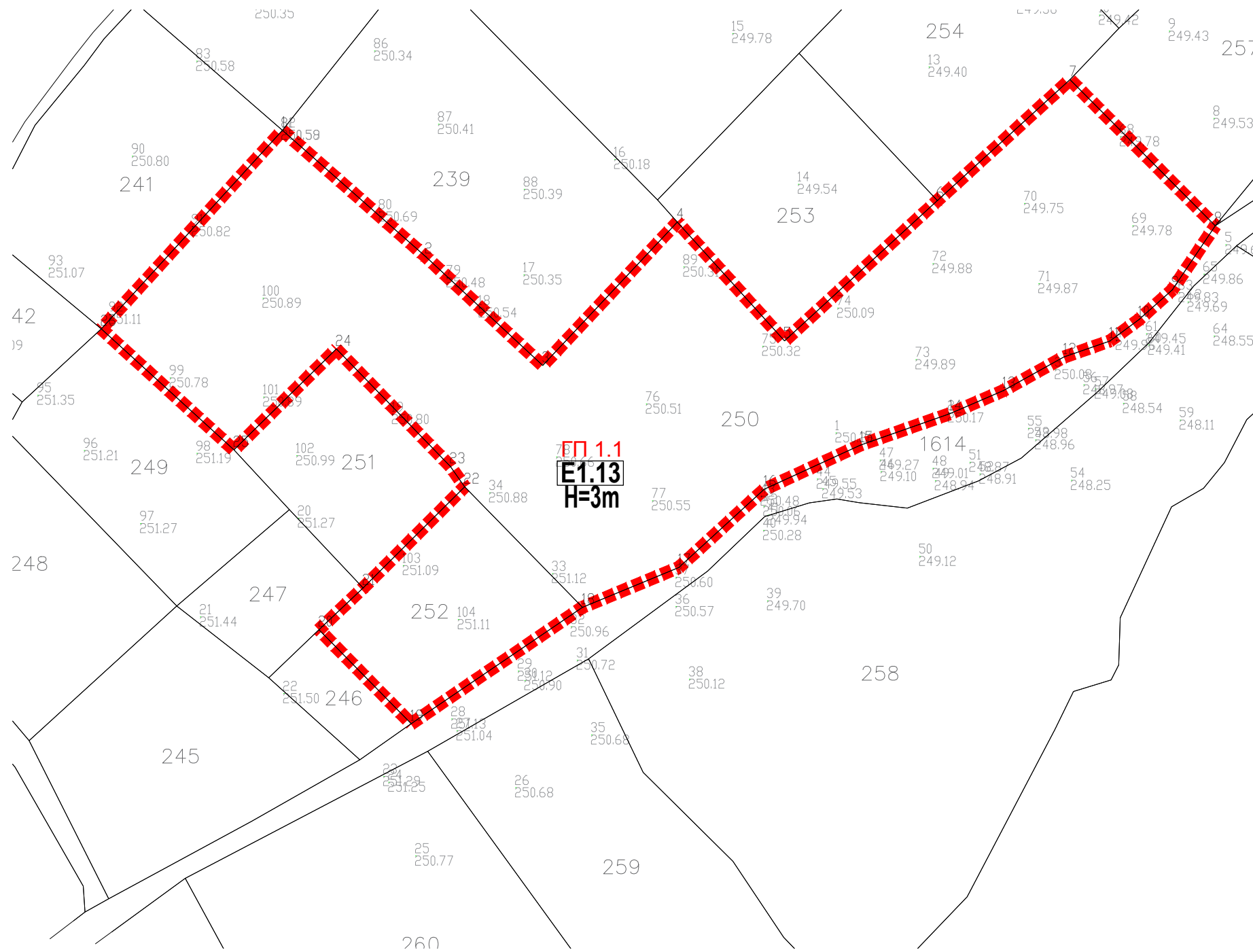
 Споменичко подрачје

 Археолошки локалитети

 Споменички целини

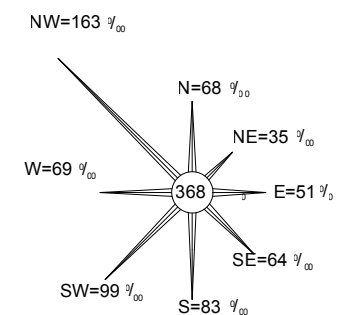

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
 УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
 НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
 ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
 СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
 КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
 ОПШТИНА СТРУМИЦА

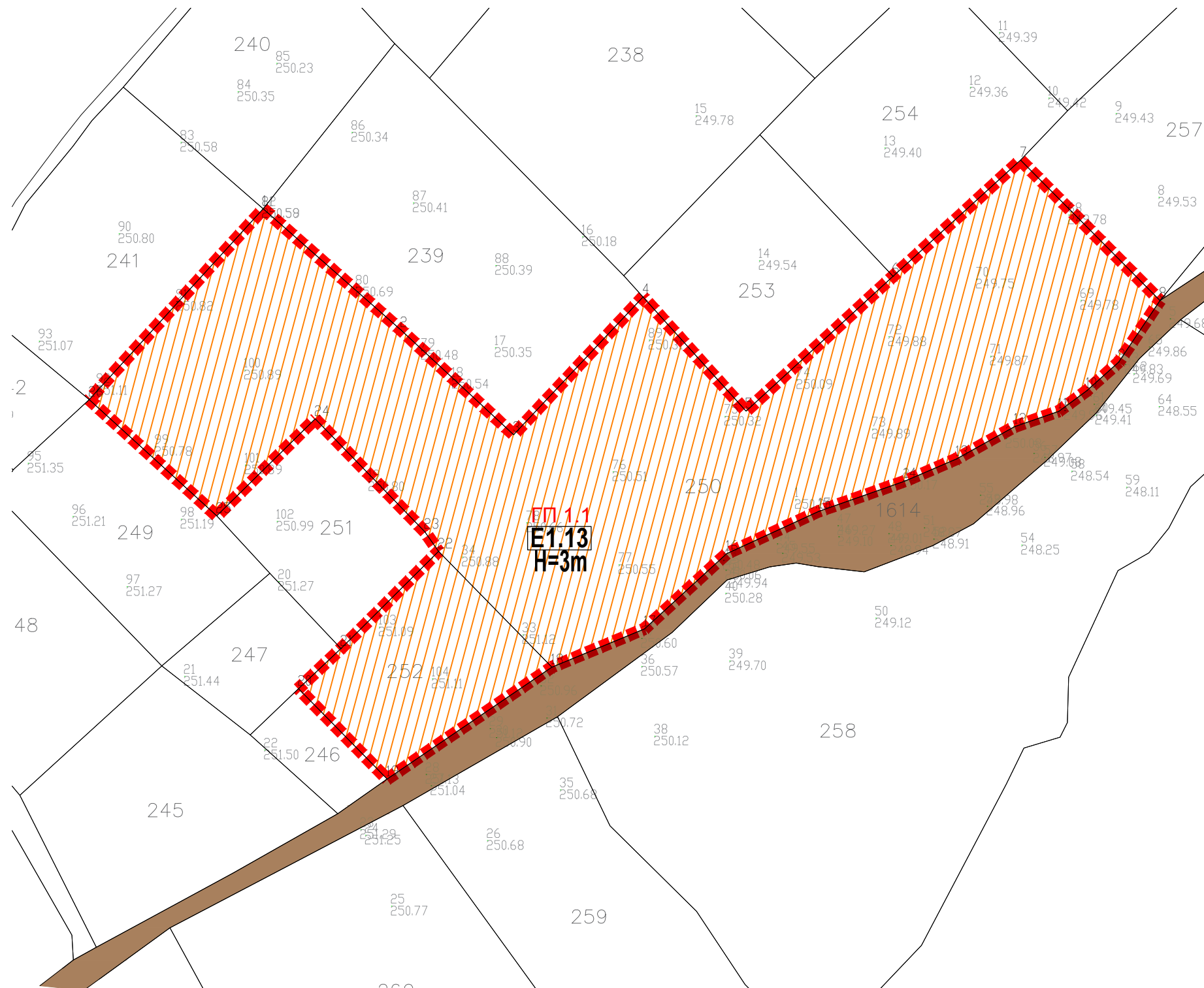
ЛЕГЕНДА

- Положба според катастарска евиденција
- 104 251.11 Детални точки и коти на терен
- 250 Нумерација на катастарска парцела
- 1.....26 Граница на проектн опфат (9823,28m²)

ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА		ФАЗА: УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ		
НАРАЧАТЕЛ:	ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица	ОДОБРУВА: ОПШТИНА СТРУМИЦА		
УРБАНИСТИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:	УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 - ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА	Технички број:	051-01/2022	
ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ:	Ажурирана геодетска подлога	Размер:	Дата:	Лист бр. 1
ИЗРАБОТУВАЧ:	Друштво за услуги, градежништво и трговија увоз - извоз "МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ" ДООЕЛ Битола email:mateski.architects@gmail.com mob: +38970850389		М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.	
ПЛАНЕР:	М-р Јован Матески дипл.инж.арх. Овластување о.0232		Овластен планер	

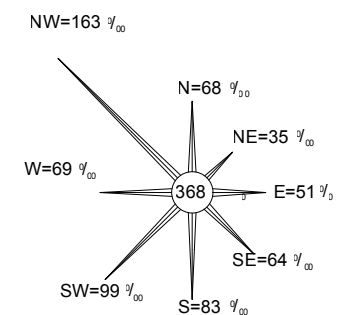
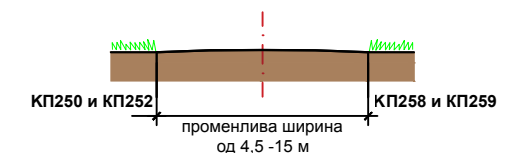
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
ОПШТИНА СТРУМИЦА

ЛЕГЕНДА

- Положба според катастарска евиденција
- 104 251.11 Детални точки и коти на терен
- 250 Нумерација на катастарска парцела
- 1.....26 Граница на проектн опфат (9823,28m²)
- Неизградено земјиште
- Постоен земјен пат

1. ПОСТОЕН ЗЕМЈЕН ПАТ

ПОСТОЈНА СОСТОЈБА

Број на катастарска парцела	Основна намена	површина на опфат (m ²)	изградена површина (m ²)	Процент на застапеност (%)
КП 250 и КП 252	неизградено земјиште	9823,28	0	100,0%

ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

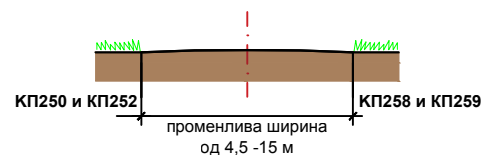
ФАЗА: УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

НАРАЧАТЕЛ:	ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица	ОДОБРУВА: ОПШТИНА СТРУМИЦА
УРБАНИСТИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:	УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА	Технички број: 051-01/2022
ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ:	Инвентаризација и снимање на изградениот градежен фонд и вкупната физичка супраструктура и изградената комунална инфраструктура	Размер: М=1:1000 Дата: 04/2022 год. Лист бр. 2
ИЗРАБОТУВАЧ:	Друштво за услуги, градежништво и трговија увоз - извоз "МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ" ДООЕЛ Битола email:mateski.architects@gmail.com mob: +38970850389	М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.
ПЛАНЕР:	М-р Јован Матески дипл.инж.арх. Овластување о.0232	Овластен планер 0232

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
ОПШТИНА СТРУМИЦА

1. ПОСТОЕН ЗЕМЈЕН ПАТ

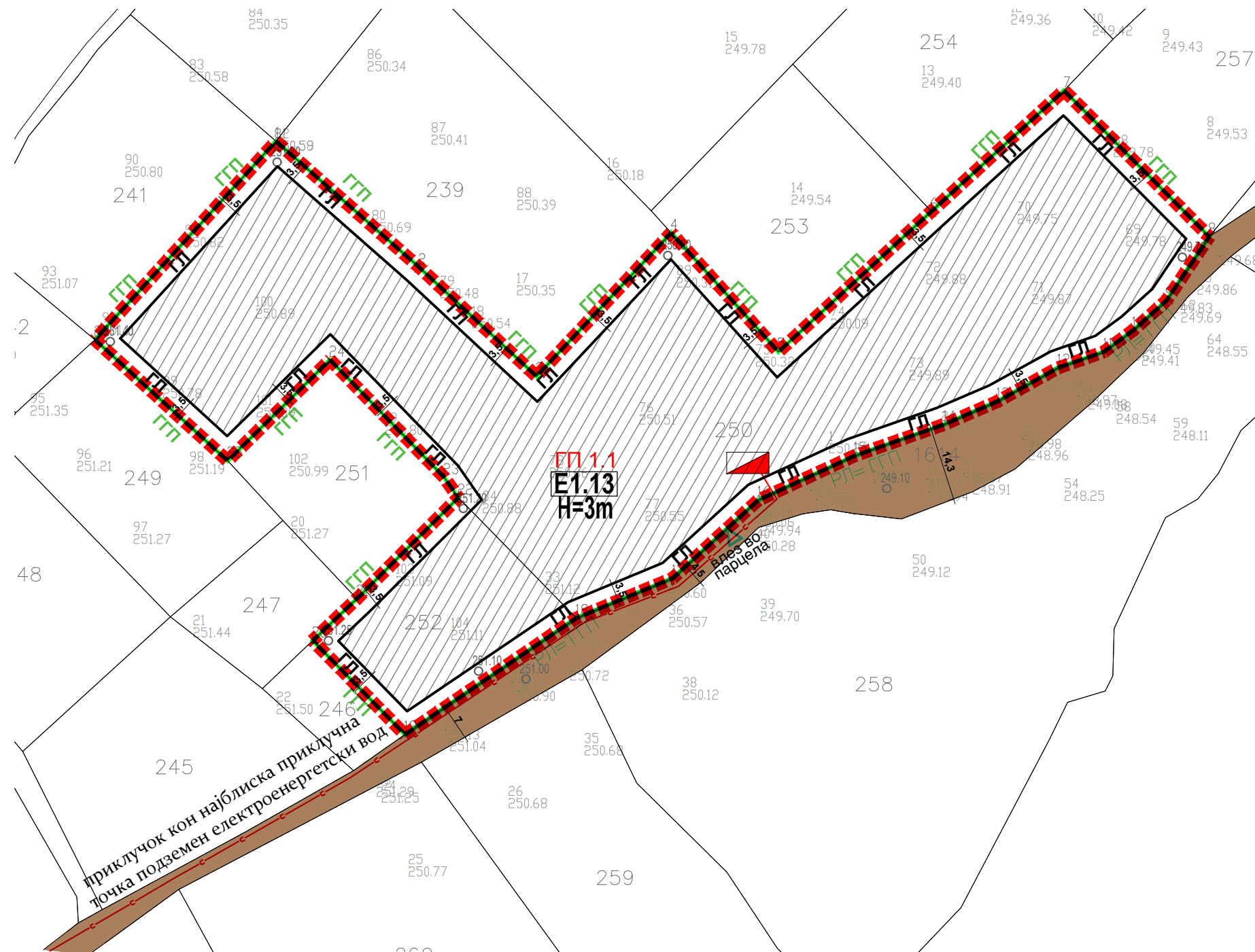

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДЕЖНАТА ПАРЦЕЛА

Број на ГП	Поклопачна намена	Површина на парцела (м²)	Површина за градње (м²)	Процент на изграденост (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823,28	7569,39	77,1
	Свообјавни површини во рамките на ГП		2253,89	22,9

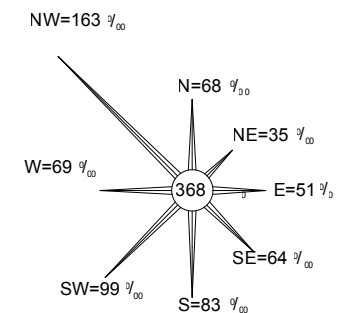
БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗЕЛЕНИЛО ВО ГРАДЕЖНАТА

Број на ГП	Планирана намена	Површина на парцела (м²)	Површина на зеленило (м²)	Минимален процент на озеленување (%)
ГП 1.1	зеленило во рамките на градежната парцела	9823,28	1964,7	20,0

ЛЕГЕНДА

- Граница на проектн опфат (9823,28m²)
- Р.Л. Регулациона линија
- Г.Л. Градежна линија
- Граница на градежна парцела
- Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани
- Постоен земјен пат
- Планирана трафостаница
- Планиран подземен електроенергетски вод
- нивелмански коти

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

Број на ГП	Класа на намена	Површина на парцела (м²)	Површина за градње (м²)	Бруто изградена површина (м²)	Висина на венџ (м)	Катност на објектот (м)	Процент на изграденост (%)	Коефициент на искористеност	Минимален процент на озеленување во рамките на ГП (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823,28	7569,39	7569,39	3		77,1	0,77	20,00

Потребниот број на паркиннг места ќе се определи со основниот проект, а во согласност со чл.134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20 и 219/21)

ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ФАЗА: УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

НАРАЧАТЕЛ:	ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица	ОДОБРУВА:	ОПШТИНА СТРУМИЦА
УРБАНИСТИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:	УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО НАМЕНА Е1.13 - ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА КП250 И КП252 ВО КО ВОДОЧА	Технички број:	051-01/2022
ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ:	Урбанистичко решение на проектниот опфат - синтезен план	Размер:	М=1:1000
		Дата:	04/2022 год.
		Лист бр.	3
ИЗРАБОТУВАЧ:	Друштво за услуги, градежништво и трговија увоз - извоз "МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ" ДООЕЛ Битола email: mateski.architects@gmail.com mob: +38970850389	М-р ЈОВАН МАТЕСКИ дипл.инж.арх.	
ПЛАНЕР:	М-р Јован Матески дипл.инж.арх. Овластување о.0232	Овластен планер	0232

Урбанистички проект надвор од опфат на урбанистички план

ИДЕЕН ПРОЕКТ

Технички број: 051-01/2022

Дата: 04/2022

ДООЕЛ МАТЕСКИ АРХИТЕКТИ БИТОЛА

М-р ЈОВАН МАТЕСКИ
дипл.инж.арх.

Овластен
планер

0232

КНИГА 1

АКВАВАТ – ДООЕЛ – СКОПЈЕ
Бул.Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Македонија
тел. +389 25 512 537
е mail: aquawatt@feroinvest.mk
Деловоден број: 04-33/2022

ПРОЕКТ: Идеен проект за површински соларни и фотоволтаични електрани со јачина до 1MW

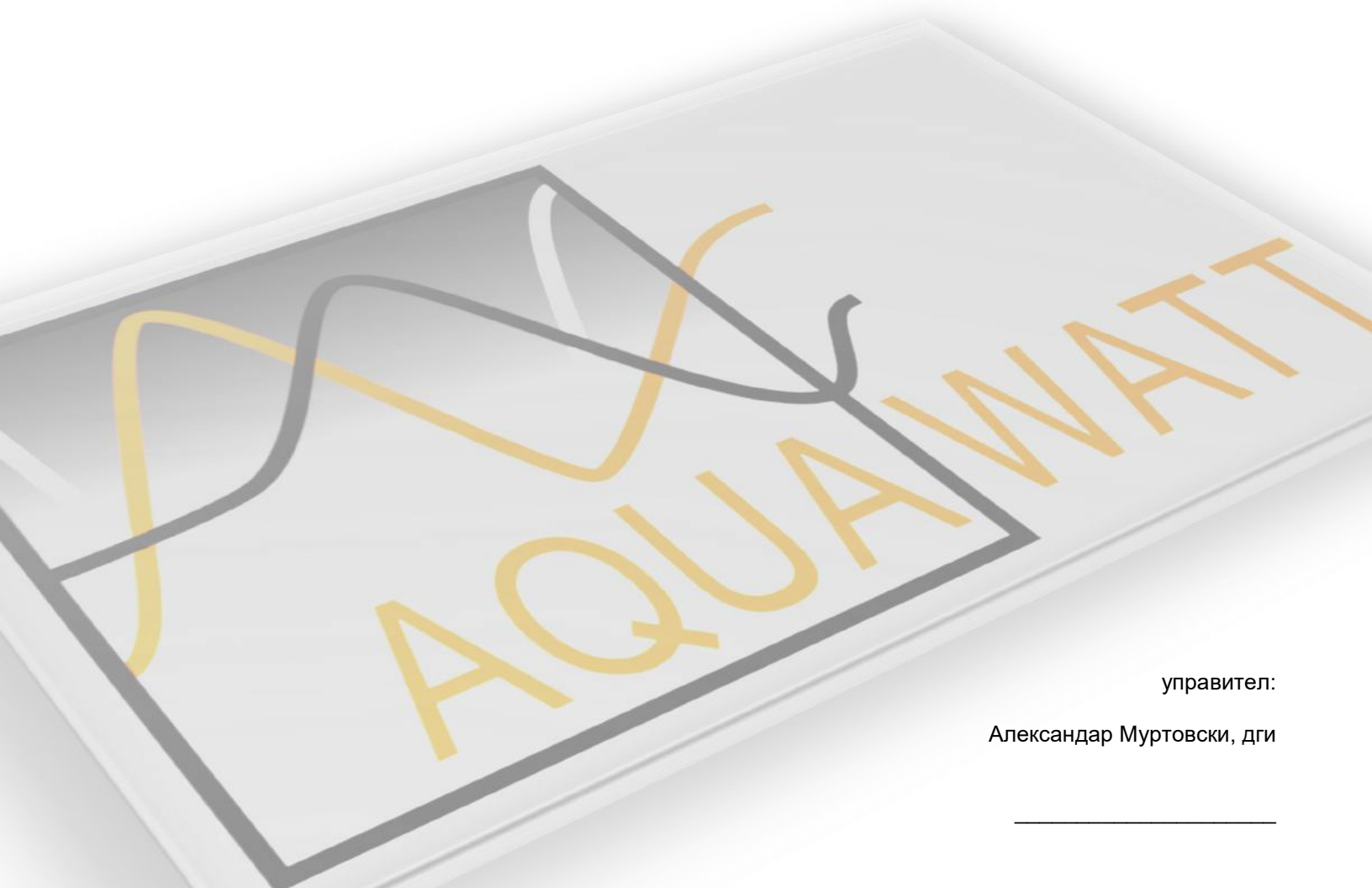
ЛОКАЦИЈА: КП 250 и КП 252, КО Водоча, Општина Струмица

ОБЈЕКТ: Фотоволтаична електрана „Водоча“

ТЕХ. БРОЈ: ИДЕ 0231

ИНВЕСТИТОР: ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица

ГЛАВЕН ПРОЕКТАНТ: Крсте Илијески, деи

управител:

Александар Муртовски, дги

СОДРЖИНА НА ПРОЕКТОТ

Содржина на Книга 1/1 – Архитектонски проект и Електротехнички проект

ОПШТ ДЕЛ

- ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ за инвеститор и проектанти
- РЕГИСТРАЦИЈА ВО ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР (Тековна состојба на правното лице од единствениот трговски регистер и регистарот на други правни лица)
- **ЛИЦЕНЦА А** ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ НА ГРАДБИ
- РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ПРОЕКТАНТ И СОРАБОТНИЦИ
- ОВЛАСТУВАЊА НА ПРОЕКТАНТИТЕ
- ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ НА ФАЗИ И ИЗВРШЕНА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА
- ПРОЕКТЕН ДЕЛ

ПРОЕКТЕН ДЕЛ

- **АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТ**

СОДРЖИНА

ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

ГРАФИЧКИ ДЕЛ

- **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ПРОЕКТ**

СОДРЖИНА

ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

ГРАФИЧКИ ДЕЛ

ОПШТ ДЕЛ

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ за инвеститор и проектанти

Објект: Фотоволтаична електрана „Водоча“
Проект: Идеен проект ИДЕ 0231
Инвеститор: ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица
Проектант: Друштво за проектантски услуги „Аквават“ дооел Скопје со седиште на Бул. „Климент Охридски“ бр.30 Скопје

Проектантски тим:

Одговорни проектанти:

- Архитектонски проект: Лилјана Јанкова, миа овл.бр.1.2618
- Електротехнички проект: Крсте Илијески, деи овл.бр.4.1300

Други проектанти и соработници:

- Електротехнички проект: Тодор Анѓушев, деи овл.бр.4.0271
Јасмина Јосифоска, деи овл.бр.4.0881
Тони Димитров, деи овл.бр.4.1041

СКОПЈЕ, 2022

Број: 0805-50/155020220021180

Датум и време: 11.3.2022 г. 14:34:01

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6315755
Целосен назив:	Друштво за проектантски услуги АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Кратко име:	АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Седиште:	БУЛЕВАР "СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" бр.30 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР
Вид на субјект на упис:	ДООЕЛ
Датум на основање:	28.12.2007 г.
Времетраење:	Неограничено
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030008016918
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.4 - друштво со ограничена одговорност основано од едно лице
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог EUR:	50.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	50.000,00
Вкупно основна главнина EUR:	50.000,00

СОПСТВЕНИЦИ	
ЕМБГ/ЕМБС:	5778093
Име и презиме/Назив:	ФЕРО ИНВЕСТ ДОО експорт-импорт Велес
Адреса:	РАШТАНСКИ ПАТ ББ ВЕЛЕС, ВЕЛЕС
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог EUR:	50.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	50.000,00
Вкупен влог EUR:	50.000,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	71.11 - Архитектонски дејности
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	АЛЕКСАНДАР МУРТОВСКИ
Адреса:	ДРЕНАК бр.20-7А СКОПЈЕ - КИСЕЛА ВОДА, КИСЕЛА ВОДА
Овластувања:	Управител - градежен инженер
Ограничувања:	За сите уплати и исплати на финансиски плаќања во име и за сметка на Друштвото, како и за преземања на секое било какво поединечно правно дело со вредност поголема од 10.000,00 денари, или повеќе поврзани правни дела со вкупна вредност поголема од 10.000,00 денари на управителот му е потребна претходно одобрување и потпис од Управителот на Друштвото за производство, трговија и услуги МАЛИ ХИДРО ЕЛЕКТРАНИ ДОО Скопје Тодор Анѓушев.
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	info@aquawatt.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ

Врз основа на член 16 став (2) од Законот за градење ("Службен весник на Република Македонија" бр.130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13 и 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/15 и 217/15), Министерството за транспорт и врски издава

ЛИЦЕНЦА А
ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ НА ГРАДБИ
ОД ПРВА КАТЕГОРИЈА

НА

Друштво за проектантски услуги АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје

(назив, седиште, адреса и ЕМБС на правното лице)

ул.Булевар Свети Климент Охридски бр.30
Скопје-Центар, ЕМБС 6315755

ЛИЦЕНЦАТА Е СО ВАЖНОСТ ДО: **12.03.2023 година**

Број: **П.025/А**

12.03.2016 година

(ден, месец и година на издавање)

МИНИСТЕР

Владо Мисајловски

РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ОДГОВОРЕН ПРОЕКТАНТ, ПРОЕКТАНТИ И СОРАБОТНИЦИ

Во согласност со Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ број 130/2009, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016, 132/2016, 35/2018, 64/2018 и 168/2018) и Правилникот за содржината на проектите, означувањето на проектот, начинот на заверка на проектот од страна на одговорните лица и начинот на користење на електронските записи (Сл. Весник на Р.Македонија бр.24/11, 68/13 и 81/13) за проектант за Идеен проект за Фотоволтаична електрана „Водоча“ со тех. бр. ИДЕ 0231 се назначуваат следните проектант

главен проектант	бр. на овластување
Крсте Илијески, деи	4.1300

	фаза	одговорен проектант	бр. на овластување
A	Архитектонски проект	Лилјана Јанкова, миа	1.2618
E	Електротехнички проект	Крсте Илијески, деи	4.1300

Наведените проектант се должни проектот да го изработат според Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ број 130/2009, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 13/12, 144/12, 25/13, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14 и 44/15, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016, 132/2016, 35/2018, 64/2018 и 168/2018).. Одлуки на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 262/2009 од 2 февруари 2011 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2011, У. бр. 212/2010 од 30 март 2011 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/2011 и У. бр. 114/2015 од 11 мај 2016 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/2016.

Се назначуваат и следните соработници:

	фаза	соработник	бр. на овластување
E	Електротехнички проект	Тодор Анѓушев, деи	4.0271
		Јасмина Јосифоска, деи	4.0881
		Тони Димитров, деи	4.1041

управител:

Александар Муртовски, дги

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 17 став 3 од Законот за градење „Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2013-пречистен текст, 79/2013, 137/2013, 163/2013, 27/2014, 28/2014, 42/2014, 115/2014, 149/2014, 187/2014, 44/2015, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016 и 132/2016, 35/2018, 64/2018), Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ Б

ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

од

АРХИТЕКТУРА

на

ЛИЛЈАНА ЈАНКОВА

магистер инженер архитект (NQF 304 ECTS)

со подмирување на членарината за секоја тековна година
овластувањето важи до 09.12.2025 год.

Број: **1.2618**

Издадено на: 10.12.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл.маш.инж.

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 31 став 3 од Законот за градење „Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2013-пречистен текст, 79/2013, 137/2013, 163/2013, 27/2014, 28/2014, 42/2014, 115/2014, 149/2014, 187/2014, 44/2015, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016 и 132/2016, 35/2018, 64/2018, 168/2018, 244/2019, 18/2020), Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ **Б**

ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ОД

ЕЛЕКТРОТЕХНИКА

НА

КРСТЕ ИЛИЈЕСКИ

дипломиран инженер по електротехника
и информациски технологии (NQF 245 ECTS)

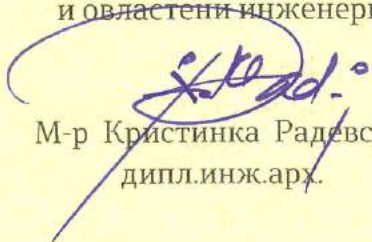
со подмирување на членарината за секоја тековна година
овластувањето важи до 03.11.2026 год.

Број: **4.1300**

Издадено на: 04.11.2021 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

М-р Кристинка Радевски
дипл.инж.арх.

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ НА ФАЗИ И
ИЗВРШЕНА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА

АКВАВАТ ДООЕЛ СКОПЈЕ
Бул. Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Македонија
тел. +389 25 512 537
е mail: aquawatt@feroinvest.mk

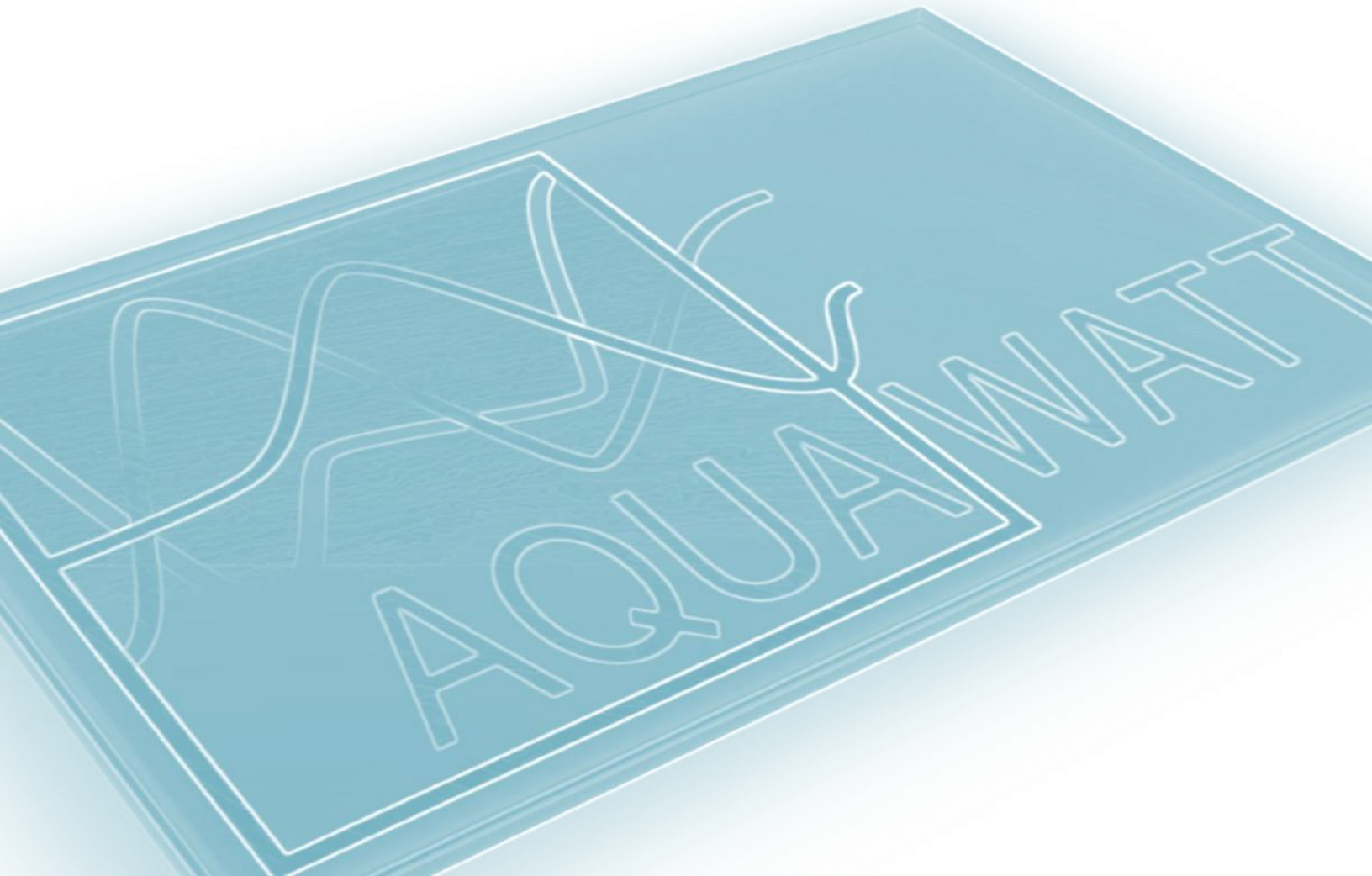
ПРОЕКТ: **Идеен проект за површински соларни и фотоволтаични електрани со јачина до 1MW**

ОБЈЕКТ: **Фотоволтаична електрана „Водоча“**

ЛОКАЦИЈА: **КП 250 и КП 252, КО Водоча, Општина Струмица**

ТЕХ. БРОЈ: **ИДЕ 0231**

ИНВЕСТИТОР: **ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица**

Согласно извршената внатрешна контрола и проверка на усогласеноста на фазите на Идеен проект за Фотоволтаична електрана „Водоча“

ИЗЈАВУВАМ

дека поедините фази на Идеен проект за Фотоволтаична електрана „Водоча“ се меѓусебе усогласени и дека е извршена внатрешна контрола.

АКВАТ ДООЕЛ

Управител,

Александар Муртовски, д.г.и

ПРОЕКТЕН ДЕЛ

АКВАВАТ – ДООЕЛ – СКОПЈЕ

Бул.Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Македонија
тел. +389 25 512 537
e mail: aquawatt@feroinvest.mk

АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЕКТ

A

ПРОЕКТ:	Идеен проект за површински соларни и фотоволтаични електрани со јачина до 1MW
ОБЈЕКТ:	Фотоволтаична електрана „Водоча“
ЛОКАЦИЈА:	КП 250 и КП 252, КО Водоча, Општина Струмица
ТЕХ. БРОЈ:	ИДЕ 0231
ИНВЕСТИТОР:	ДПТУ „Солар Груп Енерџи“ ДОО увоз-извоз Струмица
ПРОЕКТАНТ:	Лилјана Јанкова, миа

СОДРЖИНА

ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

1. Технички опис

ГРАФИЧКИ ДЕЛ

1. Ситуација	М 1:1000
1.1 Ситуација со диспозиција на фотоволтаични панели	М 1:1000
2. Пресек	М 1:25
3. Детали	М 1:25

Технички опис

1. Локациска поставка

На барање на Инвеститорот и согласно зададените урбанистички услови, изготвен е Идеен проект за Фотоволтаична електрана „Водоча“ за производство на енергија од обновливи извори.

Планскиот опфат на кој е предвидена фотоволтаичната електрана „Водоча“ се наоѓа северно од селото Водоча. Објектите е предвидено да се постават соодветно на условите на локација и во рамките на зададената градежна линија согласно Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за градба со намена Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани. Планскиот опфат е во рамки на парцелите КП 250 и КП 252 и е со површина од 9823,28м². Парцелите се неизградени земјоделски земјишта од трета класа. Пристапот до парцелите е преку постојниот локален пат (Струмица – Вељуса), односно од постоен земјен пат на КП 1614 на јужната страна. Објектите се предвидува да бидат со максимална височина од 3м.

Во рамки на проектниот опфат и новата градежна парцела ГП 1.1 се предвидуваат фотоволтаични модули и трафостаница на која ќе се приклучат. Согласно член 80 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл.весник на Р.С.Македонија“ бр. 225/20), трафостаницата со намена Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија е комплементарна и служи исклучиво за функционално комплетирање и остварување на основната намена Е.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани.

Во рамки на парцелата се предвидува зеленило со 20% од вкупната површина на парцелата, кое ќе биде распределено помеѓу самите фотоволтаични модули и околу нив.

2. Функционално решение

Вкупната моќност на фотоволтаичната електрана е до 1MW.

Во парцелата се предвидени две целини – трафостаница и фотоволтаични модули.

Фотоволтаичните модули ја преобразуваат сончевата енергија во електрична, а инверторите ја претвораат еднонасочната струја на модулите во променлива т.е. наизменична со параметрите на нисконапонската мрежа НН. Целиот процес на реализација се одвива без подвижни делови, бучава, загадување и радијација. Поради природата на примарната енергија фотоволтаичната инсталација ќе работи само во

светлиот дел од деноноќието (денот). Управувањето на фотоволтаичната електрана е автоматско и е зависно од параметрите на електричната мрежа. Кога електричната мрежа е исклучена, фотонапонската електроцентрала (ФЕЦ) исто така ќе се исклучи.

Се предвидува фотоволтаичните модули да се приклучат на трафостаница во рамки на истата парцела. Трафостаницата ќе биде дополнително разработена со сите потребни фази во Основниот проект, запазувајќи ги сите зададени архитектонско-урбанистички услови.

3. Конструкција

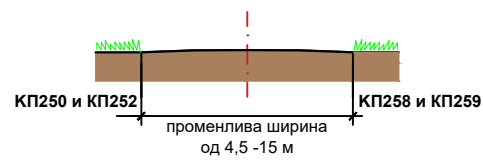
Фотоволтаичните панели ќе бидат поставени на метална конструкција, која ќе биде дополнително разработена во Основниот проект. Помеѓу редовите панели, планиран е простор за зеленило и пристап за вработени за одржување на електраната. Максималната висина на објектите се предвидува да биде до 3м.

Изработил:

Л. Јанкова, миа

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
ОПШТИНА СТРУМИЦА

1. ПОСТОЕН ЗЕМЈЕН ПАТ

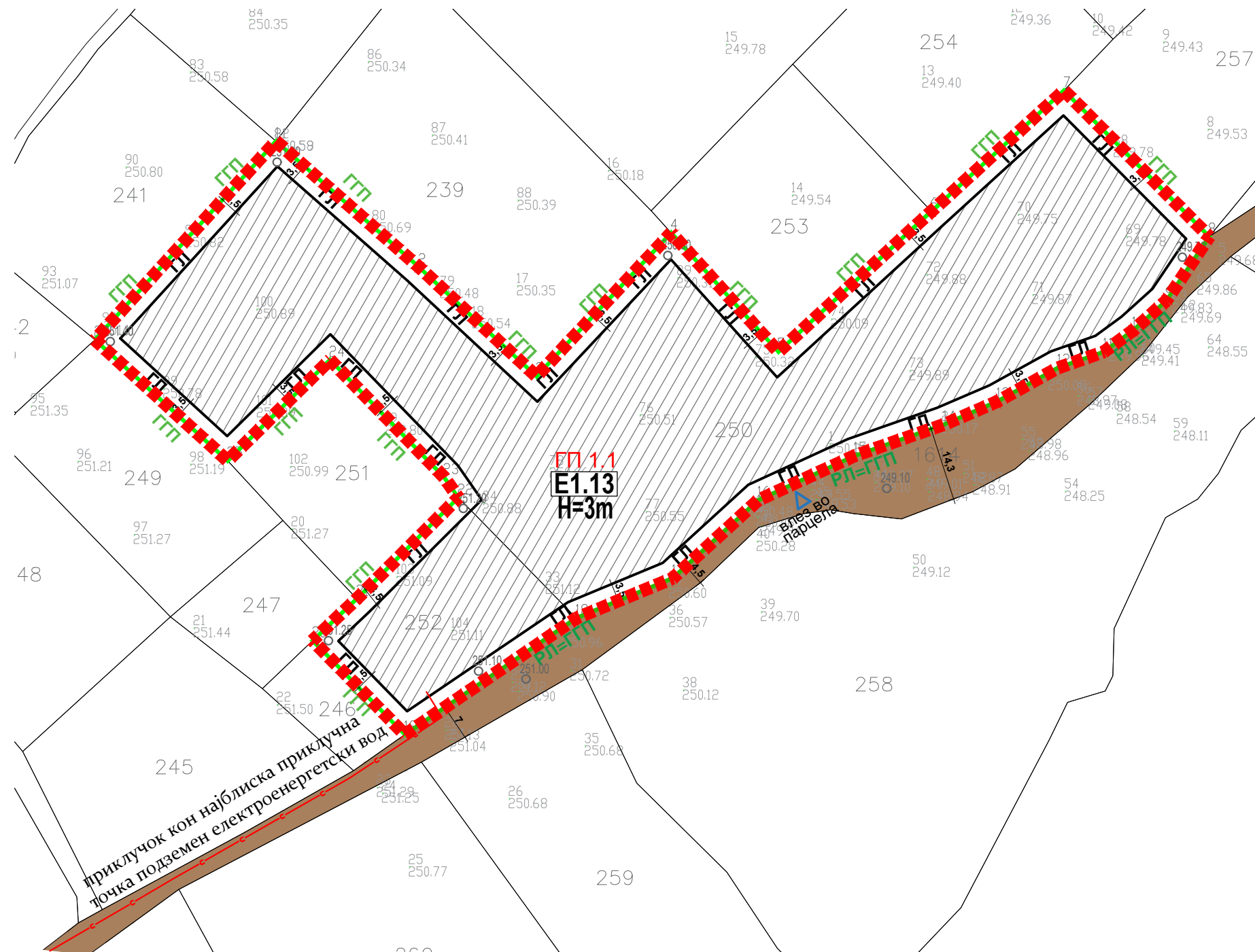

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДЕЖНАТА ПАРЦЕЛА

Број на ГП	Површина на парцела (м²)	Површина на градење (м²)	Процент на изграденост (%)
ГП 1.1	9823.28	7569.39	77.1
		2253.89	22.9

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗЕЛЕНИЛО ВО ГРАДЕЖНАТА

Број на ГП	Површина на парцела (м²)	Површина на зеленило (м²)	Минимален процент на зеленило (%)
ГП 1.1	9823.28	1964.7	20.0

ЛЕГЕНДА

- Граница на проектн опфат (9823,28m²)
- Р.Л. Регулациона линија
- Г.Л. Градежна линија
- Граница на градежна парцела
- Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани
- Постоен земјен пат
- Планирана трафостаница
- Планиран подземен електроенергетски вод
- нивелмански коти

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

Број на ГП	Класа на намена	Површина на парцела (м²)	Површина за градење (м²)	Бруто изградена површина (м²)	Висина на венес (м)	Катност на објектот (м)	Процент на изграденост (%)	Коефициент на искористеност	Минимален процент на озеленетост во рамките на ГП (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823.28	7569.39	7569.39	3		77.1	0.77	20.00

Потребниот број на паркинг места ќе се определи со основниот проект, а во согласност со чл.134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20 и 219/21)

Друштво за проектански услуги:
АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Бул. Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Р.С. Македонија

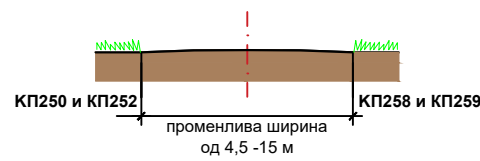
Инвеститор:
ДПТУ „Солар Груп Енерџи“
ДОО увоз-извоз Струмица

Локација: КП 250, КП 252,
КО Водоча, Општина Струмица

Објект:		Фотоволтаична електрана "Водоча"					фаза:		A	
соработник:							тех. број:		И Д Е 0 2 3 1	
проектант по фаза:		Л. Јанкова, миа					Цртеж:		Ситуација	
главен проектант:		К. Илијески, деи					Размер:		1:1000	
дата:		2022					Лист бр:		0 1	
датотека:										

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
ОПШТИНА СТРУМИЦА

1. ПОСТОЕН ЗЕМЈЕН ПАТ

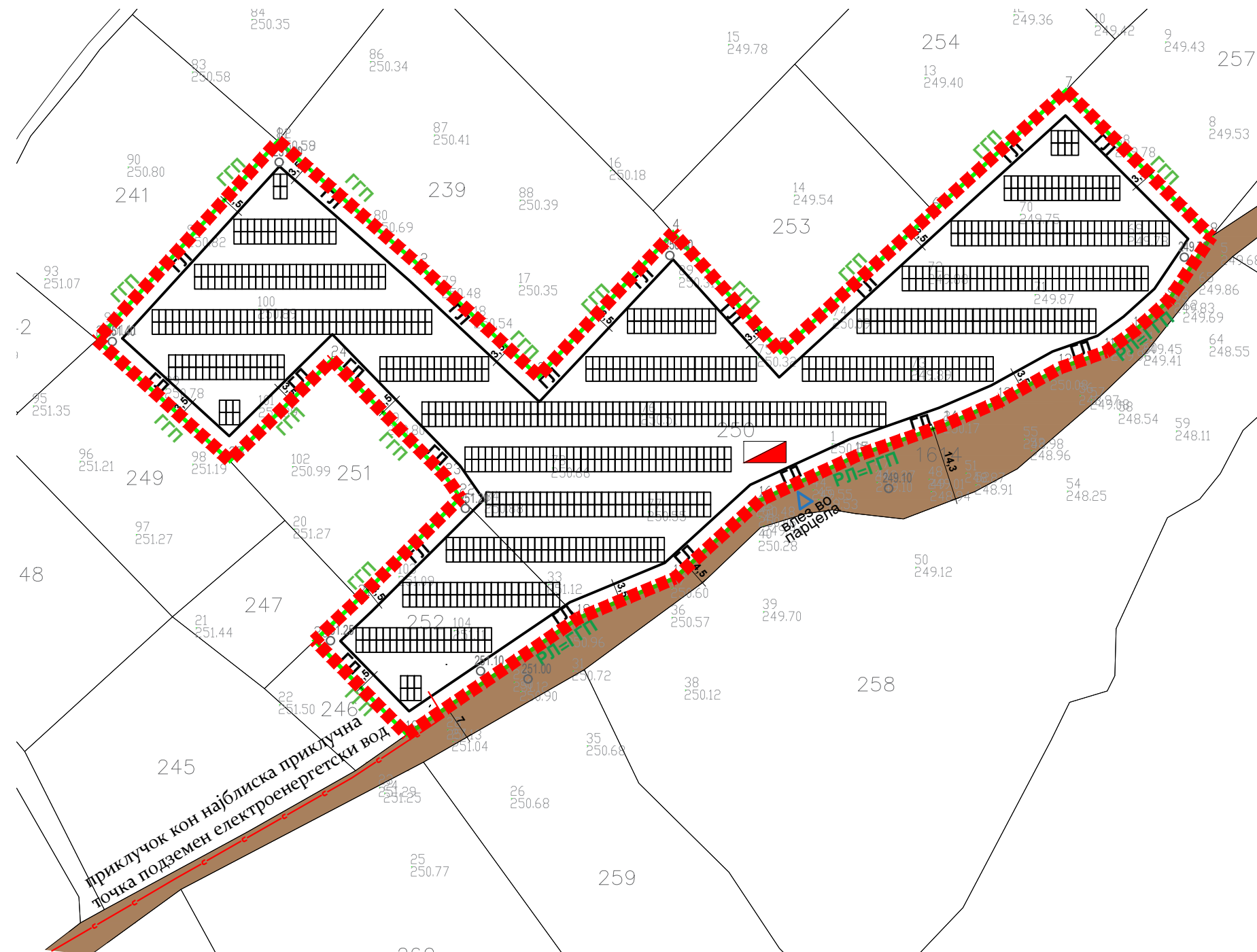

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДЕЖНАТА ПАРЦЕЛА

Број на ГП	Површина на парцела (м ²)	Површина на градење (м ²)	Процент на изграденост (%)
ГП 1.1	9823.28	7569.39	77.1
		2253.89	23.0

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗЕЛЕНИЛО ВО ГРАДЕЖНАТА

Број на ГП	Површина на парцела (м ²)	Површина на зеленило (м ²)	Минимален процент на зеленило (%)
ГП 1.1	9823.28	1964.7	20.0

ЛЕГЕНДА

- Граница на проектн опфат (9823,28m²)
- Р.Л. Регулациона линија
- Г.Л. Градежна линија
- Граница на градежна парцела
- Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани
- Постоен земјен пат
- Планирана трафостаница
- Планиран подземен електроенергетски вод
- нивелмански коти

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

Број на ГП	Класа на намена	Површина на парцела (м ²)	Површина за градење (м ²)	Бруто изградена површина (м ²)	Висина на венес (м)	Катност на објектот (м)	Процент на изграденост (%)	Коефициент на искористеност	Минимален процент на озеленетост во рамките на ГП (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823.28	7569.39	7569.39	3		77.1	0.77	20.00

Потребниот број на паркинг места ќе се определи со основниот проект, а во согласност со чл.134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20 и 219/21)

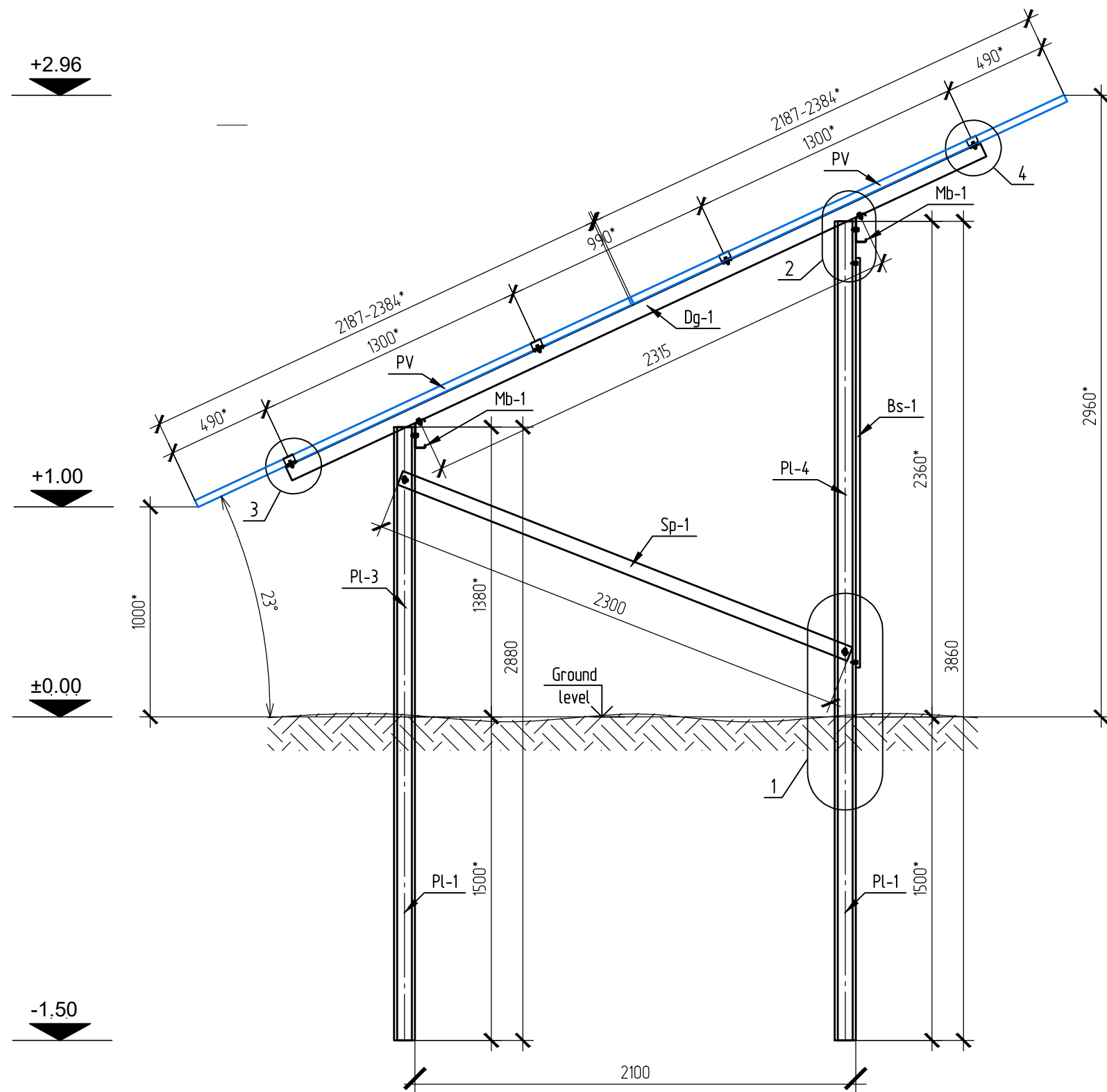

Друштво за проектански услуги:
АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Бул. Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Р.С. Македонија

Инвеститор:
ДПТУ „Солар Груп Енерџи“
ДОО увоз-извоз Струмица

Локација: КП 250, КП 252,
КО Водоча, Општина Струмица

Објект:		Фотоволтаична електрана "Водоча"					фаза:		A	
соработник:							тех. број:		И Д Е 0 2 3 1	
проектант по фаза:		Л. Јанкова, миа					Цртеж:		Ситуација - диспозиција на фотоволтаични панели	
главен проектант:		К. Илијески, деи					Размер:		1:1000	
дата:		2022					Лист бр:		0 1.1	
датотека:										

Друштво за проектански услуги:
 АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
 Бул. Климент Охридски бр.30
 1000 Скопје, Р.С. Македонија

Инвеститор:
 ЦЕНТРАЛ ИНВЕСТ ДОО
 Скопје, Р.С. Македонија

Локација: КП 250, КП 252,
 КО Водоча, Општина Струмица

соработник:
 проектант по фаза: Л.Јанкова, миа
 главен проектант: Ј.Јосифоска, деи

дата: 2022
 датотека:

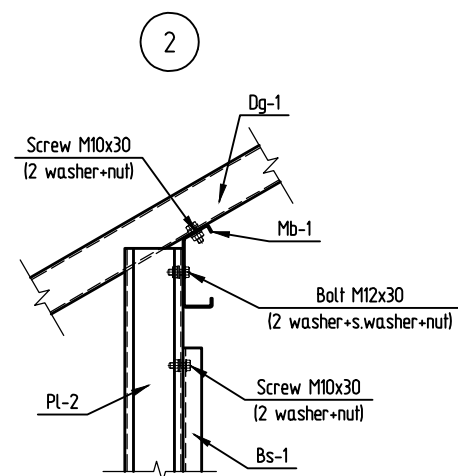
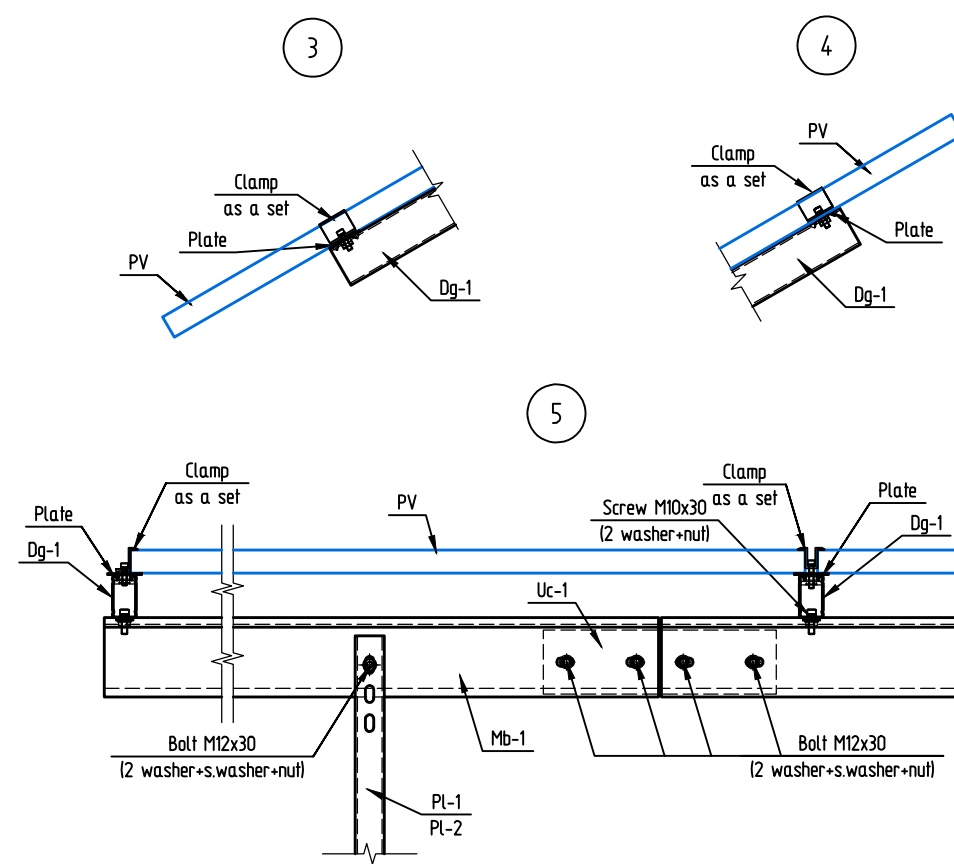
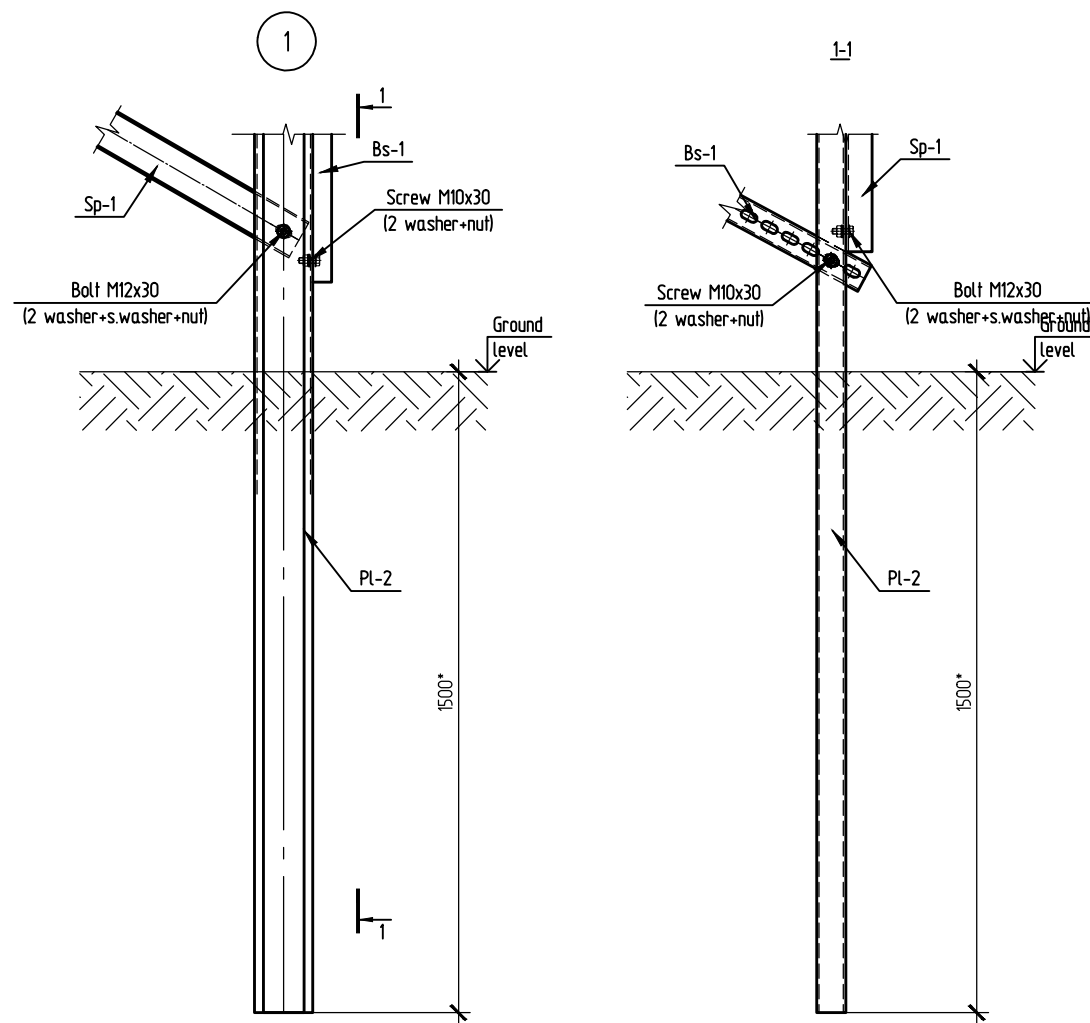
Објект:
 Фотоволтаична електрана "Водоча"

тех. број: И Д Е 0 2 3 1

Цртеж: Пресек

Размер: 1:25 Лист бр: 0 2

фаза:
A

1. This sheet is considered with the document 1, 2.
2. Bolt torque M12 min 44 Nm - max 56 Nm.
3. Screw torque M10 min 25 Nm - max 32 Nm.
4. Bolt torque M8 on clamps min 10 Nm - max 16 Nm.
5. Dimensions marked with "*" are specified locally upon the completion of the work.

Друштво за проектански услуги:
АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Бул. Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Р.С. Македонија

Инвеститор:
ЦЕНТРАЛ ИНВЕСТ ДОО
Скопје, Р.С. Македонија

Локација: КП 250, КП 252,
КО Водоча, Општина Струмица

соработник:

проектант по фаза:

главен проектант:

дата:

датотека:

Објект:
Фотоволтаична електрана "Водоча"

тех. број: И Д Е 0 2 3 1

Цртеж:

Размер: 1:25

Лист бр: 0 3

фаза:
A

Детали

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ПРОЕКТ

Е

ПРОЕКТ:	Идеен проект за фотонапонска централа
ОБЈЕКТ:	Фотоволтаична електрана „Водоча“
ЛОКАЦИЈА:	КО Водоча, општина Струмица Кп 250 и Кп 252
ТЕХ. БРОЈ:	ИДЕ 0231
ИНВЕСТИТОР:	ДПТУ „СОЛАР ГРУП ЕНЕРЏИ“ ДОО увоз- извоз Струмица
ОДГ. ПРОЕКТАНТ:	КРСТЕ ИЛИЈЕСКИ, деи

СОДРЖИНА:**ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ**

1	ОПШТ ДЕЛ	1
1.1	ОСНОВА ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ И ПОЧЕТНИ УСЛОВИ	1
1.2	ОПИС НА ПРОЕКТОТ	1
1.3	ПРЕСМЕТАНА МОЌНОСТ НА ПРОЕКТОТ	2
2	ПОСЕБЕН ТЕХНИЧКИ ДЕЛ	3
2.1	ФОТОНАПОНСКИ МОДУЛИ. ИЗБОР НА НИВНАТА ЛОКАЦИЈА – АГОЛ НА НАВАЛЕНОСТА, ОРИЕНТАЦИЈА. НОСЕЧКИ КОНСТРУКЦИИ И ПОСТАВЕНОСТ НА МОДУЛИТЕ ВРЗ КОНСТРУКЦИЈАТА..	3
2.2	МОНТАЖА НА КОНСТРУКЦИЈАТА НА ТЕРЕН	3
2.3	ИЗБОР НА ИНВЕРТОРИ	4
2.4	ТОПОЛОГИЈА НА АС И DC ШЕМАТА.....	4
2.5	ИЗБОР НА ВИД, ПРЕСЕК И НАЧИН НА ПОСТАВУВАЊЕ НА КАБЛИТЕ	4
2.6	10(20)kV РАЗВОДНА ПОСТРОЈКА	5
2.7	ТРАНСФОРМАТОР	5
2.8	ЗАЗЕМЈУВАЊЕ И ГРОМОБРАНСКА ИНСТАЛАЦИЈА, КОНЦЕПТ ЗА ЗАШТИТА ОД ЗГОЛЕМЕН НАПОН	5
2.9	ПРОТИВ ПОЖАРНА ЗАШТИТА	6

ГРАФИЧКИ ДЕЛ

- 1. СИТУАЦИЈА**
- 2. ЕДНОПОЛНА ШЕМА – СРЕДЕН НАПОН**

ТЕКСТУАЛЕН ДЕЛ

1 ОПШТ ДЕЛ

1.1 ОСНОВА ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ И ПОЧЕТНИ УСЛОВИ

Проектирањето е направено на база на барањата од страна на инвеститорот, барања на ERP формулирани во договорот за пристапување, со законски прописна наредба, современи технички и експлоатациски стандарди, норми за безбедност и оптимизација на соодносите меѓу цена, квалитет, сигурност и сл.

Објектот е изграден од фотонапонски модули кои ја преобразуваат сончевата енергија во електрична и инвертори што ја претвораат еднонасочната струја на модулите во променлива т.е. наизменична со параметрите на нисконапонската мрежа НН. Целиот процес на реализација се одвива без подвижни делови, бучава, загадување и радијација. Поради природата на примарната енергија фотонапонската инсталација ќе работи само во светлиот дел од деноноќието (денот). Управувањето е автоматски и е зависно од параметрите на електричната мрежа. Кога електричната мрежа е исклучена, фотонапонската електроцентра (ФЕЦ) исто така ќе се исклучи.

- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје при работа на привремени и мобилни градилишта (Сл. весник на Р.М. бр. 105/08)
- Закон за градење (Сл. весник на РМ бр.130 /09.....168/18)
- Закон за безбедност и здравје при работа (Сл. весник на РМ бр. 92/07 год.)
- Правилник за начинот на водење на евиденција во областа на безбедност и здравје при работа (Сл. весник на РМ бр. 136/07 год.)
- Правилник за безбедност и здравје при употреба на опрема за работа (Сл. Весник на РМ бр. 116/07 год.)
- Правилник за личната заштитна опрема која што вработените ја употребуваат при работа (Сл. весник на РМ бр. 116/07 год.)
- Правилник за знаци за безбедност и здравје при работа (Сл. весник на РМ бр. 127/07 год.)
- Правилник за безбедност и здравје при рачно пренесување на товар (Сл. Весник на РМ бр. 135/07 год.)
- Закон за заштита и спасување (Сл. весник на РМ бр. 36/04)
- Закон за просторно и урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр.51/05,137/07)
- Правилник за стандарди и нормативи за проектирање на објекти
- Закон за животната средина (Сл. весник на РМ бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007)

1.2 ОПИС НА ПРОЕКТОТ

Фотонапонски модули (панели) ја трансформираат сончевата радијација во електрична енергија врз база на фотоелектричен (фотонапонски) ефект. Напонот / струјата што ја генерираат модулите е еднонасочна.

За поврзување на електричната мрежа се користат конвертори, наречени инвертори кои ја претвараат еднонасочната струја во наизменична. Тие ги претвараат DC параметрите во наизменични AC, на тој начин излезните параметри се компатибилни со електричната мрежа и потршувачите во неа.

Утврдените материјали и елементи во проектот се отпорни на негативни, дури екстремни услови за целиот работен век и одговараат на сите постоечки европски стандарди за квалитет.

За изградба на оваа ФЕЦ, во согласност со инвеститорот се користат би - фацијални кристални фотонапонски модули, кои освен што го користат директното зрачење на сонцето, тие ја користат и рефлексијата од задната страна како резултат на тоа нивната ефикасност се зголемува од 3% до 25%.

Со оглед унифицирање на елементите на проектот е избрана метална конструкција, и носечките модули да се типизираат.

Фотонапонските панели се поврзани во низа. Поголемиот дел од каблите во инсталацијата се со посебна намена за фотонапонски инсталации на отворено. Нивните технички карактеристики и гаранциите на производителот овозможуваат овој тип кабли да се закачат за конструкцијата со UV отпорна кабелна спојка како што е избрано.

Поврзувањето на модулите е преку специјални конектори MC4, кои обезбедуваат максимална заштита за време на употреба и монтажа. Конекторите не дозволуваат директен допир до струјниот дел на кабелот. Истиот тип конектори се користат и за поврзување на крајните модули со каблите. Конекторите имаат дополнителен механизам за заклучување, кој гарантира добра галванска врска. За отклучување на соодветниот механизам се користи специјален инструмент.

На истата локација предвиден е простор за трафостаница 10(20)/0,4 - 1 kV. На ниско напонската страна од оваа трафостаница ќе се приклучи фотонапонската централа. Со кабелска врска 10(20)kV, трафостаницата ќе се приклучи на среднонапонската мрежа.

Идејното решение опфаќа:

- Фотонапонски панели поставени на метална конструкција
- Трифазни инвертори со излез 0,4 kV
- Кабли за поврзување
- Трафостаница 10(20)/0,4 - 1 kV, 600-900 kVA

1.3 ПРЕСМЕТАНА МОЌНОСТ НА ПРОЕКТОТ

Инсталирана моќност на фотонапонската централа изнесува 630kW.

2 ПОСЕБЕН ТЕХНИЧКИ ДЕЛ

2.1 ФОТОНАПОНСКИ МОДУЛИ. ИЗБОР НА НИВНАТА ЛОКАЦИЈА – АГОЛ НА НАВАЛЕНОСТА, ОРИЕНТАЦИЈА. НОСЕЧКИ КОНСТРУКЦИИ И ПОСТАВЕНОСТ НА МОДУЛИТЕ ВРЗ КОНСТРУКЦИЈАТА

За овој проект ќе се користат фотонапонски модули од поликристална технологија. Фотонапонските модули ќе бидат монтирани врз статични конструкции.

Предвидено е да се користат би - фацијални кристални модули кој ќе се монтираат налегнати во портрет позиција на носечката конструкција во два реда.

Местоположбата на фотонапонските модули спрема аголот на наклонот, ориентацијата, положбата врз конструкциите, како и растојанието меѓу редовите е резултат на пред проектното истражување.

На тој начин:

- Се гарантира оптимален сооднос меѓу параметрите агол на наклон и растојание меѓу два реда;
- Се создава оптимално расејување на топлината во услови на максимална сончева радијација;
- Се гарантира разумно искористување на теренот и изнаоѓање на оптимален сооднос помеѓу инсталирана моќност и достапна површина.

При конфигурирање на горенаведениот начин на конструкција се добива недостаток на засенчување на 22-ви Декември во временски интервал од 08:00 до 15:00. Ова е уште еден параметар кој што е практика да се набљудува на актуелната географска ширина.

2.2 МОНТАЖА НА КОНСТРУКЦИЈАТА НА ТЕРЕН

Типовите конструкции се распоредени просторно по теренот и формираат редови, при што меѓу редовите се добиваат природни премини, со ширина погодна за услуги и транспорт.

Во развојот на овој дел е исполнето барањето за минимален проред на конструкциите од границите на имотот, при што се предвидени слободни простори (ленти) за услуги, транспорт и поставување на дел од кабловската мрежа. Во дел "Конструктивна" кон техничкиот проект модулните конструкции се развиени детално, според оптоварувањето за соодветната климатска област со потребните коефициенти на сигурност и предимензионирање.

2.3 ИЗБОР НА ИНВЕРТОРИ

За тековниот проект ќе се користат трофазни, безтрансформаторски инвертори со номинална моќност околу 100 kW и 30 kW со работен напон од 0,4 - 1 kV.

За одговор на барањата, инверторот ги има следните карактеристики:

- Гарантирана минимална промена на напон во рамките на стандард EN50160;
- Шум од хармоници (< 3%);
- Фактор на моќност – $\cos$ (> 0.9);
- Постојан работен режим при отстапување на фреквенција во мрежниот напон $\pm 10\%$;
- Симетрично синусоиден излезен напон и рамномерно распределување на товарот за трите фази;
- Самоисклучување, во случај на испад на мрежниот напон (anti-islanding protection) и низок квалитет на напонската мрежа;
- При испад на мрежниот напон на фотонапонската централа, инверторот го возобновува генерирањето на напон;
- Автоматско вклучување, во случај на возобновување на напонската мрежа;
- Можност за истовремено рачно и автоматско исклучување на AC и DC делот, преку главен прекинувач;
- Систем за мониторинг на работата на централата, при што се следат параметрите на произведената енергија

2.4 ТОПОЛОГИЈА НА AC И DC ШЕМАТА

Проектирањето на шемата за поврзување на еднонасочниот дел е во согласност со поставеноста на низите во пространството врз теренот. Направениот избор на инвертори овозможува делење на инсталацијата. Секој инверторот може да се исклучи и да се санираат соодветните делови од инсталацијата, без тоа да ја наруши работата на останатиот дел од инсталацијата. Инверторите имаат интегрирана заштита од зголемен напон и прекинувач на DC страната, заштита од струја со обратен поларитет, галванична поделба. Инверторот се користи оптимално, без да се дозволи преоптоварување. Инверторите се приклучени на нисконапонскиот развод на трафостаницата. Има апаратура за заштита од преоптоварување и куса врска- осигурувач на секој инвертор. Врската помеѓу инвертори и трансформаторот се одвива со соодветни кабли.

2.5 ИЗБОР НА ВИД, ПРЕСЕК И НАЧИН НА ПОСТАВУВАЊЕ НА КАБЛИТЕ

За секоја гранка од колото е обезбедена термичка отпорност (постојаност) на поврзување на кабли. Термичка отпорност (струјната крива во времето) на осигурувачите обезбедува активирањето далеку пред истите да ја постигнат граничната вредност, за поврзување кабли параметри (I^2t).

По активирањето на осигурувачот во оштетеното коло останува да тече струја на дефектот (куса врска), кој се условува од моќноста која се генерира на исклучениот клон/група на низи. Во секое ниво од шемата тоа е предвидено и можните постојани струи на куса врска се под номиналната струја за соодветните кабли, со што отпорноста е гарантирано обезбедена.

Каблите, кои ќе бидат прицврстени со UV одржлива кабелска врска кон носечката конструкција се со специјална изработка за фотонапонски инсталации. Нивните технички

карактеристики и гаранциите на производителот овозможуваат овој тип кабли да се зајакнат во металната конструкција, како што е избрано. Тие се направени за отворена монтажа, отпорни се на UV зрачење и високи температури. Изборот на пресекот на кабелот е направен согласно барањата за проверка на дозволен пад на напон и струја. Пресметаните загуби се прикажани во каталогот за кабли. Каблите кои ги поврзуваат инверторот со MS ќе бидат преземени во брановидни PVC цевки. Во делот "излегување од носечката конструкција и влегување во земјата" каблите ќе бидат дополнително заштитени со цевки со UV слој.

2.6 НИСКОНАПОНСКА ПОСТРОЈКА

Приклучувањето на инвертерите на мрежа ќе биде изведено со посебна прекинувачка опрема сместена во ормари со стандардни димензии. Ормарите се фабрички изведени (ожичени и функционално тестирани и потребно е да бидат достапни од предна страна).

2.7 ТРАНСФОРМАТОР

Преку енергетскиот трансформатор произведената енергија се трансформира од 0,4 - 1 kV на 10(20)kV напонско ниво. Моќноста на трансформаторот е 700-900kVA.

2.8 10(20)kV РАЗВОДНА ПОСТРОЈКА

Целокупната опрема во трафостаницата се димензионира според максимално дозволените вредности на трофазни симетрични струи (моќности) на куса врска од најмалку:

- 14,5 kA (500MVA) на собирниците 20 kV
- 14.5 kA (250MVA) на собирниците 10 kV
- 26kA (18MVA) на собирниците 0,4 kV

Среднонапонската разводна постројка е изведена од 3 келии. Среднонапонскиот дел е составен од следниве функционални единици:

- Трансформаторска келија – содржи прекинувач, собирнички раставувачи со ножеви за заземјување, струјни мерни трансформатори.
- Мерна келија – содржи напонски и струјни мерни трансформатори.
- Доводна келија – содржи собирнички раставувачи со ножеви за заземјување.

2.9 ЗАЗЕМЈУВАЊЕ И ГРОМОБРАНСКА ИНСТАЛАЦИЈА, КОНЦЕПТ ЗА ЗАШТИТА ОД ЗГОЛЕМЕН НАПОН

Основното заземјување на централата претставуваат поцинкована трака 40(30)х4(3) мм и природни заземјувачи.

Природните заземјувачи се набиените столови од носечката конструкција. Така проектираната инсталација гарантирано осигурува прелазно земска отпорност <math><4 \Omega</math>. Сите

одделни модулари конструкции се поврзуваат меѓу себе со поцинкована спојка. Сите метални делови кои не се под напон на централата и составната апаратура апаратура се поврзуваат кон општата јамка преку заземнителни делови. Кон вкупната заземјувачка јамка се поврзуваат и PEN и PE шините на електричните табли.

Заштитата на објектите од појавени (примарни, секундарни и комутациони) високи напони во инсталацијата се одвива по правилото и принципот на "еквипотенцијална површина" во комплет со заштитна апаратура меѓу еквипотенцијалниот јазол и активните електрични столбови. Инверторите имаат интегрирана заштита од пренапони на AC и DC страна.

2.10 ПРОТИВ ПОЖАРНА ЗАШТИТА

Целиот електричен дел е изграден од тешко запаливи и огноотпорни компоненти - стакло и силициум за модулите, разводна кутија, табла и апаратурата која е сместена во нив, кабли и конектори – кои поседуваат сертификат за нивниот отпор на запаливост и челична поцинкована носечка конструкција, без дополнителни облоги. Принципот на работа на фотонапонски модули исклучува нивно прегревање во нивниот процес на работа. Критериум за избор на пресек на каблите (максимален пад на напон) условува режим на оптоварување, значително под нивната номинална носивост што не води до нивно преразмерување. Заштитната и разводна апаратура е селектирана така што се обезбедува заштитно исклучување пред постигнување на границата на термичка отпорност за сите елементи и електрични кола од централата.

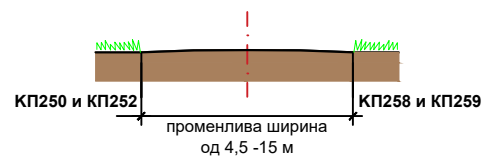
Процесот на генерација, сам по себе, не е извор на опасност од пожар. Тој процес не подразбира прекинување на електрични товари кои предизвикуваат искрење. Прегревање на фотонапонски модули, од резултат на Сонце, се ограничуваат до вредности кои не надминуваат 70-75°C. Можноста за настанување на пожар ќе се елиминира преку тековно исекување на тревната вегетација и изнесување на трева надвор од теренот на централата. За спречување на опасноста од преминувањето на пожар од соседните имоти на теренот на централата е предвидено да се одржува 2 м заштитна лента. Освен тоа се предвидени внатрешен пат и соодветен радиус на кривини за обезбедување на пристап во внатрешноста на централата. Имотот е ограден со незапалива ограда, при што е осигурен влез/излез. Ова овозможува постојана достапност на противпожарна опрема по потреба.

ГРАФИЧКИ ДЕЛ

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГРАДБА СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ
СО ЈАЧИНА ДО 1MW НА
КП250 и КП252 ВО КО ВОДОЧА,
ОПШТИНА СТРУМИЦА

1. ПОСТОЕН ЗЕМЈЕН ПАТ

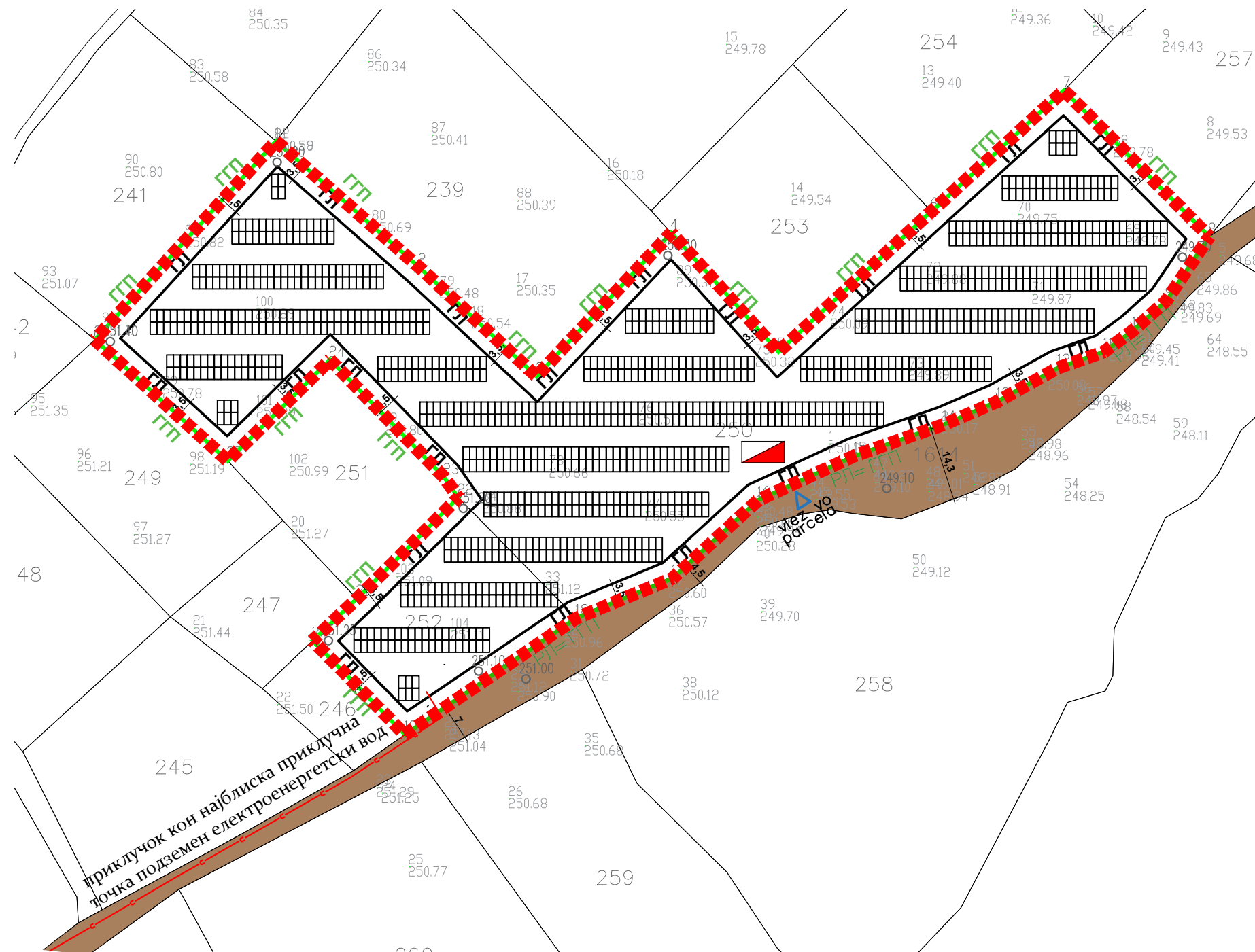

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГРАДЕЖНАТА ПАРЦЕЛА

Број на ГП	Површина на парцела (м ²)	Површина на градење (м ²)	Процент на изграденост (%)
ГП 1.1	9823.28	7569.39	77.1
		2253.89	23.0

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗЕЛЕНИЛО ВО ГРАДЕЖНАТА

Број на ГП	Површина на парцела (м ²)	Површина на зеленило (м ²)	Минимален процент на зеленило (%)
ГП 1.1	9823.28	1964.7	20.0

ЛЕГЕНДА

- Граница на проектн опфат (9823,28m²)
- Р.Л. Регулациона линија
- Г.Л. Градежна линија
- Граница на градежна парцела
- Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани
- Постоен земјен пат
- Планирана трафостаница
- Планиран подземен електроенергетски вод
- нивелмански коти

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ ПО УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

Број на ГП	Класа на намена	Површина на парцела (м ²)	Површина за градење (м ²)	Бруто изградена површина (м ²)	Висина на венес (м)	Катност на објектот (м)	Процент на изграденост (%)	Коефициент на искористеност	Минимален процент на озеленетост во рамките на ГП (%)
ГП 1.1	Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани	9823.28	7569.39	7569.39	3		77.1	0.77	20.00

Потребниот број на паркинг места ќе се определи со основниот проект, а во согласност со чл.134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 225/20 и 219/21)

Друштво за проектантски услуги:
АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје
Бул. Климент Охридски бр.30
1000 Скопје, Р.С. Македонија

Инвеститор:
ДПТУ „Солар Груп Енерџи“
ДОО увоз-извоз Струмица

Локација: КП 250, КП 252,
КО Водоча, Општина Струмица

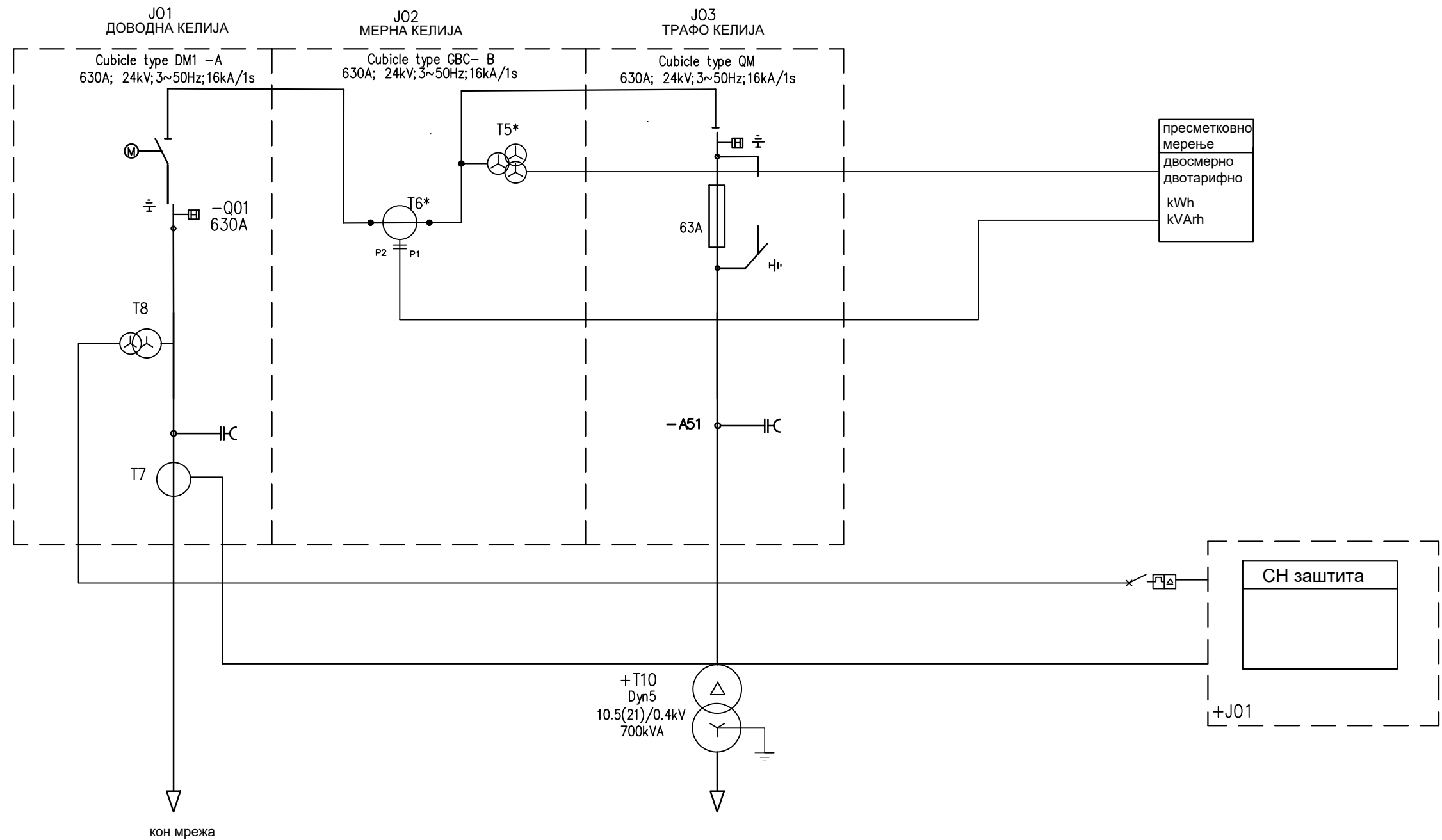
соработник:

главен проектант: К. Илијески, деи

дата: 2022

датотека:

Објект:	Фотоволтаична електрана "Водоча"						фаза:	E
Тех. бр.	И	Д	Е	0	2	3	1	
Цртеж:	Ситуација - диспозиција на фотоволтаични панели							
Размер:	1:1000	Лист бр:	0	1				

		ОБЈЕКТ: Фотонапонска електрана „Водоча“						ФАЗА Е	
		Друштво за проектантски услуги: АКВАВАТ ДООЕЛ Скопје ул.Климент Охридски бр.30 1000 Скопје, Р.С. Македонија		соработник:		ТЕХ. БР. И Д Е 0 1 0 0		ЦРТЕЖ: Еднополна шема - среден напон	
Инвеститор: Скопје Р.С. Македонија		одговорен проектант: К. Илијески деи		дата: 2022		РАЗМЕР:			
		Датотека:							

ОВОЈ ЦРТЕЖ Е СОПСТВЕНОСТ БА АКВАВАТ ДООЕЛ И КОПИРАЊЕТО Е ЗАШТИТЕНО СО ЗАКОН